

Pārskats

Par MSNP 2020 projekta sabiedriskajā apspriešanās saņemtajiem iebildumi, komentāriem un priekšlikumiem

<p>[VARAM_DAP] – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija un Dabas aizsardzības pārvalde; [VVD] – Valsts vides dienests; [LOB] – Latvijas ornitologu biedrība; [LU.BF] - Guntis Brūmelis Latvijas Universitātes Bioloģijas Fakultāte; [PDF] – Pasaules dabas fonds [S.I.] – Sandra Ikauniece; [VKP] – Vides konsultatīvā padome; [LDF] – Latvijas dabas fonds; [LEB] – Latvijas entomoloģijas biedrība;</p>	
<p>[S.I.] Gribu uzsvērt, ka meža nozare ir vistiešākā veidā saistīta ar sugu un biotopu aizsardzību un to labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanu. Mežs veido ļoti lielu daļu no aizsargājamām dabas teritorijām, kalpo kā dzīvotne sugām, un aizsardzība ir vienādi svarīga ar apsaimniekošanu, izglītību un pētniecību. Nevar runāt par mežu, neuzsverot tā lomu (kas patiešām ir ļoti liela) bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā. Tapēc daudzi priekšlikumi attiecas uz šīs meža jomas skaidrāku iezīmēšanu kopējā politikā.</p> <p>[PDF] Iepazīstoties ar dokumentu rodas priekšstats, ka dokuments veidots kā nozares biznesa plāns nepievēršot uzmanību ilgtspējīgas mežsaimniecības kvalitātēm nākotnē vides un sociālajās jomās. Dokuments pašreizējā redakcijā nenodrošina pieprasījumu un virzību izmaiņām vides un sociālo problēmu risinājumiem meža apsaimniekošanā nacionālā un reģionālā līmenī nākotnē.</p> <p>[PDF] Nav saprotams, kā šāda politikas dokumenta īstenošana nodrošinās ilgtspējīgas mežsaimniecības attīstību, ja tajā aplūkoti vides un sociālie jautājumi ir ļoti fragmentāri un nepilnīgi.</p> <p>[VKP] 2. Pamatnostādņu projektā ir daudz vispārīgu un deklaratīvu apgalvojumu, nenorādot attiecīgos informācijas avotus, kas pamato minētos apgalvojumus</p>	<p>Iebildumi ņemti vērā MSNP 2020 projekts papildināts ar informāciju par meža un meža apsaimniekošanas lomu un ieguldījumu ilgtspējīgā attīstībā, par daudzmežu meža apsaimniekošanu un iespējām, kā arī par meža apsaimniekošanas ekonomiskās dzīvotspējas nozīmi bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā.</p> <p>Zemkopības ministrija (ZM) norāda, ka MSNP 2020 izvirza mērķi: <i>Latvijas mežu apsaimniekošana ir ilgtspējīga un starptautiski atzīta</i> Ilgtspējīga meža apsaimniekošana nozīmē: meža pārvaldīšanu un izmantošanu tādā veidā un intensitātē, kas saglabā meža bioloģisko daudzveidību, produktivitāti, atjaunošanās spēju, dzīvotspēju un potenciālu tagadnē un nākotnē, <u>spēju pildīt nozīmīgas ekoloģiskās, ekonomiskās un sociālās funkcijas</u> vietējā, nacionālā un globālā līmenī, kā arī nerada draudus citām ekosistēmām (Helsinki 2.rezolūcija (1993)) Ievērojot to, ka meža nozares kopējā attīstība ir saistīta ar meža apsaimniekošanas sekmēm un mežu ilgtspējību, MSNP2020 izvirzītie mērķi balstās uz vispusīgu meža nozares izvērtējumu, atbilstoši Ministru kabineta 2013.gada 7.maija noteikumiem Nr. 248 „Meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas novērtēšanas kārtība”, kas paredz, meža ilgtspējīga apsaimniekošanas „jāmēra” saskaņā ar 6 Paneiropas meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas kritērijiem: (1)meža resursu (meža platība, krāja un vecumstruktūra) saglabāšana, atbilstoša uzlabošana un to ieguldījumu globālajā</p>

	<p>oglekļa apritē, (2) meža ekosistēmu veselības un dzīvotspējas uzturēšana, (3) meža produktīvo funkciju uzturēšana un attīstība, (4) Meža ekosistēmu bioloģiskās daudzveidības uzturēšana, aizsardzība un atbilstoša uzlabošana, (5) meža aizsargājošo funkciju uzturēšana un atbilstoša uzlabošana meža apsaimniekošanā un (6) sociālekonomisko funkciju un priekšnoteikumu uzturēšana.</p> <p>Meža apsaimniekošanas stāvoklis un daudzfunkcionālā ietekme uz meža nozari parādīta 1 pielikumā.</p> <p>MSNP 2020 ietekme uz vidi izvērtēta arī Vides pārskatā, vērtējot MSNP pasākumu un uzdevumu tiešo un netiešo ietekmi un vidi: uz meža resursiem, bioloģisko daudzveidību, augsnes, gaisa un ūdeņu kvalitāti, ainavu un kultūrvēsturisko mantojumu un klimata pārmaiņām.</p> <p>Lai sasniegtu minēto mērķi, MSNP 2020 paredz pasākumus un uzdevumus, kas vērsti uz bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu</p>
<p>[LDF] Diemžēl mums netika dota iespēja piedalīties pamatnostādņu projekta izstrādes procesā un esam informēti, ka šādu uzaicinājumu nesaņēma arī citas dabas aizsardzības nevalstiskās organizācijas. Acīmredzot pat Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultāte, kurā tiek veikti pētījumi un apmācīti studenti meža ekoloģijā, sugu un biotopu aizsardzībā un citos ar ilgtspējīgu mežsaimniecību saistītos aktuālos jautājumos šādu uzaicinājumu nav saņēmusi. Līdz ar to pamatnostādņu izstrādes procesā nav bijušas iesaistītas visas interešu grupas, un tas varētu būt viens no iemesliem, kāpēc pamatnostādņu projekts adekvāti neatspoguļo ilgtspējīgas mežsaimniecības attīstības principu realizāciju un plānus to ieviešanai Latvijā.</p> <p>[PDF] Vides un sociālo jautājumu ignorēšana norāda par iespējami nepietiekamu šo interešu aizstāvību dokumenta izstrādes procesā.</p> <p>[PDF] Pamatnostādņu izstrādes process nav liecinājis par velmi pro-aktīvi un godprātīgi iesaistīt vides interešu grupu konsultatīvā procesā, tādējādi pārkāpjot arī Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memorandu.</p> <p>[VKP] 7. Pamatnostādņu projekts nepiedāvā risinājumus konstruktīva dialoga veidošanai ar sabiedrību mežu apsaimniekošanas jautājumos</p>	<p>ZM norāda, ka MSNP 2020 izstrāde uzsākta 2012.gadā, izstrādājot Meža nozares attīstības plānu, identificējot nozares stiprās un vājās puses un galvenos izaicinājumus. Plāna izstrādes metodikas pamatā bija (1) Mežsaimniecības ekonomiskie aprēķini, par nepieciešamajām saimnieciskajām darbību apjomiem meža apsaimniekošanā privātajos un valsts mežos, kā arī šo darbību ietekmi uz meža resursiem un nodarbinātību, (2) nepieciešamo investīciju apjoms tehnoloģiju modernizācijai un nomaiņai, un. tālākparstrādes produkcijas īpatsvara palielināšanai, un (3) meža nozares zinātnes un izglītības izaicinājumu noteikšana. Plānā ietvertie risinājumi tika izmantoti arī Lauku attīstības programmas Nacionālajā attīstības plānā, Industriālās politikas pamatnostādņu, kā arī Viedās specializācijas stratēģijas izstrādes procesos. Meža nozares attīstības plāna izstrādē piedalījās: Latvijas Meža īpašnieku biedrība; Latvijas Kokrūpniecības federācija (8 asociācijas), Latvijas Koka būvniecības klasteris, Latvijas Valsts mežzinātnes institūts “Silava”, Koksnes Ķīmijas institūts, Meža un koksnes produktu</p>

	<p>pētniecības un attīstības institūts (MeKA), Pašvaldību savienība, Meža konsultāciju pakalpojuma centrs, Valsts meža dienests, akciju sabiedrība „Latvijas valsts meži” un ZM. Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādņu projekts tika izvērtēts starpministriju (Ekonomikas ministrija, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas un ZM) darba grupā 2014.gada jūlijā – augustā, apspriests Meža konsultatīvajā padomē 2014.gada 5.decembrī. un precizētais projekts pirms iesniegšanas Valsts sekretāru sanāksmē 1.aprīlī</p>
<p>[LDF] Pamatnostādņu projekts ietver vispārīgus un nepamatotus apgalvojumus bez atsaucēm uz informācijas avotu un ir tendēts uz ekonomisko interešu dominēšanu pār vides un sociālajām interesēm. Attiecībā uz vides un sociālajām interesēm praktiski nav pieminētas galvenās problēmas un līdz ar to netiek arī piedāvāti risinājumi. Piemēram, pamatnostādņu projektā netiek apskatītas arī publiski diskutētās problēmas ar aizsargājamo meža biotopu un sugu stāvokli un sabiedrībai nozīmīgu (rekreācijas mežu) apsaimniekošanu, savukārt pamatnostādņu projekta 1. pielikumā vispār netiek vērtēti tādi indikatori kā ainavas raksts un apdraudētās sugas, bet atmirusī koksne un aizsargātie meži nav novērtēti atbilstoši Ministru kabineta noteikumos definētajiem kritērijiem.</p> <p>Uzskatām, ka pamatnostādņu projektu pašreizējā redakcijā nevar virzīt apstiprināšanai. Tajā nepieciešami būtiski labojumi, precizējumi un papildinājumi.</p>	<p>Iebildums ņemts vērā</p> <p>MSNP 1.pielikums precizēts atbilstoši MK noteikumu prasībām, izvērtējot meža apsaimniekošanas ilgtspēju un meža nozares attīstības ietekmi uz (1)meža resursu (meža platība, krāja un vecumstruktūra) saglabāšanu, un to ieguldījumu globālajā oglekļa apritē, (2) meža ekosistēmu veselību un dzīvotspēju (3) meža produktīvo funkciju uzturēšanu un attīstību, (4) meža ekosistēmu bioloģiskās daudzveidības uzturēšanu, aizsardzību un atbilstošu uzlabošanu, (5) meža aizsargājošo funkciju uzturēšanu un atbilstošu uzlabošanu, kā arī (6) sociālekonomisko funkciju un priekšnoteikumu uzturēšanu.</p> <p>MSNP 2020 un MSNP 2020 Vides pārskatā iekļauta informācija par sabiedrībai nozīmīgu rekreācijas mežu apsaimniekošana un izvērtēts aizsargājamo meža biotopu un sugu stāvoklis.</p> <p>MSNP 2020 izvērtētas galvenās meža nozares attīstību un izvirzīto mērķu sasniegšanu kavējošās problēmas un ierobežota finansējuma ietvaros plānoti risinājumi to pārvarēšanai</p>
<p>[Lielvalodis] Esmu zemnieks Madonas novadā. Man ir 28 gadi. Šobrīd nodarbojos ar biškopību, katru gadu apļauju savus 40 hektārus zemes. Plānoju nodarboties ar bioloģisko saimniekošanu - biškopību, dārzenkopību un graudkopību. Ņemo vērā faktu, ka vēsturiski visā Latvijā un arī vietā, kur dzīvoju es bija lielas LIZ platības, vēlos šur tur veikt atmežošanu - meža transformēšanu par LIZ. Tie mērogi nav lieli - kopā līdz 10 ha. Vēlos lai mani bērniem un mazbērniem šeit būtu iespēja nodarboties ne tikai ar mežsaimniecību, kura, Kioto protokola dēļ aptur atmežošanu pilnībā (1 ha atmežošanai jāsamaksā aptuveni 30 tūkstoši eiro), bet arī ar</p>	<p>ZM skaidrojums</p> <p>MSNP 2020 projektā nav paredzēti priekšlikumi Meža likuma grozījumiem.</p> <p>Saeima 2015.gada 13. februārī veica grozījumu Meža likumā, papildinot 3. pantu ar ceturto daļu.</p> <p>Grozījums tika veikts saskaņā ar vairāku pašvaldību un lauksaimnieku iesniegumiem, jo ir zemes īpašnieki, kuri vēlas</p>

<p>lauksaimniecību. Latvija jau tā ir viena no zaļākajām valstīm pasaulē un loģiski būtu tai vispār neuzņemties Kioto protokola saistības līdz mežu zemes samazināšanai no šodienas 65% līdz Ulmaņlaiku 40%. Turklāt, sekojot Kioto regulējumam, Latvija laika gaitā kļūs arvien nekonkurētspējīgāka - tas nu ir fakts.</p> <p>Ņemot vērā līdz šim esošus mazus atmežošanas apjomus (konkrēti no meža zemes uz LIZ), ierosinu katram zemes īpašniekam jaunajā plānošanas periodā 2015-2020 atļaut transformēt meža zemi par lauksaimniecībā izmantojamu zemi līdz 20 ha platībā, nemaksājot kompensāciju. Jau tā meža zemē ierīkot LIZ ir dārgs "prieks", turklāt kompensācijas apjoms padara šo lietu neiespējamu. Man lauksaimniecības zeme ir izdzīvošanas jautājums, jo mežu kopt es nevaru - man nav ne speciālas meža izstrādes tehnikas, ne darbaspēka. Īstermiņā LIZ man ir daudz izdevīgāka, jo te es varu darboties pats ar ģimeni, bez starpniekiem, kuri man ir jāpiesaista, gūstot ienākumu no meža. Tāpēc lūdzu ņemt vērā manu ieteikumu.</p>	<p>zemi atgriezt lauksaimnieciskajai ražošanai. Lai zemes īpašniekiem atvieglotu šo kokiem aizaugušo lauksaimniecībā izmantojamo zemju atgriešanu lauksaimnieciskajā ražošanā, Saeima noteica, ka zemē, kas Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā reģistrēta kā lauksaimniecībā izmantojamā zeme, kokus cērt saskaņā ar Ministru kabineta 2012.gada 2.maija noteikumiem Nr.309 "Noteikumi par koku ciršanu ārpus meža". Grozījums Meža likumā atvieglos zemes īpašniekiem koku nociršanu Meža likuma 3.panta pirmās daļas 2.punktā minētajiem kritērijiem atbilstošā zemē un atgriezt to lauksaimnieciskajai ražošanai.</p> <p>Valstiskā stratēģija zemju apsaimniekošanas veicināšanai un produktivitātes kāpināšanai konceptuāli ir iestrādāta Nacionālajā attīstības plānā, Lauku attīstības programmā 2014.-2020.gadam. ZM uzstādītais mērķis laikposmā līdz 2020.gadam panākt lauksaimniecībā izmantojamo zemju platību apriņķi lauksaimnieciskajā ražošanā līdz 2 milj. ha.</p>
<p>[VKP] 6. Pamatnostādņu projektā kā meža apsaimniekošanas metode netiek apskatīta un paredzēta nekailciršu mežsaimniecība, kā arī netiek runāts par atšķirīgu meža apsaimniekošanu ekoloģiski un sociāli augstvērtīgās mežu teritorijās (LVM ekomežos u.c.) ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām</p>	<p>Iebildums nav ņemts vērā.</p> <p>ZM norāda, ka MSNP 2020 līmeņa dokumentā netiek vērtēti mežsaimniecības paņēmieni, bet meža apsaimniekošana kopumā atbilstoši normatīvi noteiktajiem kritērijiem un indikatoriem.</p> <p>Savukārt Vides pārskatā izvērtētas visu ciršu veidu: starpcirtes un galvenās cirtes, t.sk. izlases cirtes un kailcirtes ietekme uz vidi (uz meža resursiem, bioloģisko daudzveidību, augsnes, gaisa un ūdeņu kvalitāti, ainavu un kultūrvēsturisko mantojumu un klimata pārmaiņām).</p>
<p>[VAK] Vides aizsardzības klubs (VAK) lūdz meža un saistīto nozaru pamatnostādņēs un citos saistītos un pakārtotos plānošanas dokumentos paredzēt ilgtermiņa mežu ciršanas apjomu samazinājumu valsts mežos, atgriežoties pie ciršanas apjomiem, kādi tie bija pirms ciršanas intensitātes palielināšanas valsts mežos saistībā ar 2008-2009.gada ekonomisko krīzi</p>	<p>Lūgums nav ņemts vērā.</p> <p>ZM norāda, kas MSNP 2020 neplāno ciršanas apjomus. Saskaņā ar Meža likumu maksimālo ciršanas apjomu valsts mežos aprēķina Valsts meža dienests un nosaka Ministru kabinets. MSNP iekļauti maksimālo ciršanas apjomu noteikšanas pamatprincipi.</p>
<p>[VAK] VAK arī lūdz noteikt, ka nav pieļaujama tālāka galvenās cirtes vecuma samazināšana valsts un privātos mežos, bet valsts mežos ierobežojama galvenā cirte – kailcirte pēc caurmēra. Izskatāms jautājums pat par galvenās cirtes - kailcirtes vecuma palielināšanu par 5-10 gadiem II bonitātes priežu audzēs no 101 līdz 106 vai 111 gadiem (III un zemākas bonitātes priežu mežaudzēm tas jau ir 121 gads), ņemot vērā priežu mežaudžu samazinājuma tendences Latvijā</p>	<p>ZM skaidrojums</p> <p>MSNP 2020 neparedz ierosināt grozījumus Meža likumā.</p> <p>Galvenās cirtes vecumu nosaka Meža likums. Norādām ka grozījumi Meža likumā tika veikti 2011.gadā. Grozījumu izstrādei Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija izveidoja darba grupu, kurā tika iesaistīts plašs NVO pārstāvju</p>

	<p>Ioks. Darba grupā netika skatīta iespēja samazināt galvenās cirtes vecumu un arī tagad par šo jautājumu nenotiek diskusija.</p>
<p>[VAK] Par mērķi jāizvirza valsts mežos 1.un 2. Mērķa grupas (apsaimniekošanas mērķis – dabas aizsardzība vai dabas aizsardzība ar nebūtisku koksnes ieguvu) mežaudžu īpatsvaru pēc platības līdz 30-33% no valsts mežu teritorijām, bet 3. Mērķā grupas mežaudzes (koksnes ieguve ar ekoloģiskiem vai sociāliem papildus nosacījumiem) – 25-35%</p>	<p>Priekšlikums nav ņemts vērā Norādām, ka, lai sasniegtu izvirzīto mērķi: Latvijas mežu apsaimniekošana ir ilgtspējīga un starptautiski atzīta, MSNP 2020 paredz nodrošināt bioloģiskās daudzveidības uzturēšana mežā, meža apsaimniekošanā saudzējot un saglabājot bioloģiski nozīmīgas meža struktūras elementus 100% no kopējās apsaimniekotās meža platības (skat 7.1. tabulu), paredzot palielināt Valsts meža dienesta (VMD) institucionālo kapacitāti.</p>
<p>[VAK] Kā obligāts nosacījums būtu jāparedz aizliegums dabisku mežaudžu transformācijai jeb atmežošanai, ja vien tas nav saistīts ar īpaši aizsargājama biotopa apsaimniekošanu vai ne senāk kā pirms 40 gadiem aizaugušu lauksaimniecībā izmantojamu zemju atjaunošanu, gan valsts, gan privātajos mežos, izņēmumus pieļaujot tikai ar ikreizēju Saeimas balsojumu un sekojošu Ministru kabineta lēmumu. Šāda ierobežojuma mērķis – nepieļaut plašu vēsturisku dabisku mežu teritoriju nepārdomātu un sociāli nepieņemtu atmežošanu nolūkā veidot derīgo izrakteņu karjerus, dažāda veida apbūves vai rūpnieciskās teritorijas, plašus jaunus apšaubāmas stratēģiskas nozīmes autoceļus vai dzelzceļus</p>	<p>Priekšlikums nav ņemts vērā MSNP 2020 projektā nav paredzēt priekšlikumi Meža likuma grozījumiem. ZM norāda, ka Saeimas 2015.gada 13. februārī veiktie grozījumi Meža likumā, papildinot 3. pantu ar ceturto daļu: (4) <i>Zemē, kas Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā reģistrēta kā lauksaimniecībā izmantojamā zeme, kokus cērt saskaņā ar normatīvajiem aktiem par koku ciršanu ārpus meža</i>”, atvieglos arī pirms 40 gadiem aizaugušu lauksaimniecībā izmantojamu zemju atjaunošanu.</p>
<p>[VAK] Vēl vienam no pamatprincipiem jābūt kailciršu vienlaidus platību ierobežošanai vai vismaz pieauguma nepieļaušanai, rekomendējot gan valsts, gan privātajos mežos veidot galvenās izlases cirtes. Šajā sakarā jāpārskata nodokļu likumdošana – paredzot īpašuma (zemes) nodokļa piemērošanu arī jaunaudzēm, jo jaunaudzes Meža likuma izpratnē veidojas tikai pēc kailcirtes vai mežaudzes bojāejas, bet ne pēc galvenās izlases cirtes</p>	<p>Priekšlikums nav ņemts vērā MSNP2020 neparedz priekšlikumus grozījumiem Meža likumā un likumā „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli”. ZM norāda, ka saskaņā ar Meža likumu, izcirtumu lielumu nosaka Ministru kabineta Noteikumi par koku ciršanu mežā. Noteikumi pieņemti 2012. gadā. Noteikumu izstrādē piedalījās visas dabas aizsardzības nevalstiskās organizācijas. Tātad noteikumos noteiktā kailcirtes platības atbilst tai izpratnei, kas tika panākta noteikumu izstrādes procesā. Papildus ZM norāda, ka saimnieciskajos mežos (mežos, kuru apsaimniekošanas galvenais mērķis ir meža īpašnieka ekonomisko interešu īstenošana), meža apsaimniekošanai jābūt</p>

	<p>ekonomiski dzīvotspējīgai, jo mežu ekonomiskā dzīvotspēja ir ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas balsts un priekšnoteikums, lai saglabātu mežu daudzveidīgos labumus sabiedrības labā un dotu ieguldījumu ilgtspējīgā attīstībā un cilvēku iztikas nodrošināšanai, it sevišķi, lauku apvidos. (Vīnes Eiropas meža ministru konferences rezolūcija „Ilgspējīgas Eiropas mežu apsaimniekošanas ekonomiskās dzīvotspējas veicināšana”)</p> <p>Tāpēc, paredzot īpašuma (zemes) nodokļa piemērošanu arī jaunaudzēm, samazinās meža ekonomiskā dzīvotspēja un tiks apdraudēta arī meža bioloģiskās daudzveidības saglabāšana.</p> <p>Galvenās cirtes veidu ietekme uz vidi vērtēta Vides pārskatā.</p>
<p>[VAK] Kā ilgtermiņa stratēģisko mērķi Latvijas teritorijā jānosaka veco (galvenās cirtes vecumu sasniegušo, pārsniegušo mežaudžu, briestaudžu) mežaudžu platību samazinājuma nepieļaušanu, kopējo valstij piederošo mežu platības samazinājuma nepieļaušanu un valsts visu mežu platību kopējās platības samazinājuma nepieļaušanu</p>	<p>Priekšlikums nav ņemts vērā</p> <p>Meža statistiskās inventarizācijas ietvaros veiktā Meža resursu monitoringa dati pārlicinoši parāda, ka pieaugušo, pāraugušo mežaudžu īpatsvars palielinās, skat. MSNP 2020 1. Pielikuma .... attēlu</p>
<p>Ievads</p>	
<p>PDF] Pamatnostādnes izstrādāja Zemkopības ministrijas izveidota darba grupa sadarbībā ar Ekonomikas ministriju, Vides un reģionālās attīstības ministriju un meža nozares interešu</p> <p>Pieņemot, ka izstrādes process nav bijis konfidenciāls, lūgums precizēt interešu grupas sastāvu (pārstāvošās institūcijas, profesionālās organizācijas).</p> <p>LOB] "Pamatnostādnes izstrādāja Zemkopības ministrijas izveidota darba grupa sadarbībā ar Ekonomikas ministriju un Vides un reģionālās attīstības ministriju un meža nozares interešu grupām" (5. lpp.)</p> <p>Vismaz viena no interešu grupām – dabas aizsardzības organizācijas – netika aicinātas piedalīties pamatnostādņu izstrādē, tāpēc lūdzam norādīt konkrēti, kādas institūcijas piedalījās darba grupā un pārstāvēja meža nozares interešu grupas</p>	<p>Lūgums ņemts vērā</p> <p>MSNP teksts papildināts ar informāciju par MSNP2020 projektā iesaistītajām institūcijām un interešu grupām</p> <p>MSNP 2020 izstrāde uzsākta 2012.gadā, izstrādājot Meža nozares attīstības plānu, identificējot nozares stiprās un vājās puses un galvenos izaicinājumus. Plāna izstrādes metodikas pamatā bija (1) Mežsaimniecības ekonomiskie aprēķini, par nepieciešamajām saimnieciskajām darbību apjomiem meža apsaimniekošanā privātajos un valsts mežos, kā arī šo darbību ietekmi uz meža resursiem un nodarbinātību, (2) nepieciešamo investīciju apjoms tehnoloģiju modernizācijai un nomainībai, un tālākapstrādes produkcijas īpatsvara palielināšanai, un (3) meža nozares zinātnes un izglītības izaicinājumu noteikšana. Plānā ietvertie risinājumi tika izmantoti arī Lauku attīstības programmas Nacionālajā attīstības plāna, Industriālās politikas pamatnostādņu, kā arī Viedās specializācijas stratēģijas izstrādes procesos. Meža nozares attīstības plāna izstrādē piedalījās: Latvijas Meža</p>

	<p>īpašnieku biedrība; Latvijas Kokrūpniecības federācija (8 asociācijas), Latvijas Koka būvniecības klasteris, Latvijas Valsts mežzinātnes institūts “Silava”, Koksnes Ķīmijas institūts, Meža un koksnes produktu pētniecības un attīstības institūts (MeKA), Pašvaldību savienība, Meža konsultāciju pakalpojuma centrs, Valsts meža dienests, akciju sabiedrība „Latvijas valsts meži” un ZM. Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādņu projekts tika izvērtēts starpministriju (Ekonomikas ministrija, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas un ZM) darba grupā 2014.gada jūlijā – augustā, apspriests Meža konsultatīvajā padomē 2014.gada 5.decembrī. un precizētais projekts pirms iesniegšanas Valsts sekretāru sanāksmē 30.martā.</p>
<p>Esošās situācijas raksturojums</p>	
<p>[VKP] 3. Esošās situācijas raksturojums ir nepilnīgs un vienpusīgs un nedod priekšstatu par meža nozari un tās problēmām kopumā, piemēram, attiecībā uz bioloģiskās daudzveidības aizsardzību mežos detāli ir aprakstīts AS „Latvijas valsts meži” (LVM) ieguldījums, taču situācija pārējos valsts, pašvaldību un privātajos mežos nav raksturota nemaz. Nav arī atspoguļotas problēmas ar informācijas pieejamību, jo LVM iegūtie dati par aizsargājamiem biotopiem un sugām nav pieejami ne sabiedrībai, ne vides aizsardzības valsts institūcijām. Tāpat arī pietiekami nav atspoguļota un izvērtēta mežu sociālā loma, tostarp sabiedrības rosinātās diskusijas par konkrētu teritoriju apsaimniekošanas intensitāti un metodēm, kā arī LVM pieredze ekoloģiski un sociāli augstvērtīgo mežu (ekomežu) apsaimniekošanā</p>	<p>Iebildums ņemts vērā, MSNP teksts papildināts. Pie problēmām, kas kavē meža un saistīto nozaru attīstības politikas mērķu sasniegšanu iekļauta papildus: <i>grūtības ar dabas aizsardzības datu savietojamību, nepietiekama informācijas apmaiņa starp dažādām informācijas sistēmām, t. sk. starp dabas datu pārvaldības sistēmu „Ozols”, Meža valsts reģistru un LVM rīcībā esošo informāciju par dabiskajiem meža biotopiem</i></p>
<p>Meža nozare, tās darbības sfēra un pārvalde</p>	
<p>[S.I.] 1.1. Papildināt trešo teikumu ar frāzi „kā arī dzīvotne daudzām retām sugām”; teikuma papildinātā redakcija: „Mežs jeb meža ekosistēma ir īpaša ar savu daudzfunkcionalitāti – tā gan „ražo” koksni, gan nodrošina virkni ekosistēmu pakalpojumu - kā ūdens un augsnes aizsardzību, atsevišķi koki vai mežu masīvi glabā kultūrvēsturiskas zīmes, mežs ir nozīmīgs ainavas elements, kā arī dzīvotne daudzām retām sugām u.c.”.</p>	<p>Iebildums ņemts vērā. Teikums precizēts: <i>Mežs pilda daudzas sabiedrībai nozīmīgas ekoloģiskās, ekonomiskās un sociālās funkcijas (aizsargā un uzlabo augsni, ūdens resursus un ūdens kvalitāti, dod mājvietu nozīmīgai daļai bioloģiskās daudzveidības, piedāvā rekreācijas iespējas un samazina klimata izmaiņas, u.c.), un tā koksnes un nekoksnes produktiem un pakalpojumiem (klimata izmaiņu samazināšana, bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, rekreācija)</i> <i>Mežs pilda daudzas sabiedrībai nozīmīgas ekoloģiskās, ekonomiskās un sociālās funkcijas (aizsargā un uzlabo augsni un ūdens resursus, ir dzīvotne nozīmīgai daļai bioloģiskās daudzveidības, t.sk., daudzām retām sugām, piedāvā rekreācijas</i></p>

	<i>iespējas un samazina klimata izmaiņas, u.c.) Mežs glabā kultūrvēsturiskas zīmes, mežs ir nozīmīgs ainavas elements.</i>
<p>[LOB] "Meža platība un tajā uzkrātie resursi Latvijā nesamazinās, bet turpina pieaugt..." (5. lpp.) Jānorāda, par kādiem resursiem tiek runāts un uz kādiem datiem šis apgalvojums balstīts</p>	<p>ZM skaidrojums Meža resursus novērtē saskaņā ar Ministru kabineta 2013. gada 7.maija noteikumiem Nr. 248 „Meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas novērtēšanas kārtība”, ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu vērtē atbilstoši 1. Kritērijam: meža resursu saglabāšana, atbilstoša uzlabošana un to ieguldījumu globālajā oglekļa apritē. Savukārt meža resursu stāvokli mēra ar šādiem indikatoriem: (1) meža platība, (2) augošu koku krāja, (3) mežaudžu vecumstruktūra, un (3) oglekļa uzkrājums. Tātad, vērtējot meža resursu stāvokli, tiek vērtēta meža platība, krāja, vecumstruktūra un oglekļa uzkrājums mežā.</p>
<p>[S.I.] 1.2.Otrajā rindkopā, runājot par to, ka meža apsaimniekošanā tiek respektētas visas meža funkcijas un ņemta vērā ekoloģiskā un sociālā loma, minēts, ka Latvijā tiek realizēta saudzīga prakse meža faunas un floras saglabāšanai. Apgalvojums attiecas uz mežsaimniecisko darbību, bet pilnībā neatspoguļo to, kā Latvijā tiek ņemta vērā meža ekoloģiskā loma. Ierosinājums papildināt rindkopu ar teikumu „Sugu un biotopu aizsardzībai tiek veidotas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un mikroliegumi”</p>	<p>Iebildums ņemts vērā Teksts papildināts: <i>Plānojot un organizējot mežsaimniecību Latvijā atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, kas nosaka meža ekoloģisko un sociālo funkciju saglabāšanu, tiek respektētas visas meža funkcijas, ņemta vērā meža ekoloģiskā un sociālā loma. Piemēram, lai pasargātu augsni no erozijas, meža apsaimniekošana un resursu ieguve gar ūdenstilpnēm ir īpaši regulēta. Tāpat Latvijā tiek realizēta saudzīga prakse meža faunas un floras saglabāšanai. Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai ir izveidotas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un mikroliegumi</i></p>
<p>[LOB] "Plānojot un organizējot mežsaimniecību Latvijā, tiek respektētas visas meža funkcijas, ņemta vērā meža ekoloģiskā un sociālā loma." (6. lpp.) Jānorāda, uz kādas informācijas balstās šis apgalvojums, kas pretējā gadījumā izklausās nepamatots un pārspīlēts, ņemot vērā to, ka šobrīd mežu apsaimniekošanā un likumdošanā netiek pietiekami respektētas vides un sociālās intereses, ko apliecina dokumentēti gadījumi katru gadu.</p> <p>[LDF] 1. „Plānojot un organizējot mežsaimniecību Latvijā, tiek respektētas visas meža funkcijas, ņemta vērā meža ekoloģiskā un sociālā loma. Piemēram, lai pasargātu augsni no erozijas, meža apsaimniekošana un resursu ieguve gar ūdenstilpnēm ir īpaši regulēta. Tāpat Latvijā tiek realizēta saudzīga prakse meža faunas un floras saglabāšanai.” (7. lpp.) Jādod atsauce uz informācijas avotu. Ir pietiekami daudz gadījumu, arī pēdējos gados, kad</p>	<p>Iebildums ņemts vērā, teksts papildināts ar informāciju par normatīvo aktu prasībām attiecībā uz ekoloģisko un sociālo funkciju saglabāšanu (skat iepriekš)</p> <p>ZM norāda, ka meža ekoloģisko un sociālo funkciju saglabāšanu nosaka Latvijā spēkā esošie normatīvie akti, kas nodrošina arī bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu: Meža likums un tam pakārtotie normatīvie akti nosaka, ka meža īpašnieka vai tiesiskā valdītāja pienākums ir ievērot vispārējās dabas aizsardzības prasības, lai: (1) nodrošinātu meža bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, (2) saglabātu meža spēju pasargāt augsni no erozijas, (3) pasargātu virszemes un pazemes ūdeņus no</p>

konstatēts, ka pat valstij piederošajos mežos, kurus apsaimnieko A/S "Latvijas valsts meži" (LVM), tiek ciršanai nozīmēti īpaši aizsargājami meža biotopi. Ir pat gadījumi, kad tiek apstrīdēti neatkarīgu ekspertu ierosinājumi īpaši augstas kvalitātes biotopu aizsardzībai, iztraucēti putni ligzdošanas sezonas laikā oficiāli zināmās ligzdošanas vietās. Tāpat pārspīlēts ir apgalvojums, ka mežu apsaimniekošanā tiek ievērota to sociālā loma. To apstiprina vietējo iedzīvotāju un pašvaldību protesti pret meža apsaimniekošanas plāniem valsts mežos daudzos novados un vēstules pat valsts augstākajām amatpersonām.

[LLU BF] 1. 6. lpp. minēts, ka Latvijā tiek realizēta saudzīga prakse meža faunas un floras saglabāšanai. Pamatnostādnēs nepieciešams norādīt, ka Latvijā tiek veikts NATURA 2000 un meža putnu monitorings un to rezultātus, kā arī norādīt Eiropas aizsargājamo biotopu statusu: <http://bd.eionet.europa.eu/article17/reports2012/habitat/summary/?period=3&group=Forests&subject=9010&region=BOR>

Neskatoties uz izskanējušām iebildumiem pret šo atskaiti, noteiktais nelabvēlīgais statuss noteikti atbilst reālajam stāvoklim, un to vajag pieminēt Pamatnostādnēs. Pretējā gadījumā rodas iespaids, ka Pamatnostādnes autori vēlas ignorēt riskus bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un rādīt nepatīvu situāciju.

Uzsveru, ka 2013. gadā izstrādātajā Jaunajā ES Meža Stratēģijā norādīts, ka būtiski jāuzlabo mežu sugu un biotopu saglabāšana, integrējot EU likumdošanu Meža plānos. Tāpat minēts, ka mežiem NATURA 2000 tīklā jātiek adekvāti apsaimniekoti – „*should achieve a significant and measurable improvement in the conservation status of forest species and habitats by fully implementing EU nature legislation and ensuring that national forest plans contribute to the adequate management of the Natura 2000 network by 2020. They should build on the upcoming guide on Natura 2000 and forests;*” Bet Latvijā nav izstrādāts nacionālais meža plāns. Vienā no Pamatnostādnes prioritātēm vajadzētu norādīt nepieciešamību izstrādāt Latvijas Meža Plānu. Jā ir domāts, ka Pamatnostādnes atvietos meža plānu, tad nepieciešams pilnīgāk iesaistīt interešu grupas Pamatnostādnes izstrādē.

[LOB] "Tāpat Latvijā tiek realizēta saudzīga prakse meža faunas un floras saglabāšanai." (6. lpp.)

Pašreiz Latvijā īstenoto mežu apsaimniekošanas praksi (tostarp, bet ne tikai kailciršu plašo izmantojumu un mežizstrādi putnu ligzdošanas laikā) nevar uzskatīt par "saudzīgu praksi meža faunas un floras saglabāšanai". Netrūkst gadījumu, kuros pašreizējās mežsaimniecības prakses negatīvā ietekme uz sugām un biotopiem ir zinātniski pierādīta (piemēram, melnais stārķis, mednis).

[LOB] "Nozares saražotās produkcijas eksporta apjoma pieaugumu (..) veicinājuši vairāki faktori – (..), kā arī valsts un nozares interešu grupu spēja vienoties par meža

piesārņošanas, (4) saglabātu būtiskus kultūras mantojuma elementus mežā, (5) veicinātu meža noturību un pielāgošanos klimata pārmaiņām.

Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai mežos papildus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, mikroliegumiem un aizsargjoslām tiek noteikti un saglabāti bioloģiski nozīmīgi meža struktūras elementi. Līdz ar to visiem meža īpašniekiem ir saistoši saglabāt mežaudzes ezeru un purvu salās, meža pudurus, mežaudzes ūdensteču un ūdenstilpju palienēs, ģeoloģiskus un ģeomorfoloģiskus veidojumus – gravas, kritenes, noslīdeņus, iežu atsegumus un vietējas un valsts nozīmes dižakmeņus, avotus un avoksnājus, apaugumu mikroieplakās, mežmalas un bioloģiski vērtīgas mežaudzes.

Lai saglabātu ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus, pa tiem un 10 metru platā joslā no gravu, kriteņu, noslīdeņu un iežu atsegumu augšējās malas aizliegts pārvietoties ar mehāniskiem transportlīdzekļiem, kā arī pārvietot un bojāt dižakmeņus.

Mežaudzēs aizliegts cirst un izvākt ekoloģiskos kokus, kokus ar lielām putnu ligzdām, dobumainus kokus, sausus kokus un citus kokus, kas saglabāti saskaņā ar normatīvajiem aktiem par koku ciršanu mežā. Cirmās ir jāsaglabā vismaz 5 ekoloģiskie koki un 4 resnākie sausie kritušie koki, ja tādi cirmā ir.

Savukārt, lai saglabātu mežu ainavisko daudzveidību un barošanās vietas meža dzīvniekiem, laucēs, izņemot medījamo dzīvnieku piebarošanas lauces, ir aizliegta augsnes apstrāde un meža sēšana vai stādīšana.

Aizsargjoslās ap purviem ir aizliegts ierīkot jaunus meliorācijas grāvjus, ja tas nav nepieciešams purvu vai citu zemes lietojuma veidu (ārpus meža) teritoriju apsaimniekošanai.

Meža apsaimniekošanā izmanto paņēmienus, kas neizraisa augsnes eroziju, kura rada cilmieža atsegumus.

Līdz Valsts meža dienesta lēmuma pieņemšanai par mikrolieguma izveidošanu vai par īpaši aizsargājama meža iecirkņa statusa atcelšanu ir aizliegts veikt mežsaimniecisko darbību vai veikt galveno cirti un rekonstruktīvo cirti mežos gravu nogāzēs; ūdens vai vēja erozijas apdraudēti mežos, mežos ap ārstniecības iestādēm, medņu riestu mežos, aizsargājamajos botāniskos

nozāres attīstības ilgtermiņa mērķiem un šo mērķu sasniegšanas stratēģijas vadlīnijām un principiem, kas ietverta Latvijas meža politikā..." (6. lpp.)

Būtiski Latvijas Meža politikas aspekti (it īpaši attiecībā uz bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu) nav īstenoti, tāpēc nav pamata šo dokumentu piesaukt kā apliecinājumu interešu grupu spējai vienoties, kas pamatā nozāres eksporta apjoma pieaugumam

liegumos, aizsargājamās dzērvenāju liegumos, aizsargājamās zooloģiskos liegumos, aizsargājamās dabas parkos, aizsargājamās parkos, parku stādījumos, aizsargājamās kompleksos liegumos, aizsargājamās purvu liegumos, aizsargājamās meža biotopos, aizsargājamās augu sugu meža biotopos, aizsargājamās sēņu sugu meža biotopos, aizsargājamās dzīvnieku sugu meža biotopos, saudzes kvartālos, etalonaudzēs, meža augšanas apstākļu tipu etalonaudzēs, ģeoloģisko un ģeomorfoloģisko liegumu mežos, citi ģeoloģisko un ģeomorfoloģisko objektu mežos, audzēs ar izciliem kokiem, dižkoku audzēs, īpatnēju koku audzēs.

Savukārt Meža likums 37.pantā noteikts, ka Ministru kabinets izdod noteikumus par dabas aizsardzību meža apsaimniekošanā, kuros citu starpā nosaka saimnieciskās darbības ierobežojumus dzīvnieku vairošanās sezonas laikā. Ministru kabineta 2012.gada 18.decembra noteikumi Nr. 936 „Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā” paredz, ka:

- no 1. aprīļa līdz 30. jūnijam visos mežos aizliegta līdz 10 gadu vecu priežu un lapu koku un līdz 20 gadu vecu egļu mežaudžu kopšana, izņemot jaunaudzēs, kur skuju koku vidējais augstums nepārsniedz 0,7 metrus, bet lapu koku vidējais augstums – vienu metru;
- no 1. aprīļa līdz 30. jūnijam ezeru un purvu salās, meža puduros, ūdensteču un ūdenstilpju palienēs, bioloģiski vērtīgās mežaudzēs un aizsargjoslās ap purviem neveic koku ciršanu, augsnes sagatavošanu un meža atjaunošanu ar motorizētu tehniku;
- no 15. aprīļa līdz 30. jūnijam aizliegta galvenā cirte pilsētas mežos;
- no 1. aprīļa līdz 30. septembrim aizliegta galvenā cirte Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes ierobežotas saimnieciskās darbības joslā.

Sezonāli saimnieciskās darbības aprobežojumi ir noteikti arī normatīvajos aktos par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un mikroliegumiem, piemēram, Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumos Nr. 264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” ir noteikts, ka:

- dabas liegumos aizliegts veikt mežsaimniecisko darbību no

	<p>15. marta līdz 31. jūlijam, izņemot meža ugunsdrošības un ugunsdzēsības pasākumus un bīstamo koku ciršanu un novākšanu;</p> <ul style="list-style-type: none"> - dabas parkos un aizsargājamo ainavu apvidos aizliegts veikt mežsaimniecisko darbību no 15. marta līdz 31. jūlijam, izņemot meža ugunsdrošības un ugunsdzēsības pasākumus, bīstamo koku ciršanu un novākšanu, meža atjaunošanu ar rokas darbarīkiem bez motora, jaunaudžu kopšanu, kur vidējais augstums skuju koki ir līdz 0,7 metriem, bet lapu koki – līdz vienam metram. <p>MK 2012.gada 18. decembra noteikumi Nr. 940 „Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu” nosaka sezonālu ierobežojumus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - buferzonās ap mežņu riestu mikroliegumiem aizliegts veikt mežsaimniecisko darbību no 1. marta līdz 31. jūlijam, izņemot ugunsgrēku dzēšanu un meža atjaunošanu, ko veic, izmantojot tikai roku darbu; - mikrolieguma buferzonā ir aizliegtas visu veidu cirtes, kokmateriālu pievešana un augsnes mehānizēta sagatavošana šādos laikposmos: <ul style="list-style-type: none"> a) ap melnā stārķa, melnās klijas, sarkanās klijas, zivju ērgļa, čūskērgļa, vidējā ērgļa, mazā ērgļa, lielā piekūna, ūpja, vistu vanaga, zaļās vārns un meža baloža mikroliegumiem – no 1. marta līdz 31. jūlijam; b) ap jūras ērgļa un klinšu ērgļa mikroliegumiem – no 1. februāra līdz 30. oktobrim.
<p>[LOB] "Lai tiktu uzklauti dažādu interešu grupu viedokļi, izveidota Meža konsultatīvā padome." (6. lpp.)</p> <p>Šeit būtu jānorāda, ka vismaz kopš 2004. gada Meža konsultatīvā padome nestrādā atbilstoši tās nolikumam, kas paredz sēdes sasaukt ne retāk kā reizi ceturksnī. Šo vajadzētu norādīt kā problēmu ar iespējamiem risinājumiem, ja vien nestrādāšana atbilstoši nolikumam neliecina par nevēlēšanos "uzklaut dažādu interešu grupu viedokļus".</p> <p>[LDF] 3. Lai tiktu uzklauti dažādu interešu grupu viedokļi, izveidota Meža konsultatīvā padome. (7. lpp.)</p>	<p>ZM norāda, ka Meža konsultatīvajā padomē saskaņā ar Ministru kabineta 2012.gada 3.jūlija noteikumiem Nr.473 ir līdzsvaroti tiek pārstāvētas mežu īpašnieku vai pārvaldītāju, kokrūpniecības, meža nekoksnes vērtību, meža apsaimniekošanas pakalpojumu, vides un dabas aizsardzības un darba ņēmēju intereses.</p> <p>Konsultatīvajā padomē ar balss tiesībām ir trīs vides un dabas aizsardzības interešu grupu pārstāvji: Latvijas dabas fonds, Pasaules dabas fonds, Latvijas ornitologu biedrība.</p> <p>Visi konsultatīvajā padomē iekļauto interešu grupu pārstāvji piedalās normatīvo aktu izstrādē un ir varējuši vienoties par</p>

<p>Meža konsultatīvā padome jau vairāku gadu garumā nestrādā atbilstoši Ministru Kabineta noteikumiem (03.07.2012. MK noteikumi Nr. 473), kas paredz sēdes sasaukt ne retāk kā reizi ceturksnī. Faktiski konsultatīvais process starp dažādām interešu grupām vismaz valsts līmenī ir apstājies. Atsevišķi vides aizsardzības un sociālo jautājumu interešu grupu pārstāvju uzaicinājumi uz noteiktu Ministru Kabineta Noteikumu izstrādes darba grupu sanāksmēm nevar atsvērt nepieciešamību diskutēt par meža nozares kopējiem stratēģiskajiem mērķiem, pašreizējā stāvokļa vērtējumiem un aktuālo problēmu iespējamajiem risinājumiem, lai ministrs saņemtu objektīvu informāciju un varētu pieņemt izsvērtus lēmumus.</p>	<p>normatīvā akta redakciju. Tas norāda, ka MKP galveno lomu: nozares politikas plānošanas dokumentu izvērtēšana. Tā tas bija, piem., apspriežot koku maksimālos ciršanas apjomus 2010.gadā.</p>
<p>[LOB] Dokumentā trūkst atsauču uz izmantotajiem informācijas avotiem, kas ļautu novērtēt izteikto apgalvojumu pamatotību, piemēram: "Pieprasītākais un visefektīvāk izmantotais meža produkts ir koksne" (5. lpp.)</p>	<p>Iebildums ņemts vērā, teksts papildināts ar informāciju <i>Mežsaimniecības un mežsaimniecības pienesums (neto apgrozījums) valsts ekonomikā 2011. gadā ir vairāk, kā 5 reizes lielāks par mežā iegūto nekoksnes produktu un pakalpojumu vērtību kopā ņemot (avots MSNP 1.pielikums)</i></p>
<p>[VARAM] 2. Precizēt un papildināt nodaļā „1.1. Meža nozare, tās darbības sfēra un pārvalde” minēto informāciju: 2.1. minēts, ka lielāko daļu no valsts īpašumā esošajām meža platībām apsaimnieko akciju sabiedrība „Latvijas valsts meži”. Būtu korekti minēt arī citas ministrijas un institūcijas, kuru īpašumā un apsaimniekošanā ir meži, piemēram, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas valdījumā ir meži īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, kurus apsaimnieko Dabas aizsardzības pārvalde (7. lpp.)</p> <p>[S.I.] 1.3. Sestajā rindkopā minēts, ka lielāko daļu no valsts īpašumā esošajām meža platībām apsaimnieko valstij piederošs komersants - valsts akciju sabiedrība „Latvijas valsts meži”. Būtu korekti minēt arī citas ministrijas, kuru pārraudzībā ir vasts meži, un to apsaimniekotājus, arī ja šīs citas platības nav pārāk lielas. Nepieciešams papildināt rindkopu</p> <p>[VARAM] 2.4. minēts, ka akciju sabiedrība „Latvijas valsts meži” apsaimnieko Zemkopības ministrijas valdījumā esošos mežus un, ka akciju sabiedrība realizē valsts intereses meža apsaimniekošanā. Valstij ir arī citas būtiskas intereses mežā, piemēram, vides un dabas aizsardzības intereses. Ierosinām papildināt, ka „Valsts intereses vides un dabas aizsardzības jomā mežos realizē Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija un tās padotības iestādes.” (8. lpp.)</p> <p>[S.I.] 1.7. Nodaļā nav uzskaitītas visas valsts intereses mežā, tāpēc priekšlikums papildināt iepriekš minēto rindkopu ar teikumu „Valsts intereses dabas un vides aizsardzības jomā mežos realizē VARAM un tās pakļautības institūcijas”</p>	<p>Iebildums ņemts vērā, teksts papildināts MSNP teksts papildināts ar informāciju par VARAM un tās institūciju lomu valstij piederošo mežu apsaimniekošanā, Tekstā norādīts, ka saskaņā ar 1999.gada 24.augustā MK apstiprināto koncepciju "Latvijas meža nozares valsts pārvaldes institucionālās uzbūves optimizācija" (protokols Nr.43 13.§), lai nodrošinātu maksimāli efektīvu valsts mežsaimniecības apsaimniekošanu, valsts mežsaimniecības valdītājs tika noteikts atbilstoši apsaimniekošanas galvenajam mērķim: (1) Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija - teritorijas, kuru galvenais apsaimniekošanas mērķis ir dabas aizsardzība (rezervāti, nacionālie parki), (2) Mežu pētīšanas staciju - teritorijas, kuru apsaimniekošanas galvenais mērķis ir ilglaicīgo zinātnisko pētījumu bāzes uzturēšana un (3) „LVM” - apsaimnieko valsts mežsaimniecību, kura apsaimniekošanas galvenais mērķis ir valsts kā meža īpašnieka ekonomisko interešu īstenošana.</p> <p>Minētas arī citi Valsts mežu pārvaldītāji: IZM un AM, norādītas apsaimniekotās platības</p> <p>ka saimnieciskajos mežos (mežos, kuru apsaimniekošanas galvenais mērķis ir meža īpašnieka ekonomisko interešu</p>

<p>VARAM] 2.2. 1.attēlā norādītas vienīgi ar Zemkopības ministriju tieši saistītās institūcijas, bet tas neatspoguļo visas (citas) ar meža nozari saistītās institūcijas. Ierosinām attiecīgi papildināt 1.attēlu (8. lpp.)</p> <p>[S.I.] 1.4. 1.attēls rāda Zemkopības ministrijas saistīto institūciju shēmu, bet neatspoguļo visus meža nozares dalībniekus, t.sk. citas ministrijas, radot maldīgu iespaidu, ka sagatavotais politikas dokuments attiecas tikai uz Zemkopības ministriju, nevis meža politiku un nozari valstī kopumā. Attēlu aizstāt ar politikas dalībniekus precīzāk atspoguļojošu shēmu</p>	<p>īstenošana)</p>
<p>[VARAM] vai un cik lielā mērā šis PMN attiecas uz aizsargājamiem mežiem, DAP mežiem kopumā (jo DAP principā nav pieminēts).</p>	<p>MSNP 2020 izvirzītie mērķi un sasniedzamie rezultāti netiek attiecināti uz VARAM un tās pakļautības institūciju apsaimniekotajiem mežiem, kuru galvenais apsaimniekošanas mērķis ir dabas aizsardzība (rezervāti, nacionālie parki). MSNP 2020 neplāno attīstības pasākumus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām.</p>
<p>[LOB] Dokumentā trūkst atsauču uz izmantotajiem informācijas avotiem, kas ļautu novērtēt izteikto apgalvojumu pamatotību "Akciju sabiedrība realizē valsts intereses meža apsaimniekošanā, nodrošinot meža vērtības saglabāšanu un palielināšanu..." (7. lpp.)</p>	<p>Iebildums ņemts vērā, Tekstā norādīts uz papildus argumentiem, kas apstiprina, ka LVM nodrošina valsts meža īpašuma vērtības saglabāšanu un palielināšanu. ZM norāda, ka AS „LVM” apsaimniekotajos valsts mežos meža apsaimniekošana atbilst bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas standartiem, ko apliecina meža arī apsaimniekošanas sertifikāti. AS „LVM” pārvaldītie meži ir sertificēti saskaņā ar starptautiski apstiprinātiem FSC principiem un kritērijiem. Kopš 2011 AS „LVM” pārvaldītie meži ir sertificēti arī atbilstoši PEFC shēmai. Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu nodrošina LVM noteiktie stratēģiskie mērķi dabas daudzveidības saglabāšanai (avots: LVM vidēja termiņa stratēģija)</p>
<p>[S.I.] 1.6. Desmitajā rindkopā, kas sākas ar „Ievērojamais valsts mežu...” minēts, ka koksnes ieguves apjomi tiek plānoti ilgtermiņā, tālāk runājot par ciršanas apjomu plānošanu pieciem gadiem. Piecu gadu plānošana nav ilgtermiņa plānošana. Ārvalstīs un arī Latvijā mežsaimniecības uzņēmumi (piemēram, SIA Bergvikskog) koksnes ieguves apjomus un mežu apsaimniekošanu plāno vairāku gadu desmitu griezumā, un to var saukt par ilgtermiņa plānošanu. Attiecībā uz AS Latvijas valsts meži, publiski nav pieejams neviens dokuments, kas</p>	<p>Iebildums nav ņemts vērā ZM norāda, ka lai regulētu koksnes ražas novākšanu valsts mežos, lai nodrošinātu ilgtermiņīgu meža apsaimniekošanu, stabilu un prognozējamu koksnes produktu piegādi, ievērojot esošos dabas aizsardzības un rekreācijas vajadzību ierobežojumus MSNP 2020 nosaka maksimāli pieļaujamo koku ciršanas apjomu noteikšanas</p>

<p>liecinātu par ilgtermiņa (vairāku gadu desmitu) resursu pieejamības plānošanu. Priekšlikums izteikt sekojošā redakcijā teikumu „Koksnes ieguves apjomi valsts mežos tiek plānoti 5 gadu termiņā”</p>	<p><u>pamatprincipus, kas cita starpā paredz, ka aprēķinos iekļauj nosacījumu: nodrošināt meža resursu izmantošanas ilgspēju un ciršanas apjomus ilgtermiņā – vairākās nākamajās desmitgadēs.</u> Papildus norādām, ka LVM stratēģijā meža resursu izmantošanas plānošanā izmanto 120 gadu meža apsaimniekošanas cikla prognozes, bet kvantitatīvos rādītājus ciršanas apjomiem ir noteikusi vairākām salīdzināmām piecgadēm, skat AS „LVM” stratēģiju: (http://www.lvm.lv/par-mums/misija-un-vizija/strategija). AS „LVM” ciršanas apjomus aprēķina atbilstoši LVM stratēģiskās plānošanas modelim, kas ietver vides un ekonomiskos nosacījumus.</p>
<p>[LDF] 2. 1998. gada 28. aprīlī LR Ministru kabinets apstiprināja Meža politiku (2.pielikums), kas tika izstrādāta panākot kompromisu starp visām mežsaimniecībā ieinteresētajām pusēm.</p> <p><i>Latvijas ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas priekšnosacījumi ir Latvijas meža politikā definētie mērķi un noteiktie principi, kuru īstenošanu nodrošina nozares politikas plānošanas dokumenti un normatīvie akti: Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādnes, kā arī Meža likumā un citos ar meža apsaimniekošanu saistītajos normatīvajos aktos ietvertais regulējums. (7. lpp.)</i></p> <p>Vismaz meža bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā (attiecībā uz īpaši aizsargājamo sugu un biotopu saglabāšanu) Latvijas Meža politikas mērķis nav īstenots, tāpat arī lielā mērā attiecībā uz sabiedrības interešu ievērošanu, tāpēc nav pamata apliecinājumam interešu grupu spējai vienoties – liela daļa būtisku Latvijas Meža politikas mērķu nav sasniegti kopš tās apstiprināšanas pirms 16 (!) gadiem</p>	<p>ZM norāda, ka Latvijas meža politika ir meža nozares visu interešu grupu vienošanās 1998.gadā par nozares turpmāko attīstību. Pamatojoties uz panākto vienošanos: (1) ir īstenota meža nozares institucionālā reforma (1999), (2) izstrādāts un pieņemts Meža likums (2000) un (3) tam pakārtoti Ministru kabineta noteikumi,(4) 2006.gadā Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādnes (2006).</p> <p>Gan Meža likums, ka MK noteikumi tiek regulāri aktualizēti. Procesā iesaistītas visas sabiedrības interešu grupas. Jāatzīmē, ka Meža politikā ievirzītais Meža politikas mērķis meža vides aizsardzības jomā ir: <i>bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un uzturēšana pašreizējā līmenī.</i> Ir definēti arī politikas principi, kas joprojām ir aktuāli. Tomēr 1998. gada netika definēti sasniedzamie rezultāti bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un uzturēšanai, kā arī netika noteikts, kā izmērīt „ pašreizējo – 1998.gada” bioloģiskās daudzveidības līmeni. Tieši tāpēc MSNP2020 izvirza uzdevumu meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas sasniegšanai: <i>Iegūt un uzturēt un regulāri novērtēt zinātniski pamatotu informāciju par bioloģisko daudzveidību</i></p>
<p>[LDF] 5. Meža nozares attīstība ir vērtējama ilgtermiņā, ievērojot ekoloģiskos, ekonomiskos un sociālos aspektus. 2011.gadā tika veikts vispusīgs nozares izvērtējums par 20 gadu periodu. Meža nozares attīstības novērtējums veikts par pamatu izmantojot Eiropā vispārārtītu kritēriju un indikatoru sistēmu, kas izstrādāta saistībā ar Ministru konferencēm par mežu aizsardzību Eiropā – procesā Forest Europe. (8. lpp.)</p> <p>2011. gada Latvijas meža nozares izvērtējumu nevar uzskatīt par vispusīgu un</p>	<p>Zm skaidrojums</p> <p>Meža nozares novērtējumu atbilstoši Ministru kabineta 2010.gada 21.jūnija sēdes protokola Nr.32 67.§ , 2011. gadā sagatavoja ZM, Vides reģionālās ministrijas un Ekonomikas ministrijas speciālisti atbilstoši izstrādātajai vērtēšanas metodikai. Informatīvais ziņojums 2011.gada 19.septembrī iesniegts Ministru</p>

<p>objektīvu. Tā sagatavošanā netika iesaistītas visas interešu grupas, rezultātu apkopojumā tika noklusētas vai vispār netika analizētas problēmas dabas aizsardzībā un sociālajā sfērā. Šī pieeja turpinās arī „Pamatnostādņu” projektā. Piemēram, nav pieminēti dati par meža fragmentācijas būtisku pieaugumu, kur Latvija izceļas daudzu valstu vidū, kā arī nelabvēlīgais īpaši aizsargājamo sugu un biotopu stāvoklis, kas konstatēts sagatavojot ziņojumus Eiropas Komisijai saistībā ar Dzīvotņu (biotopu) direktīvu un Putnu direktīvu. Tāpat nav veikts korekts izvērtējums atbilstoši „Paneiropas kritērijiem un indikatoriem”, kas konkretizēti un papildināti atbilstošos Ministru Kabineta noteikumos.</p>	<p>kabinetā. Uz izstrādātās metodikas ir pamata tika sagatavoti Ministru kabineta 2013.gada 7.maija noteikumi Nr. 248 „Meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas novērtēšanas kārtība”, kas paredz, meža ilgtspējīga apsaimniekošanas „jāmēra” saskaņā ar 6 Paneiropas meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas kritērijiem: (1) meža resursu saglabāšana, atbilstoša uzlabošana un to ieguldījumu globālajā oglekļa apritē, (2) meža ekosistēmu veselības un dzīvotspējas uzturēšana, (3) meža produktīvo funkciju uzturēšana un attīstība, (4) Meža ekosistēmu bioloģiskās daudzveidības uzturēšana, aizsardzība un atbilstoša uzlabošana, (5) meža aizsargājošo funkciju uzturēšana un atbilstoša uzlabošana meža apsaimniekošanā un (6) sociālekonomisko funkciju un priekšnoteikumu uzturēšana. Kritēriju mežsaimniecības daudzfunkcionālā ietekmes parādīta 1 pielikumā.</p>
<p>1.2. Mežs, tā efektīva un ilgtspējīga apsaimniekošana un bioloģiskās daudzveidības saglabāšana</p>	
<p>[LDF] 6. Mežs klāj 3260 tūkstošus (1.1.1. attēls 1.piel.) hektārus un aizņem 92 % no kopējās meža zemes (3 575 tūkstošiem ha). Koksnes ieguvei bez papildus saimnieciskās darbības apgrūtinājumiem pieejami 3069 tūkstoši ha meža (1.1.3. attēls 1.piel.). (9. lpp.)</p> <p>Tāpat apgalvots, ka 94,1 % meža platību pieejami apsaimniekošanai. Tas acīmredzot neatbilst patiesībai, jo ir pretrunā ar skaitļiem, kas minēti citās šī dokumenta sadaļās, piemēram, 12. lpp. Jāņem vērā, ka A/S LVM „brīvprātīgi” aizsargātie dabiskie meža biotopi, kā arī līdz šim uzskatītie ES aizsargājami meža biotopi, ietver mežaudzes ar īpaši augstu dabas aizsardzības vērtību un valsts pienākums ir tos aizsargāt, neiekļaujot aprēķinos kā potenciāli koksnes ieguvei pieejamas audzes.</p>	<p>Iebildums ņemts vērā Informācija MSNP2020 1.pielikumā precizēta. Precizēts arī MSNP2020 teksts</p>
<p>[VARAM] 3. Precizēt un papildināt nodaļā „1.2. Mežs, tā efektīva un ilgtspējīga apsaimniekošana un bioloģiskās daudzveidības saglabāšana” minēto informāciju:</p> <p>3.1. papildināt ar pamatojumu, kāpēc mežaudžu vecumstruktūrā pēdējās desmitgadēs ir palielinājies ciršanas vecumu sasniegušo un pāraugušo mežaudžu īpatsvars, vai tik nozīmīgas īpatsvara izmaiņas ir saistītas ar īstenoto meža politiku un izmaiņām normatīvajā regulējumā, stājoties spēkā Meža likumam, vai tam ir kādi citi iemesli (9. lpp.)</p> <p>[S.I.] 2.1. Trešajā rindkopā tiek runāts to, ka par mežaudžu vecumstruktūrā pēdējās desmitgadēs ir palielinājies ciršanas vecumu sasniegušo un pāraugušo mežaudžu īpatsvars. Lai precīzi atspoguļotu šīs situācijas iemeslus, ņemot vērā ilustrējošo attēlu, ir svarīgi norādīt cēloņus tik nozīmīgām īpatsvara izmaiņām, kas saistīti ar pēdējās desmitgadēs īstenoto meža politiku. Nepieciešams papildināt tekstu ar teikumu „Lielā mērā tas noticis pateicoties</p>	<p>Iebildums ņemts vērā Teksts papildināts ar skaidrojumu par iemesliem ciršanas vecumu sasniegušo un pāraugušo mežaudžu īpatsvara pieaugumam.</p>

<p>izmaiņām meža likumdošanā 2000.gadā, kas atcēla mežu iedalīšanu aizsardzības kategorijās ar paaugstinātu cirtmetu, kā arī cirtmeta pazemināšanu apsei”</p> <p>[LDF] 7. <i>Mežaudžu vecumstruktūrā pēdējās desmitgadēs ir palielinājies ciršanas vecumu sasniegušo un pāraugušo mežaudžu īpatsvars (1.3.1 attēls 1.piel.). Piemēram, apšu audzēs ciršanas vecumu sasniegušo un pāraugušo audžu īpatsvars veido 46 procentus no kopējās apšu audžu platības. (9. lpp.)</i></p> <p>Šāds apgalvojums ir vēl viens apliecinājums, cik ļoti šauri un tendenciozi pieiets mežu apsaimniekošanas stratēģijas plānošanai, gatavojot šo dokumentu. Apse ir viena no visnozīmīgākajām sugām ekoloģiskā aspektā Latvijas mežos (gan kā dominējošā suga, gan piemistrojumā). Tās bioloģiskais vecums var sasniegt pat 100 un vairāk gadus. Pēdējos gados arī valstij piederošajos mežos nocirstas daudzas apšu audzes, kas pārsniedz 70 gadu vecumu – acīmredzot bez kvalitatīva sugu un biotopu ekspertu izvērtējuma plānošanas procesā. Ekspertu praktiskā pieredze un pētījumu dati rāda, ka gandrīz vienmēr apšu audzēs, kuru vecums pārsniedz 70-80 gadus ir atrodamas īpaši retas un apdraudētas sugas, kuru aizsardzībai vismaz uz laiku nepieciešams izveidot mikroliegumu.</p>	
<p>[S.I.] 2.2. Ņemot vērā atšķirīgo zinātnisko skatījumu uz mežaudzes vērtības ekoloģiskiem mērķiem un saimnieciskiem mērķiem, šajā pašā rindkopā teikumu „Egļu mežaudzēs uz kūdras augsnēm 15% vienvecuma audzes 30–50 gadu vecumā ir brūkošas un bezperspektīvas” izteikt redakcijā „Egļu mežaudzēs uz kūdras augsnēm 15% vienvecuma audzes 30–50 gadu vecumā no ekonomiskā viedokļa ir brūkošas un bezperspektīvas”</p>	<p>Iebildums ņemts vērā teksts precizēts: <i>Egļu mežaudzēs uz kūdras augsnēm 15% vienvecuma audzes 30–50 gadu vecumā no ekonomiskā un klimata izmaiņu viedokļa ir brūkošas un bezperspektīvas</i></p>
<p>[LDF] 8. <i>2010.gadā veiktais pētījums pirmo reizi deva iespēju novērtēt aptuveno meža nekoksnes produktu un pakalpojumu vērtību un to ietekmi uz Latvijas tautsaimniecību un meža sociālo nozīmi. Mežā iegūto nekoksnes produktu kopējā relatīvā vērtība ir 101 miljons euro (3.3.1 attēls 1.piel.), lielākā daļa meža velšu tiek izmantotas pašpatēriņam, bet ~13 procenti no kopējās mežā iegūtās produkcijas nonāk tirgū (3.3.2 attēls 1.piel.). (9. lpp.)</i></p> <p>Novocojuši dati! Ir pamats domāt, ka gan sēņu, gan ogu eksports ir būtiski audzis (pēc medijos izskanējušajām ziņām, eksportētāju aptauju datiem). Ogu un sēņu lasīšana ir svarīgs piepelināšanās avots būtiskai sabiedrības daļai. Līdz ar to būtu jāveic daudz rūpīgāka meža ekosistēmu pakalpojumu vērtības un perspektīvu analīze, lai sabalansētu šīs sabiedrības intereses ar plānotajiem koksnes ieguves apjomiem un esošo valdošo sugu vecuma struktūru vismaz reģionālā līmenī.</p>	<p>Iebildums nav ņemts vērā ZM norāda, ka šāda veida pētījumi ir finansiāli ietilpīgi, tāpēc tiek veikti ne biežāk kā reiz piecos gados. Papildus norādām, ka nekoksnes produktu vērtība neraksturo tirgoto produktu vērtību, jo tikai 13.% no nekoksnes produktu apjoma nonāk tirgū. Tātad nekoksnes produktu vērtība raksturo tirgus cenās izteiktu pašpatēriņu.</p>
<p>[VARAM] 3.2. papildināt informāciju par meža sniegtajām vērtībām un ieguvumiem ar informāciju par meža sniegtajiem ekosistēmu pakalpojumiem un iespēju šos ekosistēmu pakalpojumus novērtēt ekonomiskās vērtībās. Ekosistēmu pakalpojumi nav tikai ievāktās ogas, sēnes, medības vai CO2 piesaiste, kas ir minēti šajā nodaļā, bet ietver daudz plašāku ieguvumu novērtējumu, piemēram, klimata izmaiņu samazināšanā, bioloģiskās daudzveidības</p>	<p>Iebildums ņemts vērā Teksts papildināts un precizēts informāciju par meža sniegtajiem pakalpojumiem: <i>Mežs pilda daudzas sabiedrībai nozīmīgas ekoloģiskās, ekonomiskās un sociālās funkcijas (aizsargā un uzlabo augšni,</i></p>

<p>saglabāšanā, ūdens kvalitātes saglabāšanā, rekreācijas nodrošināšanā utml. Daba kā kapitāls, vērtība un potenciāls ir uzsvērti arī Latvijas Nacionālais attīstības plānā 2014.-2020. Viens no instrumentiem, lai uzturētu un sniegtu pēc iespējas plašāku ekosistēmu pakalpojumu klāstu ir zaļās infrastruktūras. Zaļās infrastruktūras ir stratēģiski plānots pilnīgi vai daļēji dabisku teritoriju tīkls kombinācijā ar vides objektiem un zaļajām zonām pilsētu, lauku, piekrastes un ūdeņu teritorijās. Zaļās infrastruktūras tiek vērtētas kā ļoti nozīmīgs politikas instruments, kas ar savu multifunkcionālo raksturu dod pienesumu dažādu politiku un interešu sasniegšanā, ar saviem vides, sociālajiem un ekonomiskajiem ieguldījumiem uzlabojot dzīves kvalitāti dažādos veidos. Ietverot zaļās infrastruktūras konceptu meža politikā tiktu veicināta zaļās infrastruktūras integrēšana mežsaimniecības plānošanā un pārvaldībā, piemēram, mežu defragmentēšana, biotopu savienojamības koridori, meži piekrastes un ūdeņu aizsargjoslās, pilsētu meži, daudzfunkcionāli meži, meliorācijas sistēmu risinājumi (divpakāpju meliorācijas grāvji, mitrāju un mitrzemju atjaunošana un uzturēšana), zaļināšanas maksājumi. Ierosinām papildināt ar daudz plašāku ekosistēmu pakalpojumu izvērtējumu, ietverot zaļās infrastruktūras pieeju (9., 10. lpp.)</p> <p>[S.I.] 2.3. Tālāk nodaļā tiek runāts par meža sniegtajām vērtībām un ieguvumiem, un, lai iezīmētu visus sabiedrības ieguvumus no meža, 10.lp. pēc otrās rindkopas nepieciešams pieminēt meža sniegtos ekosistēmu pakalpojumus. Politikas dokumentā ir būtiski atzīmēt, ka Latvijā šāds pētījums un novērtējums līdz šim nav veikts, bet tas būtu noteikti darāms līdzīgi kā citās Eiropas valstīs, kurās tiek monetāri novērtēts meža sniegtais ieguldījums skābekļa ražošanā, klimata izmaiņu ātruma bremsēšanā, ūdens kvalitātes saglabāšanā, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā, rekreācijas nodrošināšanā utml. Ekosistēmu pakalpojumi nav tikai ievāktās ogas un sēnes vai CO2 piesaiste, par ko šajā nodaļā tiek runāts, šis termins ietver daudz plašāku meža sniegto labumu finansiālu izvērtējumu</p>	<p><i>ūdens resursus un ūdens kvalitāti, dod mājvietu nozīmīgai daļai bioloģiskās daudzveidības, piedāvā rekreācijas iespējas un samazina klimata izmaiņas, u.c.), un tā koksnes un nekoksnes produktiem un pakalpojumiem (klimata izmaiņu samazināšana, bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, rekreācija)</i></p> <p>ZM norāda, ka nekur pasaulē nav veikts visaptverošs meža sniegto ekosistēmu pakalpojumu novērtējums.</p> <p>ZM izsaka cerību, ka Dabas aizsardzības pārvaldes (DAP) uzsāktajā projektā: „LIFE Ekosistēmu pakalpojumi” tiks novērtēta vismaz dažu meža ekosistēmu pakalpojumu vērtība saskaņā ar plānotajām aktivitātēm:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sagatavot Latvijas situācijai piemērotu ekosistēmu pakalpojumu ekonomiskās novērtēšanas metodiku. – Izstrādāt rekomendācijas metodikas integrēšanai Latvijas teritoriju plānošanas procesos. – Izglītēt sabiedrību par ekosistēmu pakalpojumiem un to novērtēšanas nozīmi. <p>Projekta mērķis ir veidot Latvijas sabiedrības izpratni par ekosistēmu pakalpojumiem, kā arī veicināt uz ekosistēmu pakalpojumu novērtējumu balstītu lēmumu pieņemšanu un ilgtspējīgu teritoriju apsaimniekošanu. Projekta kopējais finansējums: 753 290.00 EUR</p>
<p>[LDF] 9. <i>Savukārt, pieaugušo un pāraugušo mežaudžu īpatsvara palielināšanās samazina un CO₂ piesaistes intensitāti un potenciālu nākotnē. (9. lpp.)</i></p> <p>Ir pētījumi, kas to neapstiprina. Pie tam jāņem vērā, ka vecajām audzēm ir īpaša nozīme bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā mežu ainavā, un bioloģiski vecs nereti vairāk</p>	<p>ZM skaidrojums Attiecībā uz CO₂ intensitātēs samazināšanos ZM sniedz šādu skaidrojumu: CO₂ piesaistes intensitāti un potenciālu raksturo krājas pieaugums,</p>

<p>kārt pārsniedz „vecu” mežsaimnieciskā izpratnē. Ir daudzas apdraudētas sugas, kam nepieciešamas bioloģiski vecas audzes, kurās koku vecums ievērojami var pārsniegt to ciršanas vecumu galvenajā cirtē. Eiropas Savienība kopā ar lielāko daļu pasaules valstu ir apņēmusies apturēt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos. Saistībā ar Bioloģiskās daudzveidības (Rio) konvencijas procesu ietvaros arī mežu apsaimniekošanai Eiropā ir izvirzīti konkrēti mērķi un uzdevumi. Nevienā Stratēģijā vai Rīcības programmā netiek pieļauta iespēja, ka CO₂ bilances problēmas varētu tikt risinātas uz bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas iespēju rēķina.</p> <p>Būtu rūpīgi jāizvērtē citi faktori, kas tiešām var būtiski ietekmēt CO₂ bilanci.</p> <p>Piemēram, Pamatnostādņu projektā nav pieminētas negatīvās ietekmes, ko CO₂ bilancē rada arvien lielākos apmēros veiktā meža meliorācijas sistēmu rekonstrukcija un ceļu būve, kas izraisa papildus emisijas, sadaloties kūdras slānim nosusinātajos purvaino meža tipu audzēs. Vēl lielākus riskus CO₂ bilancei var radīt iespējamā kūdras ieguves palielināšana nākotnē.</p> <p>[PDF] Savukārt pieaugušo un pāraugušo mežaudžu īpatsvara palielināšanās samazina CO₂ piesaistes intensitāti un potenciālu nākotnē (10.lpp. 2.rindkopa).</p> <p>Lūgums svītrot vai precizēt plašākā kontekstā. Ļoti fragmentēta pieeja bez visaptveroša skatījuma uz ekosistēmas pakalpojumiem plašākā kontekstā un bioloģiskās daudzveidības nodrošinājuma nepieciešamībām.</p>	<p>gan tekošais, gan vidējais.</p> <p>Rezultāti, kas norāda uz pieauguma samazināšanos vecākās audzēs publicēti augšanas gaitas tabulās. Joprojām plašākais mežsaimniecības tabulu krājums Latvijā:</p> <p>Нормативы для таксации леса Латвийской ССР, Rīga 1988. 3.5.; 3.6.; 3.7. tabulas. Tajās raksturots tekošais un vidējais pieaugums. Tabulas izstrādājis J.Matuzānis 1983.gadā.</p> <p>Informāciju par pieauguma samazināšanos var atrast arī: J.Matuzānis „Audžu augšanas gaitas un produktivitātes modeļi” I.Liepa. Pieauguma mācība. LLU, Jelgava, 1996.</p> <p>CO₂ piesaistes intensitātes un potenciāla samazināšanos pieaugušās un pāraugušās audzēs uzskatāmi parāda arī Meža resursu monitoringa 2.cikla dati par krājas pieauguma dinamiku galvenās cirtes vecumu pārsniegušās audzēs.</p> <p>MSNP 2020 nav plānots Klimata izmaiņu jautājumus risināt uz bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas rēķina</p>
<p>[PDF] Šo daudzo funkciju dēļ, mainoties sabiedrības vajadzībām, mainās arī meža politika un meža apsaimniekošana globālā, nacionālā un reģionālā līmenī (9.lpp. 2. rindkopa).</p> <p>Nozīmīgs, bet reizē vispārīgs apgalvojums, kam neseko nekādi mērķi vai uzdevumi. Lūgums precizēt, ka apgalvojums integrēts Meža un saistīto nozaru attīstības politikas mērķos, Turpmākās rīcības plānojumā.</p>	
<p>[PDF] Latvijā ir visi priekšnoteikumi ilgtspējīgai un produktīvai meža apsaimniekošanai -atbilstošs klimats, zemes resursi, zināšanas (10.lpp. 4.rindkopa).</p> <p>Lūgums svītrot vai precizēt. Turpinājumā aplūkot ekonomiskie indikatori. Apšaubāmi, vai ir pietiekošas zināšanas, veiksmīgākai ekonomisko, ekoloģisko un sociālo vajadzības integrācijai meža apsaimniekošanā. Ja tādas ir, tad pašreizējie spilgtie konflikti sociālajā un vides jomā norāda par pretējo.</p> <p>[LOB] "Pārdomāti apsaimniekojot mežu, iespējams optimizēt meža oglekļa piesaistes potenciālu..." (9. lpp.)</p> <p>Nepieciešams skaidrojums, ko nozīmē "pārdomāti apsaimniekot mežu" un "optimizēt oglekļa piesaistes potenciālu"</p> <p>[LOB] "... iespējams veicināt koksnes pieaugumu un uzlabot nākotnes mežu kvalitāti..."</p>	<p>Iebildums ņemts vērā</p> <p>MSNP2020 teksts precizēts un papildināts ar informāciju par meža apsaimniekošanas optimizēšanu klimata pārmaiņu kontekstā saimnieciskajos mežos un ilgtermiņā iegūtu lielāku koksnes krājas pieaugumu un koksnes produktu izmantošanu ilgi dzīvojošos produktos.</p>

<p>(9. lpp.) Nepieciešams skaidrojums, kas tiek saprasts ar "mežu kvalitāti"</p>	
<p>[LLU BF] 3. 11. lpp. minēts, ka LVM „2013. gadā tikai dabas aizsardzības mērķiem apsaimnieko 16% mežu platību, bet no kopējās visu zemju platības tas ir vairāk kā 20%”. Kā pamatojumu nepieciešams norādīt platības atbilstoši MK noteikumiem Nr. 248 „pa saimnieciskās darbības aprobežojumu veidiem (aizliegta galvenā cirte, aizliegta galvenā un kopšanas cirte, aizliegta kailcirte, aizliegta mežsaimnieciskā darbība)”. Esošajā redakcijā Pamatnostādņu lasītājam nav skaidrs, kādas tieši saimnieciskās darbības tiek veiktas ar mērķi uzlabot bioloģisko daudzveidību aizsargājamās teritorijās. Ja tiek minēts, ka 18% no meža platības ir ar dažādiem saimnieciskās darbības ierobežojumiem un ka dabas aizsardzības mērķiem apsaimnieko 16% meža platību, tad vajag atšifrēt, kas tie ir par ierobežojumiem. Ja daļai no tiem 16% un 18% meža teritorijām ir atļauta galvenā cirte, kas atbilst reālajai situācijai, tad nepieciešams kā piemērus norādīt dabas aizsardzības mērķus atļautajām galvenajām cirtēm.</p>	<p>Iebildums ņemts vērā Precizētas mežu platības ar saimnieciskās darbības ierobežojumiem (aizliegta galvenā cirte, aizliegta galvenā un kopšanas cirte, aizliegta kailcirte, aizliegta mežsaimnieciskā darbība)</p>
<p>[LDF] 10. <i>Nepietiekama augsnes mitruma regulēšana veicina augšņu degradāciju un samazina mežaudžu koksnes pieaugumu, tādēļ nepieciešams veikt meliorācijas sistēmu rekonstrukciju, ņemot vērā ekonomiskos ieguvumus, vienlaikus ievērojot vides prasības. Veicot meliorācijas sistēmu renovāciju un rekonstrukciju meža zemēs, tiek uzlabota augsnes auglība, veicināta zemes, meža un ūdens resursu līdzsvarota izmantošana un saglabāšana, kā rezultātā palielinās koksnes pieaugums un mežaudzes spēj piesaistīt vairāk CO₂. (11. lpp.)</i> Nesaprotams apgalvojums par augšņu degradāciju, bez atsaucēm uz publicētiem zinātniskiem rakstiem. Vai kāds ir konstatējis augsnes degradāciju, piemēram, melnalkšņu staignājos, ja to hidroloģisko režīmu neietekmē cilvēka darbība? Meliorācijas rezultātā mainās kokaudzes sugu sastāvs, daudzos gadījumos ieviešoties egļi. Arī Latvijas pieredze rāda, ka egļu audzes uz kūdras augsnēm ir īpaši nenoturīgas, pie tam to augšana faktiski apstājas ap 40 gadu vecumā. Turpinoties kūdras slāņa sadalīšanās procesam, notiek pastiprināta CO₂ emisija, pie tam nākotnē acīmredzot būtiski samazināsies arī augsnes auglība. Meliorācija ietekmē hidroloģisko režīmu plašākā apkārtnē, kas ievērojami sarežģī īpaši aizsargājamo slapjo meža biotopu nepieciešamā aizsardzības režīma nodrošināšanu.</p> <p>[LOB] "Nepietiekama augsnes mitruma regulēšana veicina augšņu degradāciju..." (10. lpp.) Lūdzam skaidrot, kas tiek saprasts ar "augšņu degradāciju". Vai, piemēram, tiek uzskatīts, ka dabiskie slapjie meži aug uz degradētām augsnēm? Jānorāda, ka nosusināšanai ir arī būtisks negatīvs efekts uz slapjo meža biotopu ekosistēmām. Nav arī korekti apgalvot, ka nosusināšana veicina ūdens resursu līdzsvarotu izmantošanu, jo meliorācijas sistēmas veicina sedimentu pieplūšanu upēs, sagrauj dabiskās palienu ekosistēmas, samazina ūdens pašattīrīšanās spējas,</p>	<p>Teksts precizēts Ievērojot risku, ko varētu radīt nokrišņu daudzuma pieaugums klimata izmaiņu rezultātā Baltijas jūras reģionā, kā arī to, ka nepietiekama augsnes mitruma regulēšana veicina augšņu degradāciju un samazina mežaudžu koksnes pieaugumu, nepieciešams veikt meliorācijas sistēmu rekonstrukciju, ņemot vērā ekonomiskos ieguvumus, vienlaikus ievērojot vides prasības. Meža meliorācija Latvijā veicina ūdens resursu līdzsvarotu izmantošanu, samazinot pavasara plūdus un palielinot ūdens daudzumu vasaras mazūdens periodā. Pavasara plūdu intensitāte nosusinātās teritorijās ir zemāka, jo pa grāvjiem ūdens plūst arī ziemā, tādējādi drenējot augsni un pavasarī meliorēta platība ir labāk sagatavota plūdiem nekā nemeliorēta, kur augsne ir pilnīgi piesātināta ar ūdeni. Veicot meliorācijas sistēmu renovāciju un rekonstrukciju meža zemēs, palielinās koksnes pieaugums un mežaudzes spēj piesaistīt vairāk CO₂.</p> <p>Zemkopības ministrija norāda, ka meža meliorācijas sistēmu rekonstrukcijas ietekme uz vidi izvērtēta Vides pārskatā</p>

<p>strauji novadot plūdu ūdeņus veicina plūdu risku upju lejtecēs un mazūdens periodā samazina ūdens pieplūdi mazajās upēs, kas citādi barotos no palienēs akumulētajiem ūdeņiem</p>	
<p>[LOB] Dokumentā trūkst atsauču uz izmantotajiem informācijas avotiem, kas ļautu novērtēt izteikto apgalvojumu pamatotību "Mežam kā ekosistēmai ir izšķiroša nozīme kopējās bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā uz zemes, savukārt, meža bioloģiskā daudzveidība ir meža produktivitātes, atjaunošanās un dzīvotspējas pamats un ilgtspējīgas apsaimniekošanas priekšnoteikums." (10. lpp.) deklaratīvs apgalvojums, kas nav iestrādāts dokumenta saturā</p>	<p>Iebildums ņemts vērā Teksts precizēts: Meža bioloģiskajai daudzveidībai ir nozīmīga loma meža produktivitātes, atjaunošanās un dzīvotspējas saglabāšanā un attīstībā, tāpēc bioloģiskās daudzveidības saglabāšana ir nozīmīga meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas sastāvdaļa. Vienlaicīgi mežam kā ekosistēmai ir būtiska nozīme kopējās bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā uz zemes.</p> <p>Skat. arī komentārus: [S.I.] Gribu uzsvērt, ka meža nozare ir vistiešākā veidā saistīta ar sugu un biotopu aizsardzību un to labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanu. Mežs veido ļoti lielu daļu no aizsargājamām dabas teritorijām, kalpo kā dzīvotne sugām, un aizsardzība ir vienādi svarīga ar apsaimniekošanu, izglītību un pētniecību. Nevar runāt par mežu, neuzsverot tā lomu (kas patiešām ir ĻOTI liela) bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā. [S.I.] 7.4....Dabas aizsardzībā ekosistēmu kvalitāte ir ļoti svarīga, ne par velti šie divi vārdi ir ietverti Vides politikas mērķos,</p>
<p>[LOB] "Aptuveni 90% Latvijas zemju cieš no pārlieka mitruma." (10. lpp.) Lūdzam izvairīties no poētiskiem izteicieniem un konkrēti norādīt, kā saprotams tas, ka "zemes cieš"</p> <p>[LOB] "Veicot meliorācijas sistēmu renovāciju un rekonstrukciju meža zemēs (..) mežaudzes spēj piesaistīt vairāk CO₂." (10. lpp.) Šeit jānorāda, ka CO₂ emisijas no nosusinātajām augsnēm palielinās</p> <p>[VARAM] 3.3. informācijā par meliorācijas sistēmām uzsvars likts uz meliorācijas sistēmu renovāciju un rekonstrukciju. Nepieciešams papildināt ar informāciju, ka sugu un biotopu saglabāšanai, mitrāju un mitrzemju atjaunošanai ir nepieciešama un paredzama arī meliorācijas sistēmu likvidēšana, tas ir veicināms arī no ekosistēmu pakalpojumu un zaļo infrastruktūru pieejas. Šādus pasākumus ir īstenojusi akciju sabiedrība „Latvijas valsts meži”, kā arī Dabas aizsardzības pārvalde īpaši aizsargājamās dabas teritorijās (11. lpp.)</p>	<p>Iebildums ņemts vērā, teikums precizēts Aptuveni 90% Latvijas teritorijas potenciāli pakļautas pārlieka mitruma riskam</p> <p>ZM norāda, ka meža meliorācija ir investīciju ietilpīgs meža apsaimniekošanas pasākums un Latvijā praktiski netiek īstenots. MSNP 2020 neplāno jaunu meliorācijas sistēmu būvi. Pagājušā gadsimta 60.to – 70.to gadu izveidoto meliorācijas sistēmu atjaunošanu nepalielina CO₂ emisijas. Meliorācijas sistēmu renovācijas pasākuma netiešā un tiešā ietekme uz vidi novērtēta vides pārskatā</p> <p>Iebildums ņemts vērā VPP teksts papildināts 5.2. sadaļā, vērtējot meliorācijas sistēmu renovācijas pasākuma ietekmi uz vidi, ar informāciju par meliorācijas sistēmu slēgšanas nepieciešamību</p>

<p>[S.I.] 2.4. 11.lp. rindkopu, kas sākas „Aptuveni 90%...” nepieciešams papildināt ar informāciju, ka aizsargājamās teritorijās nelielos apjomos var tikt plānota un veikta meliorācijas sistēmu likvidācija, atsevišķās vietās AS LVM apsaimniekotajos mežos tā jau ir notikusi. Papildināt rindkopu ar teikumu „Vienlaicīgi aizsargājamās teritorijās sugu un biotopu saglabāšanai nelielos apjomos paredzama meliorācijas sistēmu likvidēšana”</p>	<p>meža dabisko apstākļu atjaunošanai aizsargājamās teritorijās un pasākuma ietekmi uz sugu un biotopu saglabāšanu nelielos apjomos. ZM norāda, ka saskaņā ar Starptautiskajām SEG emisiju aprēķināšanas vadlīnijām meliorācijas sistēmu slēgšana stastāj negatīvu ietekmi uz SEG emisiju apjomu:, ievērojami palielinās CH₄, N₂O un CO₂ emisiju apjoms.</p>
<p>[LDF] 11. <i>Mežsaimniecības darbu efektivitāte un konkurētspēja, kā arī piekļuve meža ugunsgrēkiem, ir cieši saistīta ar meža ceļu esamību. Līdz ar to nepieciešama esošo meža ceļu rekonstrukcija, kā arī jaunu ceļu būvniecība viismaz 3000 km kopgarumā. (11. lpp.)</i> Meža ceļu būvniecības un rekonstrukcijas līdzšinējo stratēģiju valsts mežos būtu kompleksi jāizvērtē no dažādiem faktoriem. Pat sausajos meža tipos visbiežāk tiek būvēti ceļi ar grāvjiem abās pusēs, ceļu trases platumam sasniedzot ap 25 m platumu. Būtu nepieciešams izvērtējums, cik lielas platības, kurā varētu augt mežs, kopumā šādi Latvijā ir zaudētas. Jāņem vērā arī ievērojamās būvniecības un ceļu uzturēšanas izmaksas, tai skaitā vietās, kur ilgāku laiku mežsaimnieciskā darbība nenotiek noteiktas mežaudžu vecuma struktūras dēļ, ietekmi uz hidroloģisko režīmu, traucējumu faktora pieaugumu, bebru izplatīšanās veicināšanu. Varbūt daudz lielāka uzmanība jāpievērš saliekamo un pārvietojamo koka ceļu izmantošanai vismaz slapjajos meža tipos, ko jau veiksmīgi izmēģinājusi A/S “Latvijas valsts meži”? Tas varētu ievērojami samazināt negatīvās ietekmes uz vidi un bioloģisko daudzveidību.</p> <p>[LOB] „Līdz ar to nepieciešama esošo meža ceļu rekonstrukcija, kā arī jaunu ceļu būvniecība viismaz 3000 km kopgarumā” (10. lpp.) Jāņem vērā (un dokumentā jāatspoguļo) šāda pasākuma negatīvā ietekme uz mežu ekosistēmām (dzīvotņu fragmentācija, traucējums) [LOB] „Līdz ar to nepieciešama esošo meža ceļu rekonstrukcija, kā arī jaunu ceļu būvniecība viismaz 3000 km kopgarumā” (10. lpp.) Jāņem vērā (un dokumentā jāatspoguļo) šāda pasākuma negatīvā ietekme uz mežu ekosistēmām (dzīvotņu fragmentācija, traucējums)</p> <p>[VAK] Mežu autoceļi savukārt ir nepieciešami mežsaimniecībā, tomēr to blīvumu arī nepieciešams stratēģiski plānot un saprātīgi limitēt, jo pēdējo gadu tendence rāda, ka AS „Latvijas Valsts meži” būvē arvien platākus, garākus un taisnākus mežu autoceļus, turklāt to plānošanu sadala par 10km īsākos posmos tā, lai nebūtu jāveic ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra, kam VAK skatījumā būtu jābūt obligātai, būvējot jau par 2-3km garāku meža ceļu. Praksē diemžēl zināmi gadījumi no 2008-2012.gada, kad meža autoceļi tiek izbūvēti caur ļoti vecām mežaudzēm, kurās potenciāli bija Eiropas Savienības nozīmes biotops „veci vai dabiski</p>	<p>MSNP 2020 neplāno atbalstu meža ceļu būvniecībai. Zemkopības ministrija norāda, ka meža ceļi ir būtisks priekšnoteikums mežsaimniecības ekonomiskajai dzīvotspējai. Meža ceļu: tīkla blīvums ir būtisks mežsaimniecības darbu efektivitātes un meža apsaimniekošanas konkurētspējas rādītājs, kas ietekmē arī meža produktivitāti, mežu pieejamību apsaimniekošanai un rekreācijai, kā arī ugunsdrošības nodrošināšanai Optimāls meža ceļu blīvums samazina pievešanas attālumu mežistrādes procesā, samazina augsnes sablīvēšanu un saimnieciskās darbības rezultātā radušos gaisa piesārņojumu un SEG emisijas, kā arī samazina meža produkcijas pašizmaksu, palielina mežaudžu pieejamību, it īpaši ilgtermiņa perspektīvā, nodrošinot iespēju īstenot oglekļa piesaisti veicinošus pasākumus meža apsaimniekošanā audzēs, kas pašlaik nav pieejamas saimnieciskajai darbībai. Norādām arī, ka AS “LVM” ir konsultējusies ar Eiropas Komisiju un saņēmusi no DG Environment pozitīvu atzinumu par ceļu būves nepieciešamību, kurā citā starpā ir teikts, ka <i>meža ceļi bieži ir izšķirošs elements ekonomiski dzīvotspējīgas meža apsaimniekošanas nodrošināšanā. Dažos gadījumos ceļi dod pozitīvu ieguldījumu arī aizsargājamo teritoriju saglabāšanā, jo nodrošina piekļuvi aizsardzības pasākumu veikšanai un ugunsapsardzības nodrošināšanai. Tomēr, dažkārt ceļiem ir tieša vai netieša ietekme uz sugām vai biotopiem vietās, kuras ir izveidotas to aizsardzībai. Šādos gadījumos ir jāizvērtē visi apstākļi un jāveic piesardzības pasākumi, lai saglabātu šo aizsargājamās teritorijas integritāti.</i></p> <p>Vides pārskata projektā detalizēti vērtēta meža ceļu būves vispārējā ietekme uz vidi – meža resursiem, bioloģisko</p>

<p>boreāli meži” vai „veci un dabiski purvaini meži”, kuriem mikroliegumu dibināšana iespējama tikai no 2014.gada 1.janvāra</p> <p>[VARAM] 3.4. informācijā par ceļu būvniecību papildus jānorāda, ka ceļu būvniecība jāveic, izvērtējot ne tikai ekonomiskos, bet arī dabas aizsardzības, ainavas un kultūrvēsturiskos aspektus, īpaši svarīgi tas ir īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un to tiešā tuvumā (11. lpp.)</p> <p>[S.I.] 2.5. Nākošo rindkopu, kas sākas ar „Meža ceļu tīkla...” papildināt ar teikumu „Ceļu būvniecība jāveic izvērtējot ekonomiskos ieguvumus un perspektīvā plānotās koksnes apjoma pārvadāšanas apjomus, kā arī respektējot ainavas un kultūrvēsturiskās vērtības, īpaši dažādās aizsargājamās dabas teritorijās un to tiešā tuvumā”</p>	<p>daudzveidību, augsnes, ūdens un gaisa kvalitāti un klimata izmaiņām.</p>
<p>[LOB] „Tomēr joprojām daļa privāto mežu netiek efektīvi apsaimniekota.” (10. lpp.) Tendenciozs apgalvojums, kas atbilst kopējam pamatnostādņu garam – tiek pieņemts, ka vienīgais meža apsaimniekošanas mērķis ir koksnes ieguve. Tiek principā izslēgts variants, ka mežu kāds varētu vēlēt izmantot gk. tā nekoksnes vērtībām vai dabas vērtību saglabāšanai</p>	<p>Iebildums ņemts vērā Teksts precizēts, norādot, ka tie privātie meži, kuru galvenais mērķis ir saimnieciskā darbība, netiek apsaimniekoti savlaicīgi un labā kvalitātē</p>
<p>[LDF] 12. <i>Mežam kā ekosistēmai ir izšķiroša nozīme kopējās bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā uz zemes, savukārt, meža bioloģiskā daudzveidība ir meža produktivitātes, atjaunošanās un dzīvotspējas pamats un ilgtspējīgas apsaimniekošanas priekšnoteikums...</i> <i>Saskaņā ar Meža likuma un tam pakārtoto normatīvo aktu nosacījumiem, apsaimniekojot mežu, tiek nodrošināts pasākumu kopums bioloģiskās daudzveidības uzturēšanai.</i> <i>Cilvēka neietekmēts mežs sastopams 15 tūkstoši ha platībā. (11. lpp.)</i> Šiem vispārīgajiem apgalvojumiem, nav dotas nekādas atsauces uz informācijas avotiem, kas ļautu pārbaudīt to pamatotību. Kopumā dokumentā vairākās vietās parādās pretrunīgi interpretēti skaitļi attiecībā uz bioloģiskās daudzveidības aizsardzību. Sugu un biotopu aizsardzības stratēģija un konkrēti uzdevumi praktiski nav iestrādāti Pamatnostādņu saturā. Ir pietiekami daudz datu, kas liecina, ka jau ilgāku laiku Latvijā “pasākumu kopums bioloģiskās daudzveidības uzturēšanai” mežos nav pietiekams vai nav reāli ieviests mežsaimniecības praksē.</p>	<p>Iebildums ņemts vērā MSNP 2020 teksts precizēts Meža bioloģiskajai daudzveidībai ir nozīmīga loma meža produktivitātes, atjaunošanās un dzīvotspējas saglabāšanā un attīstībā, tāpēc bioloģiskās daudzveidības saglabāšana ir nozīmīga ilgtspējīgas apsaimniekošanas sastāvdaļa.</p> <p>Precizētas mežu platības ar saimnieciskās darbības ierobežojumiem, kā arī aizsargājamo un aizsargājošo mežu platības un Natura 2000 mežu platības. Attiecīgi precizēts arī teksts.</p> <p>Atsevišķi norādītas aizsargājamo mežu platības valstij piederošajos mežos, t.sk. LVM un VARAM (DAP) apsaimniekotajos mežos</p>
<p>[VARAM] 3.5. norādīts, ka cilvēka neietekmēts mežs sastopams 15 tūkstoši ha platībā. Nav norādīta atsauce uz informācijas avotu par minēto platību. Vienlaikus jānorāda, ka cilvēka neietekmēts mežs Latvijā praktiski nav sastopams. Drīzāk varētu teikt, ka ir sastopams maz ietekmēts mežs, kur būtu ieskaitāmi meži, kas atrodas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju funkcionālajās zonās un mikroliegumos, kur saimnieciskā (mežsaimnieciskā) darbība ir aizliegta (11. lpp.)</p>	<p>Iebildums ņemts vērā Precizēta cilvēka neietekmēts mežs platība precizēta atbilstoši definīcijai: Cilvēka neskarts mežs – dabiska meža ekosistēma (ar dabisku mežaudzes attīstības gaitu, koku sugu sastāvu, atmirumu un atjaunošanās gaitu), kurā ilgu laiku nav būtiski iejaucies cilvēks.</p>

<p>[S.I.] 2.6. Rindkopā „Latvijā 99 procentus...” minēti 15 tūkstoši cilvēka neietekmēta meža. Nav skaidrs, ko ar to domājuši dokumenta sagatavotāji, jo Latvijā principā visus mežus senākā vai nesenākā pagātnē cilvēks ir ietekmējis un ekoloģiskā nozīmē par neskartiem mežiem Latvijā vispār nevar runāt. Lietojot šo skaitli nepieciešams iekavās norādīt, ko ar to dokumenta autori ir domājuši (ģeogrāfisku vietu Latvijā vai informācijas avotu vai tamlīdzīgi)</p>	
<p>[S.I.] 2.7. 12.lp. rindkopā „Meža dabiskums un....”, pēdējo teikumu izteikt sekojošā redakcijā „Turklāt, lai mazinātu traucējumu dzīvniekus vairošanās sezonā, noteikti sezonāli mežsaimnieciskās darbības ierobežojumi jaunaudžu kopšanai”, pretējā gadījumā sniegtā informācija ir maldinoša un neparāda reālo normatīvo situāciju</p> <p>[LDF] 13. <i>Turklāt, lai mazinātu traucējumu dzīvniekus vairošanās sezonā, noteikti sezonāli mežsaimnieciskās darbības ierobežojumi. (12. lpp.)</i></p> <p>Maldinošs apgalvojums! Sezonālie ierobežojumi ieviesti vienīgi noteikta vecuma jaunaudžu kopšanā. Krājas kopšanas cirtes un galvenā cirte vēl arvien tiek veikta bez nekādiem sezonāliem ierobežojumiem, iznīcinot ievērojamu skaitu putnu ligzdu, kā arī daudzos gadījumos traucējumu rezultātā izraisot neveiksmīgu ligzdošanu īpaši aizsargājamām sugām (īpaši tādēļ, ka daudzas ligzdošanas vietas nav uzkartētas un nav izveidoti mikroliegumi).</p> <p>[LOB] „Turklāt, lai mazinātu traucējumu dzīvniekus vairošanās sezonā, noteikti sezonāli mežsaimnieciskās darbības ierobežojumi.” (11. lpp.) Šeit būtu jāprecizē, par kādiem ierobežojumiem ir runa, un jāpapildina ar LOB Zemkopības ministrijai sniegto informāciju, ka esošie sezonālie ierobežojumi nav pietiekami</p>	<p>Iebildums ņemts vērā Teksts VPP teksts precizēts: Savukārt Meža likums 37.pantā noteikts, ka Ministru kabinets izdod noteikumus par dabas aizsardzību meža apsaimniekošanā, kuros citu starpā nosaka saimnieciskās darbības ierobežojumus dzīvnieku vairošanās sezonas laikā. Ministru kabineta 2012.gada 18.decembra noteikumi Nr. 936 „Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā” paredz, ka:</p> <ul style="list-style-type: none"> – no 1. aprīļa līdz 30. jūnijam visos mežos aizliegta līdz 10 gadu vecu priežu un lapu koku un līdz 20 gadu vecu egļu mežaudžu kopšana, izņemot jaunaudzes, kur skuju koku vidējais augstums nepārsniedz 0,7 metrus, bet lapu koku vidējais augstums – vienu metru; – no 1. aprīļa līdz 30. jūnijam ezeru un purvu salās, meža puduros, ūdensteču un ūdenstilpju palienēs, bioloģiski vērtīgās mežaudzēs un aizsargjoslās ap purviem neveic koku ciršanu, augsnes sagatavošanu un meža atjaunošanu ar motorizētu tehniku; – no 15. aprīļa līdz 30. jūnijam aizliegta galvenā cirte pilsētas mežos; – no 1. aprīļa līdz 30. septembrim aizliegta galvenā cirte Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes ierobežotas saimnieciskās darbības joslā. <p>Sezonāli saimnieciskās darbības aprobežojumi ir noteikti arī normatīvajos aktos par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un mikroliegumiem, piemēram, Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumos Nr. 264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” ir noteikts, ka:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dabas liegumos aizliegts veikt mežsaimniecisko darbību no 15. marta līdz 31. jūlijam, izņemot meža ugunsdrošības un

	<p>ugunsdzēsības pasākumus un bīstamo koku ciršanu un novākšanu;</p> <ul style="list-style-type: none"> - dabas parkos un aizsargājamo ainavu apvidos aizliegts veikt mežsaimniecisko darbību no 15. marta līdz 31. jūlijam, izņemot meža ugunsdrošības un ugunsdzēsības pasākumus, bīstamo koku ciršanu un novākšanu, meža atjaunošanu ar rokas darbarīkiem bez motora, jaunaudžu kopšanu, kur vidējais augstums skuju koki ir līdz 0,7 metriem, bet lapu koki – līdz vienam metram. <p>MK 2012.gada 18. decembra noteikumi Nr. 940 „Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu” nosaka sezonālu ierobežojumus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - buferzonās ap mežņu riestu mikroliegumiem aizliegts veikt mežsaimniecisko darbību no 1. marta līdz 31. jūlijam, izņemot ugunsgrēku dzēšanu un meža atjaunošanu, ko veic, izmantojot tikai roku darbu; - mikrolieguma buferzonā ir aizliegtas visu veidu cirtes, kokmateriālu pievešana un augsnes mehānizēta sagatavošana šādos laikposmos: <ul style="list-style-type: none"> a) ap melnā stārķa, melnās klijas, sarkanās klijas, zivju ērgļa, čūskērgļa, vidējā ērgļa, mazā ērgļa, lielā piekūna, ūpja, vistu vanaga, zaļās vārnas un meža baloža mikroliegumiem – no 1. marta līdz 31. jūlijam; b) ap jūras ērgļa un klinšu ērgļa mikroliegumiem – no 1. februāra līdz 30. oktobrim. <p>Darba grupai, izvērtējot iespēju ieviest miera periodu putnu ligzdošanas laikā, nenonāca pie vienota viedokļa par to, ka tieši mežizstrāde ir vainīga pie putnu skaita samazināšanās, piemēram, pētījumu par melno stārķu izdzīvošanu pārlidošanas laikā. Tika atzīmēts, ka LOB izteiktais priekšlikums nav samērīgs, jo jebkura mežizstrādes pārtraukšana - dīkstāve maksā dārgāk par jebkuru ietaupījumu maksimāli labvēlīgos apstākļos.</p> <p><u>ZM ir sagatavojusi un iesniegusi MK informatīvo ziņojumu par Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra sēdes protokola Nr. 71 48.§ 2.punkta izpildi</u></p>
[VARAM] 3.6. norādīts, ka mežā uzkrātais atmirušās koksnes apjoms pēdējos piecos gados ir	Iebildums ņemts vērā

<p>palielinājies no 16,6 kubikmetriem uz hektāra līdz 23,5 kubikmetriem uz hektāru, no tiem kritusī koksne 14,4 m³/ha un stāvoša atmirusi koksne 9,1 m³/ha. Nav norādīta atsauce uz informācijas avotu, kā arī šeit svarīgi būtu norādīt atmirušās koksnes vidējo caurmēru, jo tieši tas, nevis tikai apjoms, ir būtisks faktors bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā (12. lpp.)</p> <p>[LDF] 14. <i>Mežā uzkrātais atmirušās koksnes apjoms pēdējos piecos gados ir palielinājies no 16,6 kubikmetriem uz hektāra līdz 23,5 kubikmetriem uz hektāru, no tiem kritusī koksne 14,4 m³/ha un stāvoša atmirusi koksne 9,1 m³/ha. (12. lpp.)</i></p> <p>Ekoloģiskos pētījumos konstatēts, ka minimālais nepieciešamais atmirušās koksnes daudzums bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai ir 20-30 m³ uz hektāru, pie tam galvenā nozīme ir lielu dimensiju atmirušajai koksnei (ar caurmēru, kas pārsniedz 20-25 cm). Stāvokļa objektīvākai novērtēšanai būtu nepieciešami dati par atmirušās koksnes sadalījumu pa caurmēra klasēm dažādu tipu mežos. Pieredze rāda, ka pēc galvenās cirtes veikšanas un jo īpaši audzēs, kurās veikta krājas kopšanas cirte, atmirušās koksnes daudzums ir minimāls – arī normatīvo aktu pašreizējās prasības attiecībā uz atmirušās koksnes saglabāšanu ir nepietiekamas.</p> <p>[S.I.] 2.8. 12.lpp. rindkopā, kas sākas ar „Mežā uzkrātās...” ļoti svarīgi ir norādīt ne tikai mirušās koksnes apjomu, bet arī vidējo caurmēru, ideālā variantā vidējo kubatūras sadalījumu caurmēra klasēs. Tieši caurmērs nevis kopējais mirušās koksnes apjoms ir nozīmīgs rādītājs bioloģiskajai daudzveidībai. Publiskajā telpā līdz šim nav bijusi pieejama tāda informācija, kas ir ļoti svarīga tālākai interpretācijai. Pretējā gadījumā apjoma rādītājs viens pats par sevi ir ļoti nepilnīga un, iespējams, pat maldinoša informācija, kas esošo situāciju neraksturo, bet dod nepareizu signālu par lielu mirušās koksnes apjomu, liekot izdarīt kļūdainus secinājumus, ka ar to pietiek no mirušās koksnes atkarīgo sugu labvēlīgam aizsardzības stāvoklim</p> <p>[LOB] "Mežā uzkrātais atmirušās koksnes apjoms pēdējos piecos gados ir palielinājies no 16,6 kubikmetriem uz hektāra līdz 23,5 kubikmetriem uz hektāru..." (11. lpp.) Vai mirušās koksnes apjoms tiešām ir palielinājies, vai skaitļu atšķirības nosaka citi faktori? Kāds varētu būt iemesls mirušās koksnes apjoma pieaugumam?</p>	<p>MSNP 1.pielikumā dots atmirušās koksnes apjoms sadalījumā pa caurmēra pakāpēm. ZM norāda, ka atmirušās koksnes apjoms noteikts Meža resursu monitoringa 2003. – 2013. gadu novērojumu periodā.</p>
<p>[VARAM] 3.7. jāprecizē, uz kādām teritorijām attiecas minētais: „ Pavisam ar normatīvajiem aktiem apstiprinātas 683 teritorijas.” – vai tās ir domātas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas. Lai gan rindkopā saturiski tiek runāts par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, Natura 2000 teritorijām un mikroliegumiem, t.i., par teritorijām, kuru izveidošanas mērķis ir sugu un biotopu aizsardzība, skaitliskajā informācijā ir iekļautas arī tādas teritorijas, kuru saimnieciskās darbības aprobežojumi izriet no citiem mērķiem, piemēram, Aizsargjoslu likuma. Atbilstoši Valsts meža dienesta mājaslapā pieejamajai informācijai (http://www.vmd.gov.lv/valsts-meza-dienests/statiskas-lapas/publikacijas-un-statistika/meza-statistikas-cd?nid=1049#jump) minētie</p>	<p>Iebildums ņemts vērā Precizētas mežu platības ar saimnieciskās darbības ierobežojumiem, kā arī aizsargājamo un aizsargājošo mežu platības un Natura 2000 mežu platības. Informācija iegūta no Meža valsts reģistra par visiem inventarizētajiem mežiem. Attiecīgi precizēts arī teksts.</p>

582628 ha ietver arī, piemēram, mežus pilsētu administratīvajās teritorijās. Lai korekti tiktu atspoguļota informācija par sugu un biotopu aizsardzību Latvijā, ierosinām atsevišķi norādīt platības, kurās saimnieciskās darbības ierobežojumi noteikti sugu un biotopu aizsardzībai - īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, mikroliegumi, ņemot vērā mikroliegumu platību pārklāšanos ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju platībām, un atsevišķi norādīt platības, kurās aprobežojumi noteikti ar citiem vides mērķiem un izriet no Aizsargjoslu likuma vai citiem normatīvajiem aktiem. Tāpat ir minētas tikai atsevišķas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju kategorijas - ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie veidojumi, dendroloģiskie stādījumi un dižkoki, kas ir mazāk nozīmīgas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, bet nav minētas tādas teritorijas kā dabas rezervāti, nacionālie parki, dabas liegumi, kurās arī meža īpatsvars ir būtisks (12. lpp.)

[S.I.] 2.9. 12.lpp. rindkopā, kas sākas ar „Latvijā noteiktas...” minētas 683 ar normatīvajiem aktiem apstiprinātas teritorijas. Nav skaidrs, kuras tieši teritorijas ar šo skaitli domātas – īpaši aizsargājamās dabas teritorijas atbilstoši likumam „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, vai iekļautas arī Natura2000 teritorijas vai arī mikroliegumi? Mikroliegumi arī tiek noteikti ar normatīvajiem aktiem. Lai gan rindkopā saturiski tiek runāts par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, Natura 2000 aizsargājamām dabas teritorijām un mikroliegumiem, respektīvi, par teritorijām, kuru izveidošanas mērķis ir sugu un biotopu aizsardzība, ilustrējošā cipariskā informācijā iekļautas arī teritorijas, kuru saimnieciskās darbības aprobežojumi izriet no citiem mērķiem un uzlikti balstoties uz cita satura normatīvajiem aktiem. Kā redzams pēc VMD informācijas (<http://www.vmd.gov.lv/valsts-meza-dienests/statiskas-lapas/publikacijas-un-statistika/meza-statistikas-cd?nid=1049#jump>), dokumentā minētais platību apjoms 582628 ha veidojas arī no teritorijām ar aprobežojumiem, kuru mērķi nav sugu un biotopu aizsardzība, bet izriet no „Aizsargjoslu likuma”, piemēram, meži pilsētu administratīvajās teritorijās. Atgādinu, ka aizsargjoslu mērķis ir aizsargāt dažāda veida platības (gan dabiskus, gan mākslīgus) objektus no nevēlamas ārējās iedarbības, nodrošinot to ekspluatāciju un drošību vai pasargāt vidi un cilvēku no kāda objekta kaitīgās ietekmes. Tāpēc dokumentā būtu korekti un pareizi atsevišķi norādīt platības, kurās aprobežojumi noteikti sugu un biotopu aizsardzībai (cipars kopā ĪADT 38135 ha) kopā ar mikroliegumiem un to buferzonām (38135 ha un 36408 ha), iepriekš gan ņemot vērā mikroliegumu platību pārklāšanos ar ĪADT platībām, jo virknē gadījumu mikroliegumi ir izveidoti īpaši aizsargājamās dabas teritorijās. Un atsevišķi norādīt platības, kurās aprobežojumi saimnieciskai darbībai izriet no normatīvajiem aktiem ar citiem vides mērķiem, pretējā gadījumā sniegtā informācija ir sagrozīta, maldinoša un sniedz nepareizu informāciju par sugu un biotopu aizsardzību Latvijā

LDF] 15. .... *kopš Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā ir palielinājies dažādu aizsargājamo meža teritoriju īpatsvars un šobrīd 582628 ha (platībā (gandrīz 18% no meža platības) ir*

<p><i>noteikti dažādi saimnieciskās darbības ierobežojumi. (12. lpp.)</i> <i>Valstij piederošajos saimnieciskās darbības mežos (akciju sabiedrības „Latvijas valsts meži” valdījumā esošās teritorijas) 2013.gadā tikai dabas aizsardzības mērķiem apsaimnieko 16% mežu platību, bet no kopējās - visu zemju platības, tas ir vairāk kā 20%. (12. lpp.)</i></p> <p>Rodas iespāids, ka tiek manipulēts ar skaitļiem. Pirmkārt vajadzētu sniegt Meža valsts reģistra datus pa ierobežojumu veidiem – kādi ierobežojumi (aizliegta mežsaimnieciskā darbība, aizliegta galvenā cirte, aizliegta kailcirte), kādās platībās un procentos no mežu kopplatības ir noteikti. Pēc iepriekš - 9. lpp. minētajiem skaitļiem iznāk, ka 94,1% meža platību ir pieejami apsaimniekošanai. Jāatzīmē, ka ievērojamas platības mežu, kas atrodas Eiropas nozīmes Natura 2000 īpaši aizsargājamās teritorijās, iedalīti ainavu aizsardzības zonās, kurās mežsaimnieciskās darbības nosacījumi praktiski neatšķiras no saimnieciskajiem mežiem.</p> <p>Dati par A/S LVM brīvprātīgi aizsargātajiem mežiem, kā arī uzkartētajiem īpaši aizsargājamiem meža biotopiem un sugu atradnēm nav pieejami pat Valsts meža dienestam un Dabas aizsardzības pārvaldei. Līdz ar to valsts pārvaldes institūcijām, zinātniekiem un ekspertiem pagaidām nav iespēju izvērtēt to nozīmi bioloģiskās daudzveidības aizsardzībā pašlaik un ilgtermiņā, kā arī izmantot, lai izvērtētu kādu biotopu vai sugu aizsardzībai nepieciešami īpaši steidzami uzlabojumi. Minētajos 20% meža zemju dabas aizsardzībai acīmredzot iekļauti Natura 2000 teritorijās ietilpstošie purvi, kuros nekāda apsaimniekošana nenotiek un vairumā gadījumu arī nav nepieciešama, ja neskaita dabiskā hidroloģiskā režīma atjaunošanu purviem pieguļošajās teritorijās.</p> <p>[PDF] Valstij piederošajos saimnieciskās darbības mežos (akciju sabiedrības „Latvijas valsts meži” valdījumā esošās teritorijas) 2013.gadā tikai dabas aizsardzības mērķiem apsaimnieko 16% mežu platību, bet no kopējās - visu zemju platības, tas ir vairāk kā 20% (12.lpp. 5.rindkopa)</p> <p>Lūgums papildināt ar sadalījumu ar koksnes ieguves nosacījumiem šajās meža zemēs (aizliegta mežsaimnieciskā darbība, aizliegta galvenā cirte, aizliegta galvenā un kopšanas cirte, aizliegta kailcirte).</p> <p>[LOB] „Valstij piederošajos saimnieciskās darbības mežos (akciju sabiedrības „Latvijas valsts meži” valdījumā esošās teritorijas) 2013.gadā tikai dabas aizsardzības mērķiem apsaimnieko 16% mežu platību, bet no kopējās - visu zemju platības, tas ir vairāk kā 20%.” (11. lpp.)</p> <p>Pirmkārt šeit būtu jānorāda VMD informācija no Meža valsts reģistra. Ja LVM brīvprātīgi aizsargā papildu teritorijas, to var norādīt atsevišķi</p>	
<p>[LDF] 16. AS „LVM” teritorijā papildus līdz šim atrastajiem un aizsargātajiem dabisko mežu biotopiem (50 tūkst. ha) ik gadu tiek kartēti arī Latvijas un ES nozīmes aizsargājami biotopi un</p>	<p>Iebildums ņemts vērā ZM norāda, ka DAP un LVM speciālisti gatavo priekšlikumus</p>

<p>vērtēta to kvalitāte, līdz šim konstatēti jau 24,7 tūkst. ha, 30 aizsargājamo biotopu veidi. (12. lpp.) Lai nodrošinātu sugu dzīvotņu un biotopu aizsardzības stāvokļa monitoringu, ka arī mērķtiecīgi plānotu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas stratēģiju ierobežotu resursu apstākļos, ļoti aktuāls ir augstāk minētās informācijas nodošana VARAM Dabas aizsardzības pārvaldei, iekļaušanai datu bāzē „Ozols”, kā arī Valsts meža dienestam un regulāra šīs informācijas aktualizācija.</p> <p>[LLU BF] 6. 11.-12. lpp, tiek aprakstīts AS LVM ieguldījums reto sugu un aizsargājamo biotopu inventarizācijā. Šis darbs ir apsveicams. Tomēr 50 tūkst. ha dabisko mežu biotopi (kas vienlaicīgi ir arī it kā aizsargājami meža biotopi) nav aizsargāti, jo nav ietverti Dabas aizsardzības pārvaldes (DAP) dabas datu pārvaldības sistēmā. Kamēr AS LVM nav nodevusi DAP telpisko informāciju par retajām sugām un ES un Latvijas aizsargājamiem biotopiem, tie atbilstoši LR likumdošanai nav juridiski aizsargāti. Sniegtā informācija par retām sugām un dabiskajiem biotopiem nav caurskatāma, kamēr tā nav ietverta DAP Dabas datu pārvaldības sistēmā OZOLS, un pastāv risks, ka nākotnē meža apsaimniekošana tos apdraudēs. Vai AS LVM tās teritorijas aizsargās? Kādēļ šī informācija pēc piekritības netiek nodota valsts pārvaldes institūcijai? Varbūt kāds nākotnē izlems, ka to ir par daudz un vēlēšies tos nocirst? Vai šī informācija tiek izmantota, lai izrēķinātu ciršanas apjomus? Kamēr nav atbildes uz šiem jautājumiem, sniegtā informācija ir lieka gan SIVN, gan pamatnostādņēs.</p> <p>Lai nodrošinātu sugu dzīvotņu un biotopu aizsardzības stāvokļa monitoringu, ka arī mērķtiecīgi plānotu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas stratēģiju ierobežotu resursu apstākļos, ļoti aktuāls ir augstāk minētās informācijas nodošana VARAM Dabas aizsardzības pārvaldei, iekļaušanai datu bāzē „Ozols”, kā arī Valsts meža dienestam un regulāra šīs informācijas aktualizācija.</p>	<p>vides inventarizācijas datu apmaiņai.</p> <p>Vienlaicīgi ZM norāda, datu bāzē „Ozols” saskaņā ar 2014.gada 9.jūnija MK noteikumiem Nr.293 „Dabas datu pārvaldības sistēmas uzturēšanas, datu aktualizācijas un informācijas aprites kārtība” tiek uzturēta informācija arī par teritorijām, sugām, u.c., kurām nav aizsardzības statusa. LVM inventarizēto meža biotopu informācijas iekļaušana datu bāzē nenozīmē to „juridisko aizsardzību”.</p>
<p>[LEB] Ir nepietiekama bioloģiskās daudzveidības informācijas apmaiņa starp dažādām valsts institūcijām, to skaitā arī starp Dabas aizsardzības pārvaldi, kas uztur oficiālu Valsts informācijas sistēmu reģistrā reģistrētu datubāzi – dabas datu pārvaldības sistēmu “Ozols” un valsts mežus apsaimniekojošo akciju sabiedrību “Latvijas valsts meži”, kuras rīcībā ir nozīmīga informācija par bioloģiskās daudzveidības vērtībām, piemēram, jau iepriekš pieminētajiem, no jauna uzskatītajiem aizsargājamiem meža biotopiem. MSNP 2020 12.lpp. ir teikts, ka AS LVM apsaimniekotajā teritorijā ir 50 tūkstoši ha aizsargātu dabisko meža biotopu, tomēr tas neatbilst patiesībai, jo informācija par šiem dabiskajiem meža biotopiem nav pieejama Dabas aizsardzības pārvaldei, tādēļ nav iespējams pārliecināties, ka šīs platības tiešām tiek saglabātas. Jāatzīmē, ka Eiropas Bioloģiskās daudzveidības stratēģijā 2020. gadam kā viens no iemesliem, kādēļ bioloģiskās daudzveidības saglabāšanās nav tikusi apturēta līdz 2010. gadam, kā savulaik nolemts, ir norādīts tas, ka nav bijusi pietiekama sadarbība starp dažādiem valstu pārvaldes</p>	<p>Iebildums ņemts vērā</p> <p>Pie problēmām, kas kavē meža un saistīto nozaru attīstības politikas mērķu sasniegšanu iekļauta papildus:</p> <p><i>grūtības ar dabas aizsardzības datu savietojamību dažādās informācijas sistēmās, t.sk. dabas datu pārvaldības sistēmā „Ozols”, Meža valsts reģistrā un AS „LVM” rīcībā esošajā informācijā par dabiskajiem meža biotopiem</i></p> <p>MSNP 2020 teksts papildināts ar informāciju, ka LVM apsaimniekotajos mežos nogabali, kuros identificēti ES aizsargājami biotopi, tiek apsaimniekoti ar mērķi – dabas aizsardzība. ES aizsargājamo biotopu saglabāšanu nodrošina</p>

<p>sektoriem, un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas principi nav pietiekami iestrādāti citos politikas sektoros. Diemžēl MSNP 2020 projekts norāda, ka līdzšinējā prakse tiks turpināta</p> <p>[LEB] Nozīmīgas bioloģiskās daudzveidības vērtības, to skaitā ES nozīmes aizsargājamo meža sugu atradnes un aizsargājami meža biotopi joprojām nav apzināti un uzskatīti, kas ir jau ilgstoši neatrisināta problēma. MSNP 2020 12. lpp. ir norādīts, ka AS "Latvijas valsts meži" (AS LVM) apsaimniekotajā teritorijā tikai 2013. gadā ir uzskatīti 7,7 tūkstoši ha aizsargājamo biotopu. LEB pozitīvi novērtē AS LVM ieguldījumu bioloģiskās daudzveidības vērtību apzināšanā, tomēr vienlaikus šis fakts vēlreiz uzskatāmi apliecina, ka lielas aizsargājamo meža biotopu platības joprojām nav identificētas. Diemžēl šie neapzinātie aizsargājami meža biotopi ir pakļauti iznīcināšanas riskam, kā to apstiprina regulāri LEB novēroti gadījumi dažādās Latvijas vietās, piemēram, 2014. gadā Krapas gāršā Gulbenes tuvumā ir bijusi iepļānota koku ciršana labas kvalitātes aizsargājamajos meža biotopos ar vairāku īpaši aizsargājamo sugu atradnēm</p>	<p>LVM noteiktie stratēģiskie mērķi dabas daudzveidības saglabāšanai (avots: LVM vidēja termiņa stratēģija).</p> <p>ZM norāda, ka biotopu kartēšana un tai atbilstošs finansējums plānots Vides politikas attīstības pamatnostādņēs</p>
<p>[LOB] 11.-12. lpp. Nav skaidrs, kāpēc šeit aprakstīta LVM ievāktā informācija, nevis valsts monitoringa programmā iekļauto monitoringu rezultāti un informācija no ziņojumiem, kas sagatavoti saskaņā ar Putnu un Biotopu direktīvām. Sniegtā informācija neļauj spriest par datu ticamību un reprezentativitāti. Par ko liecina, piemēram, tas, ka atrastas 188 lielās ligzdas? Loģiski būtu šeit sniegt informāciju par monitoringa rezultātiem LVM brīvprātīgi īstenoto pasākumu ietekmes novērtēšanai</p>	<p>Iebildums ņemts vērā MSNP 2020 teksts papildināts ar problēmām, kas saistītas ar dažādos datu avotos pieejamās informācijas savietojamību un ticamību</p>
<p>[LOB] "...melno stārķu ligzdu apkārtnē papildus esošajai ligzdošanas vietas aizsardzībai 500 m rādiusā AS „LVM” nosaka mežsaimnieciskās darbības aizliegumu ligzdošanas periodā..." (12. lpp.) Iepriekš šajā pašā lappusē rakstīts, ka 500 m rādiusā ap lielajām ligzdām neplāno mežsaimniecisko darbību. Ko tādā gadījumā nozīmē papildus aizliegums mežsaimnieciskajai darbībai ligzdošanas sezonas laikā ap melno stārķu ligzdām?</p>	<p>Iebildums ņemts vērā MSNP teksts precizēts, norādot, ka <i>LVM nodrošina melno stārķu ligzdu aizsardzību 500m rādiusā ap ligzdu līdz eksperta lēmumam par atbilstošā potenciālā mikroliieguma un tā buferzonas platības noteikšanu. Potenciālais mikroliiegums un tā buferzona tiek apsaimniekota atbilstoši normatīvo aktu prasībām. LVM mežos vēsturiski izveidotajiem melnā stārķa mikroliiegumiem, kam saskaņā ar eksperta lēmumu, vēsturiski noteiktā mikroliieguma un tam atbilstošās buferzonas platība nenodrošina nepieciešamo aizsardzību pret traucējumu, LVM nosaka saimnieciskās darbības aizliegumu ligzdošanas periodā 500m rādiusā ap ligzdu.</i></p>
<p>[LOB] "Latvijā izveidota un sekmīgi darbojas sistēma ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas nodrošināšanai..." (14. lpp.) Kas tā par sistēmu un kas liecina par to, ka tā sekmīgi darbojas?</p>	<p>Iebildums ņemts vērā, teksts papildināts ar informāciju par normatīvo aktu prasībām attiecībā uz ekoloģisko un sociālo funkciju saglabāšanu</p>

<p>[PDF] 12.lpp - 13.lpp, minēti pēdējos 3-4 gados īstenotie pasākumi bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai AS Latvijas valsts meži valdījumā esošajās teritorijās. Lūgums papildināt. AS Latvijas valsts meži valdījumā esošajās teritorijās aizņem mazāk par pusi no visiem mežiem Latvijā. Lūgums līdzīgi plašāk aprakstīt īstenotās iniciatīvas bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai citu īpašnieku mežos. Ja gadījumā redakcijas autori uzskata, ka AS Latvijas valsts meži valdījumā esošajās teritorijās bioloģiskās daudzveidības aizsardzības pasākumi kompensē vai daļēji kompensē visos mežos šo vajadzības īstenošanu, tad tas nav šobrīd esošajā redakcijā norādīts.</p> <p>13.lpp. nepieciešami papildinājumi par trūkumiem saistībā ar bioloģiski augstvērtīgu mežaudžu inventarizāciju un mērķtiecīgu to aizsardzību un apsaimniekošanu visos Latvijas mežos, kā arī telpisko plānošanu, dabai tuvas mežsaimniecības vai dabiskus procesus atdarinošu metožu nepielietošanu. Nepieciešams šeit vai cituviet norādīt par meža ekosistēma pakalpojumu novērtējuma trūkumu.</p>	<p>ZM norāda, ka meža ekoloģisko un sociālo funkciju saglabāšanu nosaka Latvijā spēkā esošie normatīvie akti nodrošina bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu (skat. komentāru iepriekš)</p>
<p>[LOB] "Dzīvotspējas un noturības veicināšanā būtiska ir pareiza un savlaicīga audžu kopšana." (13. lpp.) Dzīvotspējas un noturības veicināšanā daudz būtiskāka loma ir bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanai, tāpēc arī tā šeit būtu jāuzsver</p>	<p>Iebildums ņemts vērā MSNP 2020 teksts precizēts: <i>Meža bioloģiskajai daudzveidībai ir nozīmīga loma meža produktivitātes, atjaunošanās un dzīvotspējas saglabāšanā un attīstībā, tāpēc bioloģiskās daudzveidības saglabāšana ir nozīmīga ilgtspējīgas apsaimniekošanas sastāvdaļa.</i></p>
<p>[LOB] "Klimata izmaiņu modeļi liecina, ka sagaidāma temperatūras būtiska paaugstināšanās vasaras mēnešos karstuma viļņu veidā – palielināsies ekstrēmu karsta laika sezonu biežums. Līdz ar to sagaidāms meža ugunsgrēku izcelšanās riska straujš pieaugums." (13. lpp.) Ja šis apgalvojums ir patiess (nav atsauces, kas ļautu par to pārliecināties), šī ir būtiska pretruna ar mērķi veicināt mežu meliorāciju. Mitrāji nodrošina ūdens aizturēšanu, tā ne tikai mazinot plūdu, bet arī sausuma riskus</p>	<p>Iebildums ņemts vērā Teksts par klimata izmaiņu scenārijiem precizēts: <i>Reģionālie klimata modeļi rāda, ka Baltijas reģionā klimata pārmaiņu izpausmes būs jūtāmākas, salīdzinot ar globālajiem vidējiem rādītājiem: gaisa temperatūra ziemā līdz 2100. gadam var pieaugt par 4–8°C, bet vasarā par 2,5–5°C. Ziemas līdz ar to kļūs īsākas un siltākas. Siltās, atkušņiem bagātās ziemas izraisīs biežākus plūdus. Īsāku laiku upes un ezerus ziemā klās sniegs. Klimata pārmaiņas nesīs līdzī biežākas un intensīvākas vētras, radot materiālus zaudējumus apdzīvotajās teritorijās, kā arī palielinot jūras krastu erozijas risku. Paredzams, ka par 10–20% pieaugs kopējais nokrišņu daudzums, vairāk būs spēcīgu lietusgāžu, gaidāma nokrišņu samazināšanās vasarās, bet pieaugums ziemās</i></p>
<p>[VARAM] 3.8. norādītā informācija, ka „netiek nodrošināta iespēja pieteikties uz</p>	<p>Iebildums ņemts vērā, teksts precizēts</p>

<p>kompensācijām visās teritorijās ar vienādiem saimnieciskās darbības aprobežojumiem” ir nekorekta. Kompensāciju no valsts nepiešķir vienīgi aizsargājamo koku (dižkoku) un dižakmeņu teritorijā, kas ir platība 10 metru rādiusā ap objektu, kā arī, ja pašas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas platība ir mazāka par 1 ha, - tādi varētu būt daži ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi vai dendroloģiskie stādījumi. Nevienlīdzīga situācija, kas daudz būtiskāk ietekmē meža īpašniekus, ir ikgadējo atbalsta maksājumu saņēmējiem no Eiropas Savienības finanšu līdzekļiem Natura 2000 teritorijās, salīdzinot ar maksājumu no valsts budžeta līdzekļiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, kas nav Natura 2000, jo maksājumā no Eiropas Savienības finanšu līdzekļiem ir noteikts ierobežojums attiecībā uz īpašuma (atbalstāmā lauka) platību – 0,5 ha. Nepieciešams precizēt informāciju par kompensācijas saņemšanas iespējām atbilstoši tiesiskajam regulējumam (13. lpp.)</p> <p>[S.I.] 2.10. 13.lpp. rindkopā, kas sākas ar „Lai sekmētu šo meža teritoriju....” tiek runāts par kompensācijām meža īpašniekiem par saimnieciskās darbības ierobežojumiem. Rindkopas pēdējā teikuma noslēgums ir mulsinošs - „...kā arī netiek nodrošināta iespēja pieteikties uz kompensācijām visās teritorijās ar vienādiem saimnieciskās darbības aprobežojumiem”. Nav skaidrs, kas ar šo apgalvojumu domāts, kādas un kur tieši ir problēmas – vai ir vajadzīgs risinājums normatīvajā vidē, kādās normās? Vai nepieciešama īpašnieku izglītošana, vai vainīga īpašnieku neinformētība par noteikumiem gadījumos, ja pērk īpašumu ar aprobežojumu? Lūdzu papildināt rindkopu ar problēmas skaidrojumu un iespējamā risinājuma piedāvājumu</p>	
<p>[VARAM] 2.3. informācijā par monitoringu nav minēta būtiska monitoringa sistēma – Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) monitorings. Monitorings tiek veikts jau no 2008.gada, liels skaits parauglaukumu ir izvietots mežos, sniedzot datus un informāciju par īpaši aizsargājamo meža un purvu biotopu stāvokli, struktūru un procesiem, t.i., sniedzot informāciju par bioloģiskās daudzveidības stāvokli mežos Natura 2000 teritorijās. Nepieciešams papildināt ar informāciju par šo monitoringu (8. lpp.)</p> <p>[VARAM] 3.9. ierosinām informācijā par meža bioloģiskās daudzveidības monitoringu papildināt ar informāciju par esošo bioloģiskās daudzveidības monitoringa programmu. Atbalstām nepieciešamību veikt meža bioloģiskās daudzveidības monitoringu, taču vienlaikus ierosinām izvērtēt vislabāko veidu kā to īstenot - integrēt esošajā bioloģiskās daudzveidības monitoringa programmā, to papildinot un izveidojot valstī vienotu starpnozaru bioloģiskās daudzveidības monitoringa programmu, ņemot vērā ierobežotos valsts budžeta līdzekļus, vai veidot jaunu specializētu bioloģiskās daudzveidības monitoringa programmu attiecībā uz mežu. Starpnozaru bioloģiskās daudzveidības monitoringa programmas izstrādei iespējams piesaistīt</p>	<p>Iebildums ņemts vērā MSNP teksts papildināts ar informāciju par Dabas aizsardzības pārvaldes koordinēto Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) monitoringu</p> <p>ZM norāda, ka MSNP2020 projekts paredz iegūt, uzturēt un regulāri novērtēt zinātniski pamatotu informāciju par bioloģisko daudzveidību, paredzot izveidot meža bioloģiskās daudzveidības monitoringa sistēmu. Kā loģiskāko un veidu ierobežotos valsts budžeta līdzekļu apstākļos šīs informācijas ieguvei Zemkopības ministrija redz informācijas ieguvei par bioloģisko daudzveidību apvienot ar Nacionālo meža monitoringu, kas saskaņā ar Meža likuma 1.panta 36.punktu ir meža resursu un vides stāvokļa novērošanas, analīzes un prognozēšanas sistēma, kurā tiek izmantotas zinātniskas metodes. Savukārt Meža likuma 29.¹ pants nosaka, ka Nacionālais meža monitorings tiek veikts visā valsts</p>

ne tikai valsts budžeta, bet arī dažādu Eiropas Savienības finanšu instrumentu līdzekļus. Esošā bioloģiskās daudzveidības monitoringa programma ir sadalīta vairākos līmeņos un paredz bioloģiskās daudzveidības monitoringa veikšanu visā Latvijas teritorijā, vienlīdz labi pārstāvēt sugas un biotopus gan īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, gan ārpus tām, līdz ar to tā ir piemērota arī meža stāvokļa novērtēšanai (14. lpp.)

[LOB] „Valstī izveidota funkcionējoša pastāvīga novērojumu sistēma...” (7. lpp.)

Šeit būtu iekļaujama informācija arī par Dabas aizsardzības pārvaldes koordinētajiem monitoringiem (piemēram, *Natura 2000* vietu monitoringu), kas arī sniedz meža apsaimniekošanai nepieciešamo informāciju

[S.I.] 1.5. Astotajā rindkopā (zem 1.attēla) runāts par monitoringiem, kas tiek veikti mežā, lai novērtētu dažādus parametrus un vides faktorus. Ir piemirsts pieminēt vienu ļoti būtisku monitoringa sistēmu, kas arī jau darbojas Latvijas mežos – Eiropas Savienības aizsargājamo dabas teritoriju tīkla *Natura2000* monitoringu. Mežos izvietots liels skaits parauglaukumu, un jau no 2008.gada notiek monitoringi, sniedzot datus un informāciju par mežu un purvu aizsargājamo biotopu stāvokli, struktūru un procesiem, t.i. sniedzot informāciju par bioloģiskās daudzveidības stāvokli mežos aizsargājamās dabas teritorijās. Nepieciešams papildināt rindkopu ar informāciju par šo monitoringu

[LDF] 4. „Valstī izveidota funkcionējoša pastāvīga novērojumu sistēma...” (8. lpp.)

Pie monitoringa aktivitāšu uzskaitījuma nav pieminēts valsts Bioloģiskās daudzveidības monitorings, ko organizē Dabas aizsardzības pārvalde (DAP). Lai gan finansējums minētajai programmai bijis ļoti ierobežots, neskatoties uz meža nozares labajiem finansiālajiem rādītājiem pat krīzes gados. Tomēr, gan *Natura 2000* teritoriju, gan arī, piemēram, „Dienas putnu monitorings” dod informāciju, ko vajadzētu analizēt, plānojot saimniecisko darbību, kā arī pasākumus sugu un biotopu aizsardzībai. Šie dati dod būtisku informāciju par mežsaimniecības ietekmi uz bioloģisko daudzveidību. Neizpratni rada Pamatnostādņu projekta turpmākajās sadaļās minētās jaunās bioloģiskās daudzveidības monitoringa attīstības iniciatīvas, minot Zemkopības ministriju un tās pārraudzībā esošo mežzinātnes institūtu „Silava”, kā atbildīgos par bioloģiskās daudzveidības monitoringu mežos.

[S.I.] 2.11. 14.lpp. 1.2 nodaļas noslēguma rindkopā tiek runāts nepieciešamību izveidot sistemātisku bioloģiskās daudzveidības monitoringu visiem bioloģiskās daudzveidības līmeņiem. Ņemot vērā to, ka valstī jau pastāv bioloģiskās daudzveidības monitoringa programma, kā arī apzinoties ierobežotos budžeta līdzekļus, daudz lietderīgāk būtu runāt par

teritorijā, iegūstot statistisko informāciju par meža resursu un meža veselības stāvokli, kā arī meža un vides faktoru (biotisko, abiotisko, antropogēno faktoru) mijiedarbību.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2009.gada 24.februāra noteikumiem Nr.175 „Noteikumi par nacionālajiem vides indikatoriem”, Zemkopības ministrijas kompetencē ir iegūt informāciju par šādiem bioloģiskās daudzveidības indikatoriem: atmirusi koksne, mežu platība, bioloģiski vecu mežaudžu īpatsvars pa valdošajām vietējo koku sugām (priede – 140 gadu, egle – 120 gadu, bērzs – 90 gadu, melnalksnis – 80 gadu, apse – 70 gadu, ozolu, ošu vai liepu audzes – 100 gadu).

Šo informāciju iegūst LAVMI „Silava” nacionālā meža monitoringa parauglaukumos.

Ņemot vērā iegūto pieredzi ES pilotprojektā BIOSOIL un kopējās starptautiskās tendences, kuras vērstas, lai papildinātu Nacionālās meža inventarizācijas metodikas ar bioloģiskās daudzveidības indikatoriem, arī MSNP2020 paredz pilnveidot Nacionālā meža monitoringa metodiku, izveidojot meža bioloģiskās daudzveidības monitoringa sistēmu, kura nebalstītos tikai uz īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un īpaši aizsargājamo sugu un biotopu monitoringu, bet sniegtu visaptverošu informāciju par meža bioloģisko daudzveidību un tās stāvokli arī saimnieciskajos mežos.

ES Kopējais pētījumu centrs (Joint Research Centre), kas pakopēja BIOSOIL projekta rezultātus 19 Eiropas valstīs, secināja, ka šāda sistemātiska informācija ieguve dod iespēju novērtēt bioloģisko daudzveidību Eiropas kontekstā, kā arī iegūt laika rindas, kas dod papildus zināšanas meža apsaimniekošanas lēmuma pieņēmējiem.

2015. gadā Zemkopības ministrija plāno izstrādāt zinātniski pamatotas informācijas par bioloģisko daudzveidību ieguves metodiku.

<p>integrētas starpnozaru bioloģiskās daudzveidības programmas izveidošanu, izmantojot jau esošās izstrādātās programmas un papildinot ar trūkstošajām jomām. Šādas programmas izstrādei iespējams piesaistīt ne tikai budžeta, bet arī dažādu ES finanšu instrumentu līdzekļus. Esošā programma ir sadalīta vairākos līmeņos un paredz bioloģiskās daudzveidības monitoringa veikšanu visā Latvijas teritorijā, vienlīdz labi pārstāvēt sugas un biotopus aizsargājamās teritorijās un ārpus tām, līdz ar to jaunas paralēlas bioloģiskās daudzveidības programmas veidošana uzskatāma par nelietderīgu finanšu līdzekļu izmantošanu, kas atstās negatīvu ietekmi uz valsts budžetu. Tāpēc lūdzu izteikt noslēguma rindkopu sekojošā redakcijā „Tikpat aktuāls uzdevums ir izveidot integrētu starpnozaru bioloģiskās daudzveidības monitoringa sistēmu visiem trim bioloģiskās daudzveidības līmeņiem, kā pamatu izmantojot jau esošo bioloģiskās daudzveidības monitoringa programmu, papildinot ar meža nozarei aktuālām sadaļām, lai iegūtu un uzturētu zinātniski pamatotu informāciju par bioloģisko daudzveidību ilgtspējīgi apsaimniekotā mežā, šim mērķim piesaistot valsts budžeta līdzekļus un Eiropas struktūrfondu finansējumu”</p> <p>[LDF] 17. <i>Latvijā izveidota un sekmīgi darbojas sistēma ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas nodrošināšanai visos mežos neatkarīgi no to apsaimniekotāja, ko nodrošina atbilstoša normatīvā vide un uzraudzības institūciju kompetence. (15. lpp.)</i></p> <p>Vispārīgs apgalvojums bez pamatojuma. Ir daudz faktu, kas liecina, ka sistēmā ir nopietni trūkumi. Uzraudzības institūciju (gan VARAM pakļauto, gan Valsts meža dienesta) kapacitāte finansējuma trūkuma un reorganizāciju dēļ pēdējos gados ir samazināta līdz minimumam.</p> <p>LLU BF] 4. 13. lpp. Nepieciešams raksturot plānoto sistemātisko meža bioloģiskā daudzveidības monitoringa sistēmu, un kā tā papildinās jau esošu Bioloģiskās daudzveidības monitoringa programmu, ES biotopu un sugu monitoringu, kā arī meža putnu monitoringu. To nedarot, lasītājs varētu domāt, ka monitoringa mērķis ir pierādīt, ka bioloģiskā daudzveidība ir labā stāvoklī, un nevis lai novērtētu mežu sugu un biotopu bioloģisko kvalitāti (retās sugas, struktūras kas veicina bioloģisko daudzveidību).</p>	
<p>1.3. Meža veselība, dzīvotspēja un meža apsaimniekošanas risku mazināšana</p>	
<p>[PDF] Latvijā izveidota un sekmīgi darbojas sistēma ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas nodrošināšanai visos mežos neatkarīgi no to apsaimniekotāja, ko nodrošina atbilstoša normatīvā vide un uzraudzības institūciju kompetence (15.lpp. 2.rindkopa).</p> <p>Lūgums svītrot vai precizēt.</p> <p>Nav saprotams kāda sistēma šeit ir domāta. Zināma ir virkne sociālu un vides aizsardzību raksturojošu problēmu meža apsaimniekošanā Latvijā, ko norāda arī redakcijas autori, taču cituviet parādās bez pamatojuma šādi vispārīgi apgalvojumi.</p>	<p>Iebildums ņemts vērā, teikums svītrots</p>

<p>[LOB] "Meža nozarei ir būtiskā loma iedzīvotāju nodarbinātības nodrošināšanā. Nozarē tieši nodarbināti vairāk nekā 54 tūkstoši cilvēku..." (15. lpp.) Ņemot vērā nozares būtisko lomu nodarbinātības nodrošināšanā, būtu jānorāda arī uz būtisko nodarbināto skaita lejupslīdi pēdējo desmit gadu laikā</p>	<p>Iebildums ņemts vērā MSNP teksts papildināts ar informāciju par tendencēm nodarbinātības jomā un MSNP 2020 īstenošanas ietekmi uz nodarbinātību</p>
<p>[VARAM] 4. Papildināt nodaļā „1.3. Meža veselība, dzīvotspēja un meža apsaimniekošanas risku mazināšana” minēto informāciju par medījamiem dzīvniekiem ar informāciju, ka vairākas medijamo dzīvnieku sugas vienlaikus ir arī īpaši aizsargājamas sugas, kurām nepieciešams izstrādāt vai atjaunot sugu aizsardzības plānus, piemēram, vilks, lūsis (15. lpp.)</p> <p>[S.I.] 3.1. 15.lpp. pirmajā rindkopā, kas sākas „Pēdējā desmitgadē audzis...” un runā par ilgtspējīgu medību saimniecību, ieteicams papildināt ar informāciju, ka vairākām medijamo dzīvnieku sugām, kas vienlaicīgi ir arī īpaši aizsargājamas sugas Eiropas Savienības mērogā, nepieciešams izstrādāt (vai aktualizēt) sugu aizsardzības plānus (piemēram, vilkam, lūsim, bebram)</p>	<p>Iebildums ņemts vērā Papildināta informācija par ilgtspējīgas medību saimniecības attīstību</p>
<p>1.4. Meža nozare tautsaimniecībā un sociālekonomiskie aspekti</p>	
<p>[PDF] 1.4. Meža nozare tautsaimniecībā un sociālekonomiskie aspekti (15.lpp). Lūgums papildināt. Sadaļā nekas nav minēts par negodīgo konkurenci darbaspēka un pakalpojumu tirgū, piemēram, ”aploksņu algu” apjomiem. Dokumenta turpinājumā tas aplūkots pie problēmām, šeit būtu nepieciešams plašāks situācijas skaidrojums.</p> <p>[PDF] Sociālā jomā dokumentā netiek attīstīta vajadzība izprast sabiedriskās vajadzības. Tā vietā, lai veiktu sociālās ietekmes novērtējumu un tuvinātos sociālajām vajadzībām visplašākā izpratnē, pamatnostādnes paredz aktīvu darbību sabiedrības informēšanas jomā. Tieši sabiedrības vajadzības (t.sk. koksnes izmantošana un sektora darbavietas) pēc meža būtu noteicošais mērķu noteikšanai meža nozares attīstībā.</p>	<p>Iebildums ņemts vērā MSNP 2020 teksts papildināts ar informāciju par faktoriem, kas ietekmē negodīgu konkurenci meža nozarē, t.sk. par izaicinājumiem, kas saistīti ar arī ES Kokmateriālu regulas prasību ievērošanu</p>
<p>1.5. Starptautiskie procesi meža nozarē, saistītās politikas un nozares</p>	
<p>[LDF] 18. <i>Latvija Forest Europe procesā ir iesaistījusies kopš 1993.gada (Helsinki konference) un UNFF kopš 2001.gada, demonstrējot ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas un meža nozares attīstības piemēru. Kopš kļūšanas par ES dalībvalsti, Latvijas pārstāvji aktīvi piedalās ES dalībvalstu kopējās nostājas veidošanā. (16. lpp.)</i> <i>Forest Europe procesa ietvaros 2011.gada Oslo konferencē tika pieņemts OSLO meža ministru lēmums, kas izvirza Eiropas mežu mērķus 2020.gadam: (5) ir apturēta bioloģiskās daudzveidības samazināšanās un apturēta mežu degradācija un meži tiek atjaunoti un atveseļoti; (16. lpp.)</i> <i>2013.gadā izstrādāta Jauna ES Meža Stratēģija (stratēģija mežiem un uz koksnes resursiem balstītai rūpniecībai) (ES Stratēģija). ... Eiropas Padomes secinājumos par jauno Meža</i></p>	<p>ZM norāda, ka MSNP 2020 paredz konkrētus uzdevumus un pasākumus, lai nodrošinātu meža resursu pieejamību tagad un nākamajām paaudzēm, veicinātu privāto mežu apsaimniekošanu, kā arī bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu</p>

<p><i>stratēģiju uzsvērtā meža un meža nozares nozīme zaļās ekonomikas attīstībā, meža produktu un pakalpojumu vērtība un to ilgtspējīgs nodrošinājums, vienlaicīgi nodrošinot dabas vērtību uzturēšanu mežos. (17. lpp.)</i></p> <p>Tas ir apsveicami, ka Latvija piedalās starptautiskajos procesos, tomēr Pamatnostādņu projektā pārāk optimistiski tiek prezentēts mežu stāvoklis pašlaik un tālākā perspektīvā – īpaši attiecībā uz bioloģiskās daudzveidības, ainavas līmeņa un sociālajiem aspektiem. Šķiet, ka daudzi mūsu meža nozares pārstāvji patiešām arī nav informēti par problēmām un īsti neizprot, ko mūsdienās saprot ar terminu “Ilgtspējīga mežsaimniecība”. Pamatnostādnēs netiek noteikti konkrēti uzdevumi Latvijas mežu apsaimniekošanas uzlabošanai, lai atrisinātu esošās problēmas un sasniegtu starptautiskajos procesos definētos mērķus.</p>	
<p>2. Ar meža nozari saistītās nozares</p>	
<p>[VARAM] 1. Papildināt nodaļu „2. Ar meža nozari saistītās nozares” ar apakšnodaļu „Dabas aizsardzība un meža nozare”.</p> <p>Bioloģiskās daudzveidības jautājumi ir aprakstīti pamatnostādņu projekta 1.2.nodaļā, taču dabas aizsardzības joma būtu integrējama arī citās pamatnostādņu projekta nodaļās līdzīgi kā citas nozares - izglītība, zinātne un pētniecība, lauku attīstība, enerģētika, būvniecība, - un attiecīgi papildināmas pārējās pamatnostādņu projekta nodaļas, kurās ir risināti ar mežu saistīto nozaru jautājumi, politikas pamatprincipi, mērķi, problēmas (pamatnostādņu projekts kopumā)</p> <p>[S.I.] Šajā nodaļā nav minētas visas nozares, kuras ir tieši saistītas ar meža nozari. Pamatnostādnes ir uzskatāmas par Latvijas meža nozares izaugsmes un attīstības politikas galveno dokumentu, kurā ir ietverta arī sasaiste ar citu nozaru rīcību un nepieciešamo darbību plānojumu. Ņemot vērā meža milzīgo lomu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā, dabas aizsardzība viennozīmīgi uzskatāma par vienu no saistītajām nozarēm, bez kuras analīzes nozares politikas dokuments neaptver visas iesaistītās jomas. Tāpēc nepieciešams nodaļu papildināt ar vēl vienu sadaļu „Dabas aizsardzība meža nozarē” (iespējams, var izvēlēties veiksmīgāku nodaļas nosaukuma formulējumu)</p>	<p>Iebildums nav ņemts vērā</p> <p>MSNP 2020 meža nozare (mežsaimniecības) ir izvirzījusi kā vienu no ilgtermiņa attīstības mērķiem - ilgtspējīga meža apsaimniekošana, kas nozīmē meža pārvaldīšanu un izmantošanu tādā veidā un intensitātē, kas saglabā meža bioloģisko daudzveidību, produktivitāti, atjaunošanās spēju, dzīvotspēju un potenciālu tagadnē un nākotnē, spēju pildīt nozīmīgas ekoloģiskās, ekonomiskās un sociālās funkcijas vietējā, nacionālā un globālā līmenī, kā arī nerada draudus citām ekosistēmām</p> <p>Tieši tāpat citas nozares, kas apsaimnieko citas ekosistēmas: lauksaimniecības zemi un ūdeņus, ir atbildīgas par šo ekosistēmu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, t.sk. bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu.</p> <p>Nodalot dabas aizsardzību atsevišķā nozarē, nav saprotams, kurš būs atbildīgs par šo ekosistēmu ilgtspējīgu apsaimniekošanu?</p> <p>[S.I.] argumenti nav saprotami: Ņemot vērā meža milzīgo lomu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā, dabas aizsardzība viennozīmīgi uzskatāma par vienu no saistītajām nozarēm, bez kuras analīzes nozares politikas dokuments neaptver visas iesaistītās jomas.</p> <p>Sekojo argumenta loģikai: mežam ir milzīga loma un ietekme uz klimata izmaiņu mazināšanu. Vai tas nozīmē, ka MSNP 2020 klimata izmaiņas būtu viennozīmīgi jāapskata kā atsevišķa</p>

	nozare?
<p>2.1. Meža nozares izglītība</p> <p>[VARAM] 5. Papildināt nodaļu „2.1. Meža nozares izglītība” attiecībā uz kompetences pilnveidošanu ar nepieciešamību papildināt ekoloģijas zināšanas, kas ir pamats dabas aizsardzības plānošanai mežā. Šāda veida zināšanas un izpratne ir ļoti aktuāla visā Eiropā un arī Latvijā. Ierosinām izteikt teikumu šādā redakcijā: „Nepieciešams pilnveidot kompetences par procesiem, kas saistīti ar mežsaimniecību pakārtoti – vidi, mežu nozīmi lauku attīstībā, teritoriālo plānošanu/ainavu plānošanu, bioloģisko daudzveidību, ekoloģiskajiem procesiem mežos, aizsargājamo biotopu apsaimniekošanu u.tml.” (19. lpp.)</p> <p>LLU BF] 5. 18. lpp rakstīts – „Trūkst zināšanu par procesiem, kas ar mežu ir saistīti pakārtotā veidā – vidi, mežu nozīmi laika attīstībā, teritoriālo plānošanu/ainavu plānošanu, bioloģisko daudzveidību u.tml. „ Studenti ar šādām zināšanām tiek sagatavoti LU Bioloģijas Fakultātē un LU Ģeogrāfijas un Zemes Zinātņu Fakultātē. Tiek veikti pētījumi, kuru rezultāti tiek publicēti pētījumi starptautiskās izdevumos. LU absolventi sekmīgi strādā LVMI Silavā, AS LVM, un citās ar mežu saistītās institūcijās, kā piemēram, Dabas aizsardzības pārvaldē.</p> <p>[S.I.] 5.1. 19.lp. pēdējā rindkopā, teikumu, kurā runāts nepieciešamību pilnveidot kompetences, papildināt un izteikt sekojošā redakcijā „Nepieciešams pilnveidot kompetences par procesiem, kas saistīti ar mežsaimniecību pakārtoti – vidi, mežu nozīmi lauku attīstībā, teritoriālo plānošanu/ainavu plānošanu, bioloģisko daudzveidību, ekoloģiskajiem procesiem mežos, aizsargājamo biotopu apsaimniekošanu u.tml.”. Minētie papildinājumi ir būtiski, jo ekoloģijas zināšanas ir pamats dabas aizsardzības plānošanai mežos, un šāda veida zināšanas, izpratne patreiz ir ļoti aktuāla visā Eiropā</p> <p>[PDF] Trūkst izpratnes par starpnozaru koordināciju un partnerību, kā arī sabiedrības izpratnes veidošanas nozīmīgumu meža nozares attīstībā (19.lpp – 20.lpp). Lūgums precizēt un paplašināt. Trūkst jaunajiem speciālistiem zināšanas ne tikai par sabiedrības izpratnes veidošanas nozīmīgumu meža nozares attīstībā (piemēram, atbildīgi iegūtu kokmateriālu izvēli un patēriņu mājāsaimniecībā vai publiskos iepirkumos), bet arī par sabiedrības vajadzību izprašanu un to integrāciju nozares, uzņēmumu mērķos un uzdevumos.</p> <p>[S.I.] 5.2. Sadaļas noslēguma teikums „Trūkst izpratnes par starpnozaru koordināciju un partnerību, kā arī sabiedrības izpratnes veidošanas nozīmīgumu meža nozares” ir īss un neko nepasakošs. Nepieciešams papildināt ar garāku skaidrojumu, kas tieši ar šo tēzi ir domāts un kādus risinājumus dokuments iesaka - vai un kādi politiski lēmumi nepieciešami, vai izmaiņas normatīvajā vidē vai izglītībā, utml</p>	<p>Iebildums ņemts vērā, teksts precizēts: <i>Viens no galvenajiem izglītības iestāžu uzdevumiem ir īstenot izglītības, t.sk. mūžizglītības, programmas, kas dotu nepieciešamās zināšanas un prasmes par meža ekoloģisko, ekonomisko un sociālo funkciju lomu daudzvērtīgu meža apsaimniekošanā. Jāpilnveido kompetences par kas tieši un netieši saistītas ar mežu un mežsaimniecību, piem., ietekmi vidi un klimata pārmaiņām, mežu nozīmi lauku attīstībā, teritoriālajā /ainavu plānošanā, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā u.c.. Jāpilnveido komunikācijas prasmes sabiedrības izpratnes veidošanā par meža nozares lomu ilgtspējīgā attīstībā un izpratne par starpnozaru koordinācijas un partnerības veidošanas nepieciešamību.</i></p>

<p>2.2. Meža un meža produktu zinātne un pētniecība</p>	
<p>[VARAM] 6. Papildināt nodaļu „2.2. Meža un meža produktu zinātne un pētniecība” ar informāciju par Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultāti un Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāti, kā arī ar Daugavpils Universitāti, kuras veic bioloģiskās daudzveidības un ekoloģijas izpēti, tajā skaitā mežā (20. lpp).</p> <p>[S.I.] 6.1. Pirmajā rindkopā meža nozares pētniecībā uzskaitītas tikai Zemkopības ministrijas institucionālās struktūras. Vēlos vēlreiz uzsvērt, ka meža ekosistēmas Latvijā nav ekskluzīvi tikai Zemkopības ministrijas interešu sfēra, tāpēc ir jāpiemin arī citas institūcijas. Ar meža nozari saistītos jautājumus pēta ne tikai minētie institūti un Latvijas Lauksaimniecības universitātes Meža fakultāte, bet arī Bioloģijas institūts un Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultāte un Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte. Lūdzu papildināt minēto rindkopu ar teikumu „Ar meža nozari saistītos jautājumus pēta arī Bioloģijas institūts un Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultāte un Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte”</p> <p>[LOB] „Ar meža nozari saistītās zinātnes un pētniecības institucionālo struktūru Latvijā veido...” (18. lpp.) Uzskaitījums jāpapildina ar Latvijas Universitāti un LU Bioloģijas institūtu, kas arī veic Latvijas mežu pētījumus. Turklāt jāatzīmē, ka LU parakstījusi sadarbības līgumu ar LVM</p>	<p>Iebildums ņemts vērā Teksts precizēts:</p> <p><i>Ar mērķi konsolidēt pētnieciskos resursus Latvijas tautsaimniecības atbalstam un nozaru konkurētspējas palielināšanai, attīstīt zinātnes infrastruktūru, palielināt Latvijas meža un ūdens resursu izpētes zinātnisko institūciju kapacitāti 2011.gadā nodibināts Meža un ūdens resursu valsts nozīmes pētniecības centrs (VNPC) . Meža un ūdens resursu VNPC veido 6 zinātniskās institūcijas: Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūts, Latvijas Valsts mežzinātnes institūts “Silava”, Latvijas hidroekoloģijas institūts, Daugavpils universitāte, <u>Latvijas universitāte</u>, Latvijas Lauksaimniecības universitāte</i></p>
<p>[S.I.] 6.2. 20.lpp. rindkopā, kas sākas ar „Zinātniskās darbības jomas, kurās...” teikumā „No zinātnieku sniegtajiem datiem izriet, ka nozīmīgākie pētniecības virzieni, atbilstoši minētajai zinātņu klasifikācijai ir: mežkopība, koku fizioloģija un ģenētika, meža ne koksnes produkti, mežu veselība un to apkārtējā vide, rūpniecisko koku izpēte, koksnes pirolīzes produkti.... „ nav skaidrs, kas frāzē „mežu veselība un to apkārtējā vide” domāts ar vārdu salikumu „to apkārtējā vide”. Lūdzu mainīt frāzes redakciju vai paskaidrot plašāk</p> <p>[S.I.] 6.3. Sadaļas pēdējo rindkopu par pētniecības attīstību kavējošajiem faktoriem papildināt ar teikumu „Pie kavējošiem faktoriem minama arī LVMI „Silava” un LLU MF mežzinātnieku nepietiekoša iesaistīšanās starptautiskos pētījumos, kā arī starptautiski atzītu pētījumu un publikāciju trūkums, īpaši meža ekoloģijas nozarē”. Kā liecina pieejamā informācija LVMI „Silava” mājas lapā, vienīgie starptautiskie projekti ir saistīti ar bioenerģiju un statistisko monitoringu, bet starptautiski atzītas publikācijas zinātnisko rakstu datu bāzē nav atrodamas, īpaši par meža ekoloģijas jautājumiem</p>	<p>Iebildums ņemts vērā, teksts precizēts <i>Atbilstoši IUFRO - Starptautiskās Meža pētniecības organizāciju savienības (International Union of Forest Research Organizations) klasifikācijai zinātniskās izpētes institūcijas un augstskolas veic pētījumus 9 mežzinātnes jomās, savukārt atbilstoši IAWS - Starptautiskās koksnes zinātnes akadēmijas (International Academy of Wood Science) - 5 koksnes zinātnes jomās. Latvijā nozīmīgākie pētniecības virzieni, atbilstoši minētajai zinātņu klasifikācijai ir: mežkopība, koku fizioloģija un ģenētika, meža koksnes un nekoksnes produkti, meža veselība un meža vide, rūpniecisko koku izpēte, koksnes pirolīzes produkti, koksnes ķīmiskais sastāvs un tā izmaiņas papīrmasas (celulozes) iegūšanas procesā, šo šķiedru sastāvs un īpašības.</i></p>
<p>3. Sasaiste ar citiem attīstības plānošanas dokumentiem</p>	
<p>[S.I.] 7.1. Pieņemtu, ka 3.1.sadaļas pirmajā teikumā ir tehniski redakcionālas kļūdas, redzams, ka teikumā iztrūkst vārdi un sākuma daļā nevar uztvert loģiku : „Meža un saistīto nozaru</p>	<p>Ņemts vērā – teksts precizēts</p>

<p>pamatnostādņu dod būtisku ieguldījumu Latvijas gudras, ilgtspējīgas un iekļaujošas izaugsmes attīstībā un vismaz 6 Eiropa2020: Stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei (ES 2020) tematisko mērķu sasniegšanā, (1) dodot ieguldījumu .....". Ieteikums pārskatīt šo sadaļu, ievietot trūkstošos vārdus un izveidot īsākus teikumu labākai domas uztveršanai Arī teikumā „Meža un saistīto nozaru pamatnostādņu dos būtisku ieguldījumu arī šādu ES iniciatīvu īstenošanā” trūkst kāda vārda vai jālabo galotne.</p>	
<p>[LDF] 19. <i>Vides politika ietekmē meža resursus un meža produktu un pakalpojumu tirgu ..., (25. lpp.)</i> <i>Eiropas Komisijas stratēģijas un rīcības plāna "Inovācijas ilgtspējīgai izaugsmei: Eiropas bioekonomika" uzstādītais mērķis ir zveidot inovatīvāku ekonomiku, kas rada zemas CO₂ emisijas, un izveido līdzsvaru starp tādiem faktoriem kā ilgtspējīga lauksaimniecība un zivsaimniecība, nodrošinātība ar pārtiku un atjaunojamo bioloģisko resursu izmantošana rūpniecībā, tajā pašā laikā saudzējot bioloģisko daudzveidību un vidi. (26. lpp.)</i> Kā jau atzīmējām, Pamatnostādņu projektā trūkst esošo stāvokli raksturojošu objektīvu datu un atsauču uz informācijas avotiem, kā arī netiek noteikti konkrēti uzdevumi, lai sasniegtu mērķi – ilgtspējīgas mežsaimniecības nodrošināšanu Latvijā. Bioloģiskās daudzveidības un vides saudzēšana nav izvērsti kā viens no mērķiem, bet acīmredzot tiek uztverts galvenokārt kā traucēklis meža resursu maksimāli intensīvai izmantošanai.</p>	<p>ZM skaidrojums Sadaļas <i>Sasaiste ar citiem attīstības plānošanas dokumentiem</i> ievadā iezīmēta dažādu nozaru politiku vispārējā saistība, kas detalizētāk aplūkota vērtējot konkrētu politiku ietekmi, piem., 3.6. <i>Vides politikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam</i></p>
<p>[S.I.] 7.2. Sadaļā 3.3. <i>Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030.gadam (Saeima 10.06.2010)</i> tiek analizēta minētās stratēģijas un tajā izvirzīto mērķu saistība ar MSNP. Tomēr 5.rindkopā, kas sākas ar „Meža un saistīto nozaru pamatnostādnes...” diemžēl ir izcelta atsauce tikai uz vienu prioritāti. Nepieciešams pieminēt arī citas prioritātes, īpaši 5.prioritāti „Daba kā nākotnes kapitāls” ar izvirzīto mērķi Latvijai būt ES līderei dabas kapitāla saglabāšanā, palielināšanā un ilgtspējīgā izmantošanā. Mērķa sasniegšanai izvirzītie prioritārie ilgtermiņa rīcības virzieni ir tieši saistīti ar mežu apsaimniekošanu. Ņemot vērā, ka mežs ir Latvijas lielākais un nozīmīgākais dabas resurss, kura kapitāla gudra apsaimniekošana ir būtisks uzdevums Latvijas ilgtspējīgai attīstībai, nepieciešams MSNP uzsvērt arī šo prioritāti</p>	<p>Iebildums ņemts vērā MSNP 2020 teksts papildināts ar MSNP 2020 sasaisti ar Latvija 2030.mērķiem un prioritātēm</p>
<p>[VARAM] 7. Papildināt nodaļu „3.4. Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.gadam” (NAP) ar rīcības virzienu „Dabas un kultūras kapitāla ilgtspējīga apsaimniekošana”. NAP paredz saglabāt dabas kapitālu kā pamatu ilgtspējīgai ekonomiskajai izaugsmei un sekmēt tā ilgtspējīgu izmantošanu, mazinot dabas un cilvēka darbības radītos riskus vides kvalitātei. Rīcības virzienam ir izvirzīti vairāki mērķi un uzdevumi, kuru sasniegšana ir tieši atkarīga no meža apsaimniekošanas, piemēram, meža putnu indekss (28., 29. lpp)</p>	<p>Iebildums ņemts vērā. VPP papildināts ar šādu informāciju: MSNP 2020 dos arī būtisku ieguldījumu NAP prioritātes "Izaugsmi atbalstošas teritorijas" rīcības virziena "<i>Dabas un kultūras kapitāla ilgtspējīga apsaimniekošana</i>" izvirzītā mērķa „<i>Saglabāt dabas kapitālu kā bāzi ilgtspējīgai ekonomiskajai izaugsmei un sekmēt tā ilgtspējīgu izmantošanu, mazinot dabas un cilvēka darbības radītos riskus vides kvalitātei</i>” sasniegšanā.</p>
<p>[PDF] Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.gadam (28.lpp., 29.lpp.).</p>	<p>Dabas kapitāla ilgtspējīga apsaimniekošanas NAP 2020 ietvaros</p>

<p>Lūgums papildināt. Meža apsaimniekošanai ir vistiešākā sasaiste ar Latvijas Nacionālā attīstības plāna 2014. – 2020. gadu Rīcības virzienu "Dabas un kultūras kapitāla ilgtspējīga apsaimniekošana". Pamatnostādņu redakcija neaplūko šo uzdevumu izpildi (Mērķa sasniegšanas rādītāji (428); Rīcības virziena ietvaros veicamie uzdevumi (436), (438), (439), (441).</p> <p>[S.I.] 7.3. Sadaļā 3.4. <i>Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.gadam (Saeima 20.12.2012)</i> jeb NAP ir uzsvērtā minētā plāna sasaiste ar MSNP. Ņemot vērā plānā minēto 3.prioritāti „Izaugsmi atbalstošas teritorijas” un tās sasniegšanai nepieciešamos rīcības virzienus, nepieciešams papildināt pēdējo rindkopu 29.lpp, kas sākas ar „Meža un saistīto nozaru..”. Rindkopā uzsvērts tikai viens no prioritātes sasniegšanas rīcības virzieniem (Ekonomiskās aktivitātes veicināšana reģionos – teritoriju potenciāla izmantošana), bet tik pat svarīgs rīcības virziens, kas ir tieši saistīts ar meža nozari un meža apsaimniekošanas politiku, ir rīcības virziens „Dabas un kultūras kapitāla ilgtspējīga apsaimniekošana”. NAP paredz saglabāt dabas kapitālu kā bāzi ilgtspējīgai ekonomiskajai izaugsmei un sekmēt tā ilgtspējīgu izmantošanu, mazinot dabas un cilvēka darbības radītos riskus vides kvalitātei. Rīcības virzienam ir izvirzīti vairāki mērķi un uzdevumi, kuru sasniegšana ir tieši atkarīga no mežu iazsardzības, piemēram, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju platības īpatsvars (mērķis 18%, Latvijā patreiz ir mazāks). Lūdzu papildināt sadaļu ar informāciju par šo 3.prioritātes sasniegšanas rīcības virzienu, kas ir tieši saistīts ar meža apsaimniekošanu</p> <p>[LOB] 3.4. Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.gadam (26.-27. lpp.) Jānorāda, ka meža nozare var dot ieguldījumu arī NAP rīcības virzienā "Dabas un kultūras kapitāla ilgtspējīga apsaimniekošana". Turklāt meža putnu indekss ir viens no šī rīcības virziena mērķa sasniegšanas rādītājiem</p>	<p>nozīmē Latvijas dabas kapitāla izmantošana ir saistīta ar zemes, mežu, ūdeņu un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, ekosistēmu pakalpojumu apjoma palielināšanu, produkcijas dažādošanu un produktivitātes palielināšanu, vienlīdz attīstot gan intensīvu ražošanu, gan "zaļo" ražošanu un "zaļo" patēriņu, kā arī vienlaikus rūpējoties par dabas kapitāla saglabāšanu un nenoplicināšanu, veidojot un uzturot Latvijas kā "zaļas" valsts tēlu. Būtiskākie ekosistēmu pakalpojumi ir saistīti ar lauku saimniecību produktiem, mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, kā arī produktiem un pakalpojumiem, kurus spēj sniegt rekreācijas resursu izmantošana. Rīcības virziena mērķu sasniegšanu MSNP 2020 veicinās, īstenojot šādus plānotos uzdevumus: (1) atbalstīt un īstenot zemes rentablu izmantošanu un meža apsaimniekošanu, nodrošinot meža resursu pieejamību tagad un nākamajām paaudzēm (jaunaudžu kopšana, neproduktīvu mežaudžu nomaiņa, meža atjaunošana ar Latvijā iegūtu augstvērtīgu meža reproduktīvo materiālu, meža infrastruktūras izveide un uzturēšana), (2) saglabāt un uzlabot meža ilgtermiņa ieguldījumu globālajā oglekļa apritē, (3) uzturēt aktuālu informāciju par meža resursiem un zemes izmantošanu, (4) iegūt un uzturēt un regulāri novērtēt zinātniski pamatotu informāciju par bioloģisko daudzveidību, (5) atbalstīt meža īpašnieku kooperāciju, un (6) uzturēt bioloģisko daudzveidību mežā</p>
<p>[VARAM] 8. Papildināt nodaļā „3.6. Vides politikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam” (VPP) minēto informāciju:</p> <p>8.1. precizēt VPP ietverto 4.1.politikas mērķi, aizstājot „nodrošināt dabas aizsardzības un saimniecisko interešu līdzsvarotību” ar „nodrošināt ekosistēmu kvalitāti, dabas aizsardzības un sociāli - ekonomisko interešu līdzsvarotību, sekmēt Latvijas kā „zaļas” valsts tēla veidošanos”. Ekosistēmu kvalitāte ir viens no būtiskiem dabas aizsardzības politikas mērķiem (29. lpp.)</p> <p>[S.I.] 7.4. Sadaļā 3.6. <i>Vides politikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam (MK 2014.gada 6.marta rīkojums Nr.130)</i> jeb VPP uzskaitīti uzdevumi un mērķi, ko paredz minētās pamatnostādnes. Tā kā informācija tiek citēta no VPP, lūdzu citēt precīzi un papildināt</p>	<p>Iebildums ņemts vērā. MSNP teksts papildināts ar šādu informāciju:</p> <p>Vides politikas pamatnostādņu virsmērķa sasniegšanai pamatnostādnes paredz šādus mērķus attiecīgajās jomās: <i>Horizontālie jautājumi vides aizsardzībā, sasniedzamie mērķi:</i> Nodrošināt labu vides pārvaldību visos līmeņos, kā arī labu vides komunikāciju, kas balstīta uz iespējami pilnīgu un izsvērtu vides informāciju; veicināt sabiedrības plašu iesaistīšanos vides jautājumu risināšanā. <i>Augsne un zemes dzīles, otrreizējās izejvielas:</i> (1)</p>

4.1.politikas mērķi, kas nepilnīgi atspoguļots šajā sadaļā – frāzi „nodrošināt dabas aizsardzības un saimniecisko interešu līdzsvarotību” aizstāt ar frāzi „nodrošināt ekosistēmu kvalitāti, dabas aizsardzības un sociāli - ekonomisko interešu līdzsvarotību, sekmēt Latvijas kā „zaļas” valsts tēla veidošanos”. Dabas aizsardzībā ekosistēmu kvalitāte ir ļoti svarīga, ne par velti šie divi vārdi ir ietverti Vides politikas mērķos

[LOB] „...nodrošināt dabas aizsardzības un saimniecisko interešu līdzsvarotību;” (28.lpp.)

Labot atbilstoši Vides politikas pamatnostādņem: „Nodrošināt ekosistēmu kvalitāti, dabas aizsardzības un sociāli - ekonomisko interešu līdzsvarotību”

[PDF] Vides politikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam (29.lpp.).

Pamatnostādnes redakcija nenodrošina sasaisti ar Vides politikas pamatnostādņem 2014. – 2020.gadam. Trūkst sasaiste ar politikas definēto mērķi “Nodrošināt dabas aizsardzības un saimniecisko interešu līdzsvarotību”, politikas rezultātiem C grupa. Lūgums papildināt. Pamatnostādnes projektā nav plānota rīcība bioloģiskas daudzveidības nodrošinājumam, uzdevumi nepilnīgi, monitoringa sistēmas izveide uztverams tikai kā nozīmīgs instruments šāda līmeņa dokumentā.

[S.I.] 7.4....Dabas aizsardzībā ekosistēmu kvalitāte ir ļoti svarīga, ne par velti šie divi vārdi ir ietverti Vides politikas mērķos

Nodrošināt augsnes ilgtspējīgu izmantošanu un aizsardzību, (2) Nodrošināt sabiedrību ar mūsdienīgu, aktuālu informāciju par zemes dziļu resursiem un mūsdienu ģeoloģiskajiem procesiem, kas tiek ņemta vērā attīstības plānošanā, (3) Novērst atkritumu rašanos un nodrošināt apglabājamo atkritumu daudzuma samazināšanu, nodrošināt atkritumu kā resursu racionālu izmantošanu, kā arī atkritumu apglabāšanu cilvēku veselībai un videi drošā veidā.

Dabas aizsardzība: Nodrošināt ekosistēmu kvalitāti, dabas aizsardzības un sociāli - ekonomisko interešu līdzsvarotību, sekmēt Latvijas kā „zaļas” valsts tēla veidošanos.

Gaisa aizsardzība: Līdz 2020.gadam samazināt gaisa piesārņojuma ietekmi uz iedzīvotājiem un ekosistēmām līdz līmenim, kas nerada draudus veselībai un neizraisa ekosistēmu degradāciju. Prasību minimums šā mērķa sasniegšanai ir spēkā esošo gaisa kvalitātes normatīvu izpilde un faktiskā emisiju apjoma samazināšana zem emisijas griestu līmeņa.

Klimata pārmaiņas: (1) nodrošināt Latvijas ieguldījumu globālo klimata pārmaiņu samazināšanā, ņemot vērā Latvijas vides, sociālās un ekonomiskās intereses, (2) veicināt Latvijas gatavību pielāgoties klimata pārmaiņām un to izraisītajai ietekmei.

Ūdens resursi un Baltijas jūra: Nodrošināt labu ūdeņu stāvokli un to ilgtspējīgu izmantošanu

Vides piesārņojums un riski - Nodrošināt dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu un aizsardzību, veicinot vides risku mazināšanu un pārvaldību

Vides veselība: Samazināt nelabvēlīgo vides faktoru ietekmi uz cilvēku veselību un labklājību, t.sk. novēršot pēc iespējas psihosomatisko ietekmi, ko rada vides veselības informācijas trūkums vai neadekvāta tās komunicēšana sabiedrībai.

Vides monitorings: Nodrošināt savlaicīgu un visaptverošu vides un klimata pārmaiņu datu un informācijas apkopošanu un vispusīgu analīzi, lai noteiktu politikas mērķus un atbilstošus pasākumus vides stāvokļa uzlabošanai un savlaicīgai reaģēšanai uz klimata pārmaiņām, kā arī novērtētu līdzšinējo pasākumu un ieguldītā finansējuma lietderību un efektivitāti

Precizēti arī MSNP ieguldījums VPP mērķu sasniegšanā: īstenojot šādus plānotos uzdevumus: (1) atbalstīt un īstenot zemes rentablu izmantošanu un meža apsaimniekošanu, nodrošinot meža resursu pieejamību tagad un nākamajām paaudzēm (jaunaudžu kopšana, neproduktīvu mežaudžu nomaiņa, meža atjaunošana ar Latvijā iegūtu augstvērtīgu meža reproduktīvo materiālu, meža infrastruktūras izveide un uzturēšana), (2) saglabāt un uzlabot meža ilgtermiņa ieguldījumu globālajā oglekļa apritē, (3) uzturēt aktuālu informāciju par meža resursiem un zemes izmantošanu, (4) iegūt un uzturēt un regulāri novērtēt zinātniski pamatotu informāciju par bioloģisko daudzveidību, (5) atbalstīt meža īpašnieku kooperāciju, un (6) uzturēt bioloģisko daudzveidību mežā

Jāatzīmē, ka VPP informatīvajā daļā 42.lpp 68.lpp dabas aizsardzības mērķis formulēts: ***nodrošināt dabas aizsardzības un saimniecisko interešu līdzsvarotību***

Attiecībā uz [S.I.] 7.4....***Dabas aizsardzībā ekosistēmu kvalitāte ir ļoti svarīga, ne par velti šie divi vārdi ir ietverti Vides politikas mērķos***, ZM norāda: jēdziens „ilgtspējīga meža apsaimniekošana” ir līdzvērtīgs Bioloģiskās daudzveidības konvencijā lietotajam jēdzienam „ekosistēmu pieeja”.

Ekosistēmu pieeja ir sauszemes, ūdens un dzīvo resursu integrētas pārvaldības stratēģija, kas veicina to saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu taisnīgā veidā. Ekosistēmas pieejas piemērošana palīdzēs sasniegt trīs Bioloģiskās daudzveidības konvencijas mērķu līdzsvarošanu. Ekosistēmas pieejas pamatā ir atbilstošu zinātnisku metožu piemērošana un ir vērsta uz bioloģiskās organizācijas līmeņiem, kas ietver būtiskas struktūras, procesus, funkcijas un mijiedarbību starp organismiem un apkārtējo vidi. Ekosistēmu pieeja atzīst, ka cilvēki ar savu kultūras daudzveidību, ir daudzu ekosistēmu neatņemama sastāvdaļa.

Konvencijas par bioloģisko daudzveidību puses 2004. gadā atzina ilgtspējīgu mežu apsaimniekošanu par konkrētu (Helsinki rezolūcija) veidu kā piemērot ekosistēmu pieeju mežu apsaimniekošanā (lēmums VII/11, COP7 (Kualalumpura, 2004)).

Divu jēdzienu: ilgtspējīga mežu apsaimniekošana un ekosistēmas

	<p>pieeja mērķis ir veicināt tādu meža aizsardzības un apsaimniekošanas praksi, kas ir ekoloģiski, sociāli un ekonomiski ilgtspējīga, kas rada un saglabā labklājību pašreizējām un nākamajām paaudzēm. <i>Forest Europe un Viseiropas bioloģiskās un ainavu daudzveidības stratēģija</i> (PEBLDS) 2006.gadā kopīgi atzina, ka ilgtspējīga meža apsaimniekošana atbilst (ir saskaņota) ar ekosistēmu pieeju.</p>
<p>[LDF] 21. <i>Vides politikas pamatnostādņu (VPP) virsmērķis – nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot tīrā un sakārtotā vidē, īstenojot uz ilgtspējīgu attīstību veiktas darbības, saglabājot vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un informētību par vides stāvokli.</i></p> <p>– <i>nodrošināt dabas aizsardzības un saimniecisko interešu līdzsvarotību; (29. lpp.)...</i></p> <p>Lūdzu skatīt detalizētākus komentārus pie iepriekšējām sadaļām. Ne pašreizējais stāvoklis mežu apsaimniekošanā Latvijā, ne konsultatīvā procesa nodrošinājums, ne arī Pamatnostādņu projekta saturs neliecina par Zemkopības ministrijas vēlmi reāli saskaņot meža nozares „ekonomiskā bloka” intereses ar pārējām sabiedrības interesēm, tai skaitā ar uzdevumiem, kas jāveic, lai sasniegtu nacionāla un starptautiska līmeņa vides un dabas aizsardzības politikas dokumentos definētos mērķus.</p>	<p>ZM skaidrojums</p> <p>MSNP 2020 ir izvirzīts mērķis <i>Meža apsaimniekošana Latvijā ir ilgtspējīga un starptautiski atzīta.</i> Ilgtspējīgas meža apsaimniekošana nozīmē: meža pārvaldīšanu un izmantošanu tādā veidā un intensitātē, kas saglabā meža bioloģisko daudzveidību, produktivitāti, atjaunošanās spēju, dzīvotspēju un potenciālu tagadnē un nākotnē, spēju pildīt nozīmīgas ekoloģiskās, ekonomiskās un sociālās funkcijas vietējā, nacionālā un globālā līmenī, kā arī nerada draudus citām ekosistēmām</p> <p>Hansa Karla fon Karloviča pirms 300 gadiem izvirzītie ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas principi ir pamatā mūsdienu izpratnei par ilgtspējīgu attīstību, jo mežsaimnieki, veidojot jaunas mežaudzes, tās veido nākamajām paaudzēm. Meža stāvoklis šodien ir apliecinājums tam, ka iepriekšējo paaudžu zināšanas un praktizētā mežsaimniecība atbilda tam standartam, ko šodien uzskatām par ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu. Savukārt mūsu paaudzes pienākums, liekot lietā paaudzēs uzkrāto pieredzi un pētījumus iegūtās zināšanas ir veidot un apsaimniekot Latvijas mežus tā, lai attīstītu meža potenciālu, kas nodrošina to spēju īstenot nozīmīgas ekoloģiskās, ekonomiskās un sociālās funkcijas, t.sk. nodrošina produktivitāti, atjaunošanās spēju, dzīvotspēju un meža bioloģisko daudzveidību pietiekošā apjomā.</p>
<p>[LDF] 22. <i>MSNP 2020 paredz ieguldījumus VPP 2020 mērķu sasniegšanā izvirzot šādas uzdevumus: kā arī (3) iegūt un uzturēt un regulāri novērtēt zinātniski pamatotu informāciju par bioloģisko daudzveidību, paredzot izveidot meža bioloģiskās daudzveidības monitoringa sistēmu. (29., 30. lpp.)...</i></p> <p>Valsts Bioloģiskās daudzveidības monitoringa programma, kas ietver arī mežu bioloģiskās daudzveidības monitoringu, ir izstrādāta un apstiprināta jau 2009. gadā (MK 2009.gada 11.marta rīkojums Nr.187 „Par Vides monitoringa programmas pamatnostādņēm 2009.-2012.gadam”). 2014. gadā veikta programmas aktualizācija – ar tās pašreizējo versiju un</p>	<p>Iebildums ņemts vērā.</p> <p>Precizēts un papildināts MSNP teksts:</p> <p><i>nav izveidota sistemātiska meža bioloģiskās daudzveidības monitoringa sistēma, lai iegūtu un uzturētu zinātniski pamatotu informāciju par bioloģisko daudzveidību saimnieciskajos mežos (mežos, kuru galvenais apsaimniekošanas galvenais mērķis meža īpašnieka ekonomisko interešu īstenošana)</i></p>

<p>aktuālākajiem uzdevumiem var iepazīties Dabas aizsardzības pārvaldes mājas lapā (attiecībā uz mežiem – „Iekšzemes bioloģiskās daudzveidības monitoringa programma”). Programma ietver trīs sadaļas: Natura 2000 teritoriju monitoringu, Fona monitoringu un Speciālo monitoringu. Programma ir izveidota ar mērķi sekot bioloģiskās daudzveidības stāvoklim dažādās ekosistēmās un iegūtu datus, kas nepieciešami, lai plānotu ilgtspējīgu dabas resursu izmantošanu, mērķtiecīgus sugu un biotopu aizsardzības pasākumus prioritārā secībā. Šie dati tiek izmantoti arī ziņojumu sagatavošanai saistībā ar Latvijas starptautiskajām saistībām. Lai arī atsevišķas programmas sadaļas finansējuma trūkuma dēļ vairākus gadus nav realizētas, tomēr svarīgākie dati ir iegūti.</p> <p>Nav saprotams kādu paralēlu monitoringa sistēmu paredzēts radīt saistībā ar „Pamatnostādņu” projektā lasāmo. Ja runa iet par mežsaimnieciskās darbības ietekmes izvērtējumu uz konkrētām apsaimniekojamām teritorijām dažādos aspektos atbilstoši mežsaimniecības zaļās sertifikācijas sistēmu prasībām (piemēram, FSC), tad tas ir A/S LVM organizējams pasākums un neattiecas uz valsts līmeņa monitoringa programmu.</p>	<p>MSNP teksts papildināts ar informāciju par Valsts Bioloģiskās daudzveidības monitoringa programmu.</p>
--	---

[VARAM] 8.2. papildināt ar informāciju par esošo bioloģiskās daudzveidības monitoringa programmu un atbilstoši iepriekš izteiktajam priekšlikumam nepieciešamību izvērtēt vislabāko veidu, kādā īstenot meža bioloģiskās daudzveidības monitoringu, lai iegūtu un uzturētu zinātniski pamatotu informāciju par bioloģisko daudzveidību ilgtspējīgi apsaimniekotā mežā (30. lpp.)

[S.I.] 7.5. 3.6.sadaļas pēdējā rindkopā, kas sākas 29. un beidzas 30.lpp. atkal runāts par nepieciešamību izveidot bioloģiskās daudzveidības monitoringa programmu. Atkārtotu vēlreiz, ka MSNP plānotais pasākums par jaunas bioloģiskās daudzveidības monitoringa sistēmas izveidošanu ir nelōģisks, nerentabls un finansiāli nepamatots, un nav vērtējams kā ieguldījums iepriekš minētās VPP mērķu sasniegšanā. VPP mērķu sasniegšanai nepieciešams izveidot integrētu starpnozaru bioloģiskās daudzveidības monitoringa sistēmu visiem trim bioloģiskās daudzveidības līmeņiem, kā pamatu izmantojot jau esošo bioloģiskās daudzveidības monitoringa programmu, papildinot ar meža nozarei aktuālām sadaļām, lai iegūtu un uzturētu zinātniski pamatotu informāciju par bioloģisko daudzveidību ilgtspējīgi apsaimniekotā mežā

[LDF] 30. ... nav izveidota sistemātiska meža bioloģiskās daudzveidības monitoringa sistēma, lai iegūtu un uzturētu zinātniski pamatotu informāciju par bioloģisko daudzveidību produktīvi apsaimniekotā mežā; (40. lpp.)

Valsts Bioloģiskās daudzveidības monitoringa programma, kas ietver arī mežu bioloģiskās daudzveidības monitoringu, ir izstrādāta un apstiprināta jau 2009. gadā (MK 2009.gada 11.marta rīkojums Nr.187 „Par Vides monitoringa programmas pamatnostādņēm 2009.-2012.gadam”). 2014. gadā veikta programmas aktualizācija – ar tās pašreizējo versiju un aktuālākajiem uzdevumiem var iepazīties Dabas aizsardzības pārvaldes mājas lapā (attiecībā uz mežiem – „Iekšzemes bioloģiskās daudzveidības monitoringa programma”). Programma ietver trīs sadaļas: Natura 2000 teritoriju monitoringu, Fona monitoringu un Speciālo monitoringu. Programma ir izveidota ar mērķi sekot bioloģiskās daudzveidības stāvoklim dažādās ekosistēmās un iegūtu datus, kas nepieciešami, lai plānotu ilgtspējīgu dabas resursu izmantošanu, mērķtiecīgus sugu un biotopu aizsardzības pasākumus prioritārā secībā. Šie dati tiek izmantoti arī ziņojumu sagatavošanai saistībā ar Latvijas starptautiskajām saistībām. Lai arī atsevišķas programmas sadaļas finansējuma trūkuma dēļ vairākus gadus nav realizētas, tomēr svarīgākie dati ir iegūti.

[LOB] „nav izveidota sistemātiska meža bioloģiskās daudzveidības monitoringa sistēma” (39. lpp.)

Kāpēc tiek ignorēts, ka pastāv valsts bioloģiskās daudzveidības monitoringa programma, kas daļēji jau tiek īstenota un sniedz priekšstatu par bioloģiskās daudzveidības stāvokli mežos?

<p>Piemēram, „Dienas putnu monitorings” sniedz datus meža putnu indeksam, kas kā viens no rādītājiem iekļauts arī Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2014.–2020. gadam</p>	
<p>[PDF] MSNP 2020 izvirzītie mērķi un uzdevumi dod būtisku ieguldījumu APP 2019 mērķu un apakšmērķu sasniegšanā, paredzot vairot izpratni un zināšanas par meža un zemes apsaimniekošanas ietekmi uz ainavu un tās nozīmi Latvijas sabiedrībā. MSNP 2020 arī paredz, ka pirms mazvērtīgo lauksaimniecībā neizmantoto zemju apmežošanas ir jāizstrādā apmežošanas plāns, ievērtējot arī ainaviskos aspektus (30.lpp., 31.lpp.). <i>Lūgums papildināt. Paralēli vairojot izpratni un zināšanas par meža un zemes apsaimniekošanas ietekmi uz ainavu un tās nozīmi Latvijas sabiedrībā, nepieciešams attīstīt zināšanas un pilnveidot meža apsaimniekošanas modeļus, lai nodrošinātu sabiedrības redzējumu par ainavas vērtībām.</i></p> <p>[LDF] 23. APP izvirzītais mērķis, apakšmērķi un rīcības virzieni. <u>Mērķis:</u> <i>Daudzfunkcionālas un kvalitatīvas ainavas, kas visā Latvijā uzlabo cilvēku dzīves kvalitāti, veicina vietu, reģionu un valsts ekonomisko aktivitāti un atpazīstamību, kā arī nodrošina bioloģisko daudzveidību. (30. lpp.)...</i> <i>APP 2019 formulētas problēmas, kas saistītas arī ar Latvijas mežu apsaimniekošanu, un kuru īstenošanai nepieciešams īstenot noteiktu politiku.</i> <i>(1) Būtiskas pārmaiņas Latvijas ainavās apdraud to sociālo, ekonomisko, ekoloģisko un kultūrvēsturisko vērtību, līdz ar to arī cilvēku dzīves kvalitāti un ainavu potenciālu uzņēmējdarbības, ir īpaši tūrisma, attīstībai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>pieaugot meža ciršanas apjomiem, palielinās izcirtās platības, mainās mežaudžu vecumstruktūra un meža vizuālais veidols, kas sabiedrības vērtējumā pazemina meža ainavu kvalitāti; (30. lpp.)...</i> <p>Diemžēl arī Ainavu politikas pamatnostādņēm dokumentā pieiets ļoti formāli, tikai citējot izvilkumus no tām, bet nepieminot esošās problēmas plašākā kontekstā un nepiedāvājot risinājumus. Vai tiešām nav analizētas problēmas, kas radušās pēdējos apmēram 20 gados koku ciršanas apjomam Latvijā pieaugot 3-4 reizes, salīdzinājumā ar visu pēckara periodu, pie tam, vienlaicīgi atceļot daudzus ierobežojumus galvenajai cirtei, kas bijuši spēkā gadu desmitiem daudzās mežu teritorijās. To vēl ir pastiprinājis lēmums attiecībā uz privātajiem mežiem normatīvajos aktos pieņemt vienkāršāko no pieejamajiem risinājumiem – regulēt tikai katru īpašumu atsevišķi, neņemot vērā nekādus mežaudžu struktūras un ainavas līmeņa apsvērumus, kas gala rezultātā nereti ir cēlonis ļoti lielām kailcirtēm uz īpašumu saskares zonas un rada būtisku mežu fragmentāciju ar ilglaicīgu ietekmi. Valsts līmenī šīs problēmas vēl vairāk ir saasinājusi A/S LVM 2008. gada beigās ieviestā “cirsmu koncentrēšana” jeb “cirsmu</p>	<p>Iebildums ņemts vērā Teksts papildināts <i>MSNP 2020 paredz koncentrēt pētījumus Latvijas meža nozares attīstībai prioritārajos pētījumu virzienos saskaņā ar RIS3 pasākumu plānu. Saskaņā ar pašreizējo redakciju potenciālās specializācijas nišas Zināšanu ietīlpīgas bioekonomikas jomas ietvaros ir pētījumi par ilgtspējīga un produktīva meža audzēšana mainīgos klimata apstākļos, kas ietver arī pētījumus par ainavu plānošanu meža apsaimniekošanā. Papildus tam MSNP 2020 plāno: veicināt pašvaldību kompetenču un izpratnes attīstību saskarsmes jautājumos starp meža nozari un pašvaldību, tādējādi uzlabojot arī ainavu plānošanu pašvaldību teritorijās.</i></p> <p>ZM norāda, ka [LDF] apgalvojums, <u>pēdējos apmēram 20 gados koku ciršanas apjoms Latvijā pieaug 3-4 reizes</u>, salīdzinājumā ar visu pēckara periodu, neatbilst patiesībai (skat. 1. Pielikumā attēlu). Latvijas Lauksaimniecības universitātes analīze liecina, ka koksnes ieguves intensitāte tālu atpaliek no pirmskara Latvijā īstenotās koksnes ieguves intensitātes. Jāatzīmē, ka šodien cērtam 20.gs sākumā izveidotās priežu audzes un pirms kara izveidotās egļu audzes. (skat. vides pārskatu).</p> <p>Attiecībā uz ainavu un telpiskās plānošanas principiem, ZM izveidota darba grupa, skaidroja, var noteikt ar normatīvajiem aktiem un uz cik lielu īpašumu tos iespējams attiecināt. <u>Mazajos īpašumos un starp īpašumiem ir grūti realizēt meža apsaimniekošanas telpiskās plānošanas principus</u>. Nepieciešama arī īpaši aizsargājamo teritoriju un sociāli nozīmīgu teritoriju izvērtēšana. Arī Latvijas reģionu dažādība apgrūtina administratīvi regulēt telpiskās plānošanas principus. Ir grūti noteikt kritērijus optimālai mežsaimnieciskās darbības telpiskajai plānošanai, jo katrs gadījums ir individuāls. Nepieciešams rast risinājumu kā biotopu izvietojumu telpā sasaitīt kopā ar mežsaimniecisko darbību un kā noteikt tā monetāro ietekmi.</p>

<p>izvietojuma optimizēšana”, bez atbilstoša ekoloģiskā un sociālā ietekmes uz vidi izvērtējuma pirms jaunas galvenās cirtes vietu plānošanas metodes ieviešanas visā valstij piederošo mežu teritorijā. Rezultātā pēc mežu fragmentācijas pakāpes Latvija ievērojami izceļas praktiski visu Eiropas valstu vidū - skatīt: http://www.eea.europa.eu/publications/10-messages-for-2010-2014-3</p>	<p>Ieguvumi un zaudējumi novērtējami monetārā izteiksmē, izmantojot adekvātus pieņēmumus par tiem biotopiem, kas jau ir izdalīti. Tāpēc jābūt skaidrībai par nepieciešamo apjomu un kā tas ietekmē tautsaimniecību. Attiecībā uz meža apsaimniekošanas telpiskās plānošanas principu noteikšanu un darbības vadlīniju izstrādi, atbilstošākais normatīvajos aktos noteiktais teritorijas attīstības plānošanas dokuments ir tematiskais plānojums, kurā atbilstoši plānošanas līmenim tiek risināti specifiski jautājumi, kas saistīti ar atsevišķu nozaru attīstību vai specifisku tematu. Lai šādu plānojumu izstrādātu, ir nepieciešams noteikt īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu izvietojumu teritorijā, publiski nozīmīgās meža teritorijas. Izmaiņas normatīvajos aktos nav nepieciešamas.</p>
<p>[PDF] Reģionālās politikas pamatnostādnes 2013.-2019.gadam (32.lpp.). Lūgums papildināt. Izprotot sabiedrības vajadzības, Pamatnostādnēs nepieciešams paredzēt uzdevumus Reģionālās politikas pamatnostādnes 2013.-2019.gadam 2.vidēja termiņa mērķa pasākuma kopuma virzienam “<i>pilnveidot normatīvos aktus, kas reglamentē pašvaldību tiesības rīkoties ar tai piederošo un piekrītošo mantu, kā arī dot pašvaldībām lielākas tiesības rīkoties ar publisko īpašumu vietējās sabiedrības kopējās interesēs</i>”.</p>	<p>ZM skaidrojums MSNP 2020 paredz Atbalstīt meža īpašnieku, t.sk. pašvaldību, kooperāciju. Tas nozīmē, ka 2020. gadā būs pieaugusi meža arī pašvaldību iesaistīšanās meža īpašnieku kooperatīvu darbībā. MSNP 2020 arī paredz veicināt pašvaldību kompetenču un izpratnes attīstību saskarsmes jautājumos starp meža nozari un pašvaldību.</p>
<p>4. Meža un saistīto nozaru attīstības politikas pamatprincipi 4.1.Vispārīgie principi</p>	
<p>[VKP] 4. Pamatnostādņu projektā nav pietiekami korekti atspoguļoti (ir saīsināti un pārveidoti, nevis dota atsauce vai citēti) Latvijas Meža politikā definētie principi</p> <p>[LDF] 24. <i>Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādnes balstās uz Latvijas Meža politikā noteiktajiem pamatprincipiem, ievērojot Latvijas Republikas ratificētās starptautiskās konvencijas un starptautiskos līgumus, valdības parakstītas starptautiskās vienošanās, ...</i></p> <p>- <i>Mežs un meža zeme ir Latvijas nacionālā bagātība, kura apsaimniekojama, un vairojama, lai līdzsvarotu sabiedrības ekoloģiskās, ekonomiskās un sociālās vajadzības un nodrošinātu attīstības iespējas, savukārt, valsts meža īpašums ir valsts kapitāls un garants šo vajadzību realizācijai; (38. lpp.)</i></p> <p>Vismaz meža bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā (attiecībā uz īpaši aizsargājamo sugu un biotopu saglabāšanu) Latvijas Meža politikas mērķis nav īstenots, tāpat arī lielā mērā attiecībā uz sabiedrības interešu ievērošanu, tāpēc nav pamata apliecinājumam, ka Latvijas Meža politikas mērķi ir sasniegti.</p>	<p>ZM skaidrojums MSNP 2020 projektā nav apgalvojuma, ka Latvijas meža politikas mērķi ir sasniegti! ZM norāda, ka Meža politikā ievirzītais Meža politikas mērķis meža vides aizsardzības jomā ir: bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un uzturēšana pašreizējā līmenī. Ir definēti arī politikas principi, kas joprojām ir aktuāli. Tomēr 1998. gada netika definēti sasniedzamie rezultāti bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un uzturēšanai, kā arī netika arī noteikts, kā izmērīt „pašreizējo – 1998.gada” līmeni. Tieši tāpēc MSNP2020 izvirza uzdevumi meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas sasniegšanai: <u>Iegūt un uzturēt un regulāri novērtēt zinātniski pamatotu informāciju par bioloģisko daudzveidību</u></p>

<p>[LOB] 4.1. Vispārīgie principi (37. lpp.) Pirmajā punktā norādīts, ka „mežs un meža zeme ir Latvijas nacionālā bagātība, kura apsaimniekojama, un vairojama, lai līdzsvarotu sabiedrības ekoloģiskās, ekonomiskās un sociālās vajadzības”, bet pārējos punktos tiek runāts tikai par ekonomiskajām vajadzībām. Principus nepieciešams pārstrādāt, lai tajos ietvertu deklarēto līdzsvaru</p> <p>[S.I.] Sadaļā 4.1. <i>Vispārīgie principi</i> mani pārsteidz, ka nekas nav minēts par meža milzīgo lomu bioloģiskās daudzveidības un vides kvalitātes saglabāšanā. Uzskaitot pamatprincipus, noteikti lūdzu papildināt ar atsevišķu tēzi, kas uzsver meža būtisko lomu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā un vides kvalitātes nodrošināšanā, un politikas spēju šīs vērtības saglabāt. Piedāvāju papildināt ar pamatprincipu „Meža apsaimniekošanā tiek ievēroti ilgspējības principi, kas nodrošina bioloģiskās daudzveidības un vides kvalitātes saglabāšanu”</p>	<p>Priekšlikums nav ņemts vērā, jo tas sašaurina Ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas jēdzienu: Ilgtspējīga meža apsaimniekošana nozīmē: meža pārvaldīšanu un izmantošanu tādā veidā un intensitātē, kas saglabā meža bioloģisko daudzveidību, produktivitāti, atjaunošanās spēju, dzīvotspēju un potenciālu tagadnē un nākotnē, spēju pildīt nozīmīgas ekoloģiskās, ekonomiskās un sociālās funkcijas vietējā, nacionālā un globālā līmenī, kā arī nerada draudus citām ekosistēmām (Helsinki 2.rezolūcija (1993)) Lai sasniegtu minēto mērķi - Ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu, MSNP 2020 paredz pasākumus un uzdevumus, kas vērsti arī uz bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu.</p>
<p>4.2. Maksimāli pieļaujamo koku ciršanas apjomu noteikšanas pamatprincipi</p>	
<p>[LDF] 26. <i>Ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu, t.sk. nocirsto platību ietekmi uz meža resursu ilgtspēju, iegūtās meža produkcijas ietekmi uz meža nozares attīstību novērtē reizi piecos gados Ministru kabineta noteiktajā kārtībā - izmantojot Paneiropas meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas kritērijus un indikatorus. (39. lpp.)</i> Paneiropas kritēriju piemērošana Latvijā ir rezultējies MK noteikumos. Vajadzētu dot konkrētu atsauci uz šiem noteikumiem, kā arī papildināt attiecīgās Pamatnostādņu sadaļas, kuru saturs diemžēl dokumentā netiek adekvāti atspoguļots.</p> <p>[LDF] 25. <i>Maksimāli pieļaujamā koku ciršanas apjoma noteikšanas mērķis ir regulēt koksnes ražas novākšanu valsts mežos, lai nodrošinātu ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu, stabilu un prognozējamu koksnes produktu piegādi, ievērojot esošos dabas aizsardzības un rekreācijas vajadzību ierobežojumus. (38. lpp.)</i> <i>Ciršanas apjomu aprēķiniem izmanto aktuālo Meža valsts reģistra informāciju, kas ietver meža īpašnieku sagatavotus un Valsts meža dienesta apstiprinātus datus (koku suga un mežaudzes vecums, augstums, krāja u.c.) par mežaudzēm un normatīvo aktu noteiktos aprobežojumus mežaudžu apsaimniekošanai. (38.,39. lpp.)</i> <i>Maksimāli pieļaujamo koku ciršanas apjomu aprēķina:</i> – <i>ievērojot meža apsaimniekošanas ekoloģiskos un sociālos nosacījumus, ciršanas apjomu aprēķinā iekļaujot normatīvajos aktos noteiktos mežaudžu meža apsaimniekošanas ierobežojumus; (39. lpp.)</i> Var secināt, ka nav izpildīts Ministru kabineta 2010. gada 21. jūnijā dotais rīkojums izstrādāt maksimāli pieļaujamo koku ciršanas apjomu noteikšanas pamatprincipus, kuros ietverti ekonomiskie, dabas aizsardzības un sociālie aspekti.</p>	<p>Iebildums ņemts vērā MSNP teksts papildināts ar atsauci uz Ministru kabineta 2013.gada 7.maija noteikumiem Nr. 248 „Meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas novērtēšanas kārtība”, saskaņā ar 6 Paneiropas meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas kritērijiem</p> <p>ZM skaidrojums ZM norāda, ka maksimāli pieļaujamā koku ciršanas apjoma noteikšanas mērķis ir regulēt koksnes ražas novākšanu valsts mežos, lai nodrošinātu ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu, stabilu un prognozējamu koksnes produktu piegādi, ievērojot esošos dabas aizsardzības un rekreācijas vajadzību ierobežojumus. Maksimāli pieļaujamo koku ciršanas apjomus (hektāros un m³), ko atļauts nocirst galvenajā cirtē vienā piecgadē, nosaka katram valsts mežu apsaimniekotājam: AS „Latvijas valsts meži”, Dabas aizsardzības pārvaldei, valsts zinātnisko mežu apsaimniekotājam - Meža pētīšanas stacijai, valsts bruņotajiem spēkiem un profesionālās izglītības izstādēm aprēķina Valsts meža dienests. Meža dienests darbojas Latvijas spēkā esošo normatīvo aktu ietvarā. ZM norāda, ka [LOB] un [LDF] prasība, <i>no aprēķiniem maksimāli pieļaujamiem ciršanas apjomiem valstij piederošajos</i></p>

[VKP] 5. Nodaļā par maksimāli pieļaujamo koku ciršanas apjomu noteikšanas pamatprincipiem nav ņemti vērā tādi aspekti kā aizsargājamo biotopu un sugu atradnes ārpus teritorijām ar aizliegtu mežsaimniecisko darbību un aizliegtu galveno cirti, kā arī mazāk intensīva koksnes ieguve sociāli nozīmīgās mežu teritoriju

[PDF] **Maksimāli pieļaujamā koku ciršanas apjoma noteikšanas mērķis ir regulēt koksnes ražas novākšanu valsts mežos, lai nodrošinātu ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu, stabilu un prognozējamu koksnes produktu piegādi, ievērojot esošos dabas aizsardzības un rekreācijas vajadzību ierobežojumus (38.lpp.).**

Lūgums precizēt, kas šī dokumenta kontekstā ir dabas aizsardzības un rekreācijas vajadzību ierobežojumi – vai tie ir domāti tikai ierobežojumi normatīvos aktos vai arī plašāk ietvertas vides un sociālas vajadzības pēc būtības (brīvpaprātīgas iniciatīvas, apzinātās potenciālās nepieciešamības)?

[LOB] Nav izpildīts Ministru kabineta 2010. gada 21. jūnijā dotais rīkojums izstrādāt maksimāli pieļaujamo koku ciršanas apjomu noteikšanas pamatprincipus, kuros ietverti ekonomiskie, dabas aizsardzības un sociālie aspekti. Dokumentā dots tikai esošās ciršanas apjomu noteikšanas pieejas apraksts ar piebildi, ka ciršanas apjomus aprēķina „ievērojot meža apsaimniekošanas ekoloģiskos un sociālos nosacījumus” (37. lpp.). Pieredze un dokumentētie gadījumi apliecina, ka pašreizējā pieeja ciršanas apjomu noteikšanai nepietiekami ņem vērā dabas aizsardzības un sociālos aspektus, t.i., nepietiek ar atsevišķu teritoriju izslēgšanu no ciršanas apjomu aprēķina, bet jārēķinās ar sabiedrības pieprasījumu, piemēram, pēc izlases ciršu izmantojuma veicināšanas, mežizstrādes pārtraukuma putnu ligzdošanas laikā un noteikta vecu mežu īpatsvara nodrošināšanas ainavā, kas var ietekmēt maksimāli pieļaujamās ciršanas apjomus

[LDF ier] 3) Papildus no aprēķiniem maksimāli pieļaujamiem ciršanas apjomiem valstij piederošajos mežos turpmākajiem periodiem, vadoties no piesardzības principa un īpaši aizsargājamo meža platību izmaiņu prognozēm jāizslēdz mežu platības, kuru aizsardzība nepieciešama, lai nodrošinātu ES īpaši aizsargājamo biotopu un sugu labvēlīgu aizsardzības stāvokli. Gan biotopu platības, gan sugu populāciju lielumus Latvija ir deklarējusi, iestājoties ES 2004. gadā. Eksperti – biotopu un sugu speciālisti var veikt aprēķinus, kādas orientējoši varētu būt šādas meža platības pa valdošajām sugām.

Šādu nosacījumu neievērošana var izraisīt nepamatoti augstu mežizstrādei pieejamo platību aprēķināšanu, kā arī novest pie noteiktu meža platību fragmentācijas (pārekspluatācijas), kad izrādīsies, ka aprēķinātais apjoms jāizvieto mazākā platībā. Savukārt mežizstrādes veikšana

mežos jāizslēdz mežu platības, kuru aizsardzība nepieciešama, lai nodrošinātu ES īpaši aizsargājamo biotopu un sugu labvēlīgu aizsardzības stāvokli tiek ievērota AS „LVM” apsaimniekoto mežu stratēģiskajā plānošanā.

AS „LVM” ciršanas apjomus nosaka atbilstoši LVM apstiprinātajai stratēģijai un aprēķina atbilstoši LVM stratēģiskās plānošanas modelim, kas ietver vides un ekonomiskos nosacījumus. Tādējādi: 2001-2005. gadu periodā AS „LVM” galvenajā cirtē nocirta 69.5% no MK maksimāli atļautā platības apjoma, 2006. – 2010. gadu periodā – 92.2%, bet 2010. – 2015. gadu periodā – 87.4%.

LVM stratēģiskās plānošanas modelis paredz šādus nosacījumus:

Vides nosacījumi:

- neplāno ciršanu audzēs, kas sasniegušas noteiktu vecumu, piem. priedei > 161, eglei > 151, bērzam > 121, apsei > 101, osim > 91, melnalksnim > 91, baltalksnim > 61. Ozolu audzēs ciršanu neplāno vispār;
- tiek noteikts valdošo koku sugu mežaudžu īpatsvars LVM apsaimniekotajos mežos: priedei > 35%, eglei >=20%, bērzam >=20%, melnalksnim >=4%;
- Oglekļa uzkrājums un CO₂ bilance nedrīkst samazināties;
- Dabas aizsardzības teritoriju (nogabalu platības ar fiksētu vietu) īpatsvars: 1. un 2. apsaimniekošanas mērķa mežaudžu kopējā platība ir lielāka vai vienāda ar 15% no kopējās mežaudžu platības; 3. apsaimniekošanas mērķa mežaudžu kopējā platība attiecībā pret kopējo mežaudžu platību no 1. līdz 3. periodam palielinās >=10-12.5%;
- Bioloģiskai daudzveidībai nozīmīgu un potenciāli nozīmīgu audžu (Dažādvecuma meža biotopi) kopējā platība nesamazinās šādām audzēm: Ia bonitātes priežu audzes (vecākas par 140 gadiem), I bon. priežu audzes (vecākas par 130 gadiem), II bon priežu audzes (vecākas par 115 gadiem), III bon priežu audzes (vecākas par 105 gadiem), IV bon priežu audzes (vecākas par 90 gadiem), V bon priežu audzes (vecākas par 75 gadiem).
- Nedrīkst samazināties arī bērzu un apšu audžu kopējā platība,

formāli neaizsargātos biotopos un sugu dzīvotnēs, kuru aizsardzības nepieciešamību nosaka ES direktīvas, ne tikai neļaus apturēt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos, ko Bioloģiskās daudzveidības konvencijas (Rio konvencija) starptautiskajā procesā kā svarīgu mērķi īpaši atbalstījusi arī ES, bet var izraisīt arī pārkāpumu procedūras ierosināšanu no ES pret Latviju. Apdraudēta var būt arī mežsaimniecības „zaļo sertifikātu” (FSC un PEFC) saglabāšana mežu apsaimniekotājiem, kā arī tas var ietekmēt Latvijas iekļaušanu noteiktā valstu riska zonā, saistībā ar koksnes piegādes ķēdēm. Kopumā tas var rezultēties ievērojamos zaudējumos meža nozarei un Latvijas valstij.

[LDF ier] 4) Aprēķini maksimāli pieļaujamiem ciršanas apjomiem valstij piederošajos mežos turpmākajiem periodiem jāveic pa teritoriālām vienībām – novadu līmenī, vai vismaz LVM mežsaimniecību līmenī. Tas nepieciešams, lai veicinātu iespējami vienmērīgākas mežaudžu vecuma (pie tam – bioloģiskā izpratnē) struktūras saglabāšanu iespējami mazākā teritoriālā vienībā. No tā lielā mērā ir atkarīgas bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un iepriekšējo līmeņu restaurēšanas iespējas, jo daudzas īpaši aizsargājamās (apdraudētās) sugas ir atkarīgas no bioloģiski vecām audzēm un tās būtiski ietekmē mežsaimnieciska iejaukšanās (piemēram, „sanitārās” cirtes). Šāds mežsaimniecības plānošanas modelis ļautu samazināt arī konfliktu apjomu ar vietējiem iedzīvotājiem.

Jāņem vērā, ka daudzas no īpaši apdraudētām mežu sugām ir ar dispersu izplatību – tām piemērotās dzīvotnes ir kā relatīvi nelielas salas mežu ainavā. Ir sugas, kurām ir ierobežotas izplatīšanās spējas un to pastāvēšanai kritiski svarīgi ir attālumi līdz nākošajai piemērotajai dzīvotnei vai vismaz audzei, kur var izdzīvot noteiktu laiku („stepping stone” vieta), ja vietas platība ir nepietiekam ilgstošai eksistencei. Apdraudētām meža putnu sugām to ligzdošanas teritorijā kritiski svarīgi ir vismaz dažas bioloģiski vecas audzes un miera periods vairošanās sezonā visai plašā teritorijā ap ligzdošanas (riesta) vietu. Vecu audžu saglabāšana iespējami mazākā ainavas vienībā lielā mērā saskan arī ar vietējo iedzīvotāju un plašākas sabiedrības interesēm – īpaši saistībā ar meža nekoksnes vērtību ieguvu un citiem ekosistēmu pakalpojumiem.

Līdz ar to, plānojot maksimāli pieļaujamus ciršanas apjomus valstij piederošajos mežos turpmākajiem periodiem, būtu jāņem vērā dažādu apstākļu ietekmē (piemēram, 1967, 1969, 2005. gada viesuļvētras), izveidojusies ļoti nevienmērīgā mežaudžu vecuma struktūra. Vēl atlikušo neredzamo pieaugušo audžu nociršana nekādi neatbilstu ilgtspējīgas mežsaimniecības principiem – maksimāli pieļaujamie ciršanas apjomi attiecīgajos novados ir maksimāli jāsamazina.

Savukārt teritorijās, kurās iepriekšējos gadu desmitos bijuši ievērojami ierobežojumi galvenajai cirtei, īpaši jāizvērtē veco audžu nozīme bioloģiskās daudzveidības un sociālajā aspektā. Acīmredzot izlases ciršu īpatsvara būtiska palielināšana šādās situācijās varētu būt

bērzu tīraudžu kopējā platība, bērzu mistraudžu kopējā platība, egļu tīraudžu kopējā platība, egļu mistraudžu kopējā platība, melnalkšņu tīraudžu kopējā platība, melnalkšņu mistraudžu kopējā platība, kā arī Ba, Oz, Os audžu kopējā platība.

Ekonomiskie nosacījumi:

- optimizācijas mērķis - maksimizēt mežaudžu tīro tagadnes vērtību (TTV) nākošajos periodos
- *pieļaujamās peļņas svārstības starp periodiem $\leq 20\%$,*
- *tieks noteikts mazākais pieļaujamais stratēģisko sortimentu piegādes apjoms jebkurā periodā,*
- *pieļaujamās kopējo koksnes produktu piegāžu svārstības starp periodiem: $\text{pieaugums} \leq 20\%$, $\text{samazinājums} \geq 15\%$*

<p>risinājums, izņemot audzes, kuras atbilst īpaši aizsargājamiem biotopiem vai sugu dzīvotnēm.</p> <p>Viss augstāk minētais, protams, ietekmēs aprēķinu rezultātu, tomēr nav cita ceļa, kā apturēt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos Latvijas mežos un apmierināt sociālās intereses. Pašreizējā situācija saistībā ar valdošo sugu vecuma struktūru un zemes izmantošanas bilanci Latvijā ir ļoti labvēlīga, lai tiešām sabalansētu saimnieciskās, vides un sociālās intereses mežu izmantošanā. Bez bioloģiskās daudzveidības kritiskās situācijas ņemšanas vērā un ainavu ekoloģijas principu ieviešanas vismaz valstij piederošo mežu apsaimniekošanā ilgtspējīgu mežu apsaimniekošanu Latvijā nodrošināt nebūs iespējams.</p>	
<p>[PDF] 5.1. Latvijas mežu apsaimniekošana ir ilgtspējīga un starptautiski atzīta.</p> <p>Vai starptautiski atzīta mežsaimniecība ir mērķis vai indikators (atzinība/novērtējums) atbildīgai meža apsaimniekošanai? Ja starptautiska atzinība kļūst par pašmērķi, tad mērķu īstenošanai nepieciešams integrēts komunikāciju plāns un lobisma iniciatīvas.</p> <p>Ne šajā sadaļā, ne citās sadaļās nav aprakstīts, ko nozīmē starptautiski atzīta mežu apsaimniekošana un kā tas tiks nodrošināts dokumenta īstenošanas periodā.</p>	<p>ZM skaidrojums</p> <p>MSNP 2020 mērķis ir <i>Latvijas mežu apsaimniekošana ir ilgtspējīga un starptautiski atzīta</i>. Savukārt ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu „mēra” atbilstoši Ministru kabineta 2013.gada 7.maija noteikumiem Nr. 248 „Meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas novērtēšanas kārtība”, saskaņā ar 6 Paneiropas meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas kritērijiem un attiecīgajām indikatoru vērtībām</p> <p>Viens no ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas starptautiskas atzīšanas veidiem ir meža apsaimniekošanas sertifikācija saskaņā ar starptautiski apstiprinātiem PEFC un FSC principiem un kritērijiem.</p> <p>Ievērojot to, ka ~75% Latvijas meža nozares produkcijas tiek eksportēta, meža nozarei, ir būtiska laba reputācija eksporta tirgos, tāpēc ir nepieciešami pasākumi meža apsaimniekošanas starptautiskajai atzīšanai</p> <p>Neskatoties uz to, ka sertifikācija ir tirgus instruments starptautiskas organizācijas, t.sk. FAO, regulāri apkopo informāciju par meža apsaimniekošanas sertifikāciju valstīs, kuras piedalās eksporta tirgos.</p>
<p>6. Problēmas, kuras kavē meža un saistīto nozaru attīstības politikas mērķu sasniegšanu.</p>	
<p>[VKP] Mūsu ieskatā pamatnostādņu projekts pašreizējā redakcijā neatspoguļo visas meža un saistīto nozaru problēmas un attiecīgi neparedz pamatotus un ilgtspējīgus risinājumus</p> <p>[PDF] Vides jomā netiek aplūkoti šobrīd un pēdējos 5 gados aktualizētie jautājumi, kā meža apsaimniekošanas telpiskās plānošanas problēmas, labai tuvu meža apsaimniekošanas modeļu</p>	<p>ZM skaidrojums</p> <p>MSNP atspoguļo galvenās problēmas</p>

<p>pielietojums, bioloģiski augstvērtīgu mežu aizsardzība, dabas atjaunošanas pasākumi, meža apsaimniekošanas sezonālo aprobežojumu nosacījumi.</p> <p>[PDF] 6. Problēmas, kuras kavē meža un saistīto nozaru attīstības politikas mērķu sasniegšanu.</p> <p>Nav minēta neviena pašreizējā problēma ilgtspējīgas mežsaimniecības nodrošinājumam vides vai sociālās jomās. Sociālo vajadzību nodrošinājumam, piemēram, nepieciešamas jaunas pieejas divvirzienu komunikāciju procesam (konsultatīvās platformas reģionālajā līmenī), atšķirīgu meža apsaimniekošanas modeļu pielietojums, informācijas apmaiņa un interešu grupu un vietējo sabiedrību iesaiste, dziļākas zināšanas un izpratne, kā apmierināt sabiedrības vēlmes. Bioloģiskās daudzveidības problēmas saistās ar telpiskā plānojuma trūkumiem, bioloģiski augstvērtīgo mežaudžu aizsardzības neesamību, dabai tuvu meža apsaimniekošanas modeļu ignorēšanu utt. Savukārt rodas jautājums vai 6.1.p-ā minētās problēmas atbilst šādas normatīvātes dokumentam?</p>	
<p>[LOB] Nodaļa „6. Problēmas, kuras kavē meža un saistīto nozaru attīstības politikas mērķu sasniegšanu” (39. lpp.) atspoguļo meža nozares problēmas vienpusēji, piemēram, netiek apskatītas problēmas ar bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu (t.sk. meža biotopu stāvoklis, par ko Latvija iesniegusi ziņojumu atbilstoši Biotopu direktīvai) un iedzīvotāju informēšanu un iesaistīšanu lēmumu pieņemšanā par mežu apsaimniekošanas jautājumiem. Nav minēts arī tas, ka Latvijā nav veikts visaptverošs meža sniegto ekosistēmu pakalpojumu novērtējums. Nodaļa jāpārstrādā, lai atbilstu deklarētajam principam par interešu līdzsvara nodrošināšanu</p>	<p>ZM viedokli par Biotopu novērtēju skat. iepriekš</p> <p>Jāatzīmē, ka nekur pasaulē nav veikts visaptverošs meža sniegto ekosistēmu pakalpojumu novērtējums.</p> <p>ZM izsaka cerību, ka Dabas aizsardzības pārvaldes (DAP) uzsāktajā projektā: „LIFE Ekosistēmu pakalpojumi” tiks novērtēta vismaz dažu meža ekosistēmu pakalpojumu vērtība saskaņā ar plānotajām aktivitātēm:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sagatavot Latvijas situācijai piemērotu ekosistēmu pakalpojumu ekonomiskās novērtēšanas metodiku. – Izstrādāt rekomendācijas metodikas integrēšanai Latvijas teritoriju plānošanas procesos. – Izglītēt sabiedrību par ekosistēmu pakalpojumiem un to novērtēšanas nozīmi. <p>Projekta mērķis ir veidot Latvijas sabiedrības izpratni par ekosistēmu pakalpojumiem, kā arī veicināt uz ekosistēmu pakalpojumu novērtējumu balstītu lēmumu pieņemšanu un ilgtspējīgu teritoriju apsaimniekošanu.</p> <p>Projekta kopējais finansējums: 753 290.00 EUR</p>
<p>7. Turpmākās rīcības plānojums</p>	
<p>[LOB] „...uzturētu zinātniski pamatotu informāciju par bioloģisko daudzveidību produktīvi apsaimniekotā mežā.” (39. lpp.)</p>	<p>Iebildums ņemts vērā MSNP 2020 teksts precizēts:</p>

<p>Nepieciešams skaidrot jēdzienu „produktīvi apsaimniekots mežs”</p>	<p><i>nav izveidota sistemātiska meža bioloģiskās daudzveidības monitoringa sistēma, lai iegūtu un uzturētu zinātniski pamatotu informāciju par bioloģisko daudzveidību saimnieciskajos mežos (mežos, kuru galvenais apsaimniekošanas galvenais mērķis meža īpašnieka ekonomisko interešu īstenošana)</i></p>
<p>[PDF] 7. Turpmākās rīcības plānojums. (41.lpp) Nav neviena politikas rezultāta pēc būtības plašākam sociālo vajadzību nodrošinājumam ārpus nodarbinātības. Politikas rezultāti vides jomā ļoti vispārīgi, piemēram, ko nozīmē „nodrošināta bioloģiskās daudzveidības uzturēšana” šāda dokumenta kontekstā. Nesaprotams politikas rezultāts ir „nodrošināta meža apsaimniekošanas atbilstība normatīvo aktu prasībām”. Meža apsaimniekošanas atbilstība normatīvo aktu prasībām ir pašsaprotams uzdevums, vai tas ir iekļaujams šāda līmeņa dokumentā?</p>	<p>Lai nodrošinātu meža apsaimniekošanu atbilstoši NA prasībām ir nepieciešama valstī izveidota uzraudzības sistēma, kuras funkcionēšanai nepieciešams finansējums. Un finansējuma apjoma/avota ievērtēšana MSNP nav „pašsaprotams uzdevums”.</p>
<p>[VARAM] 9. Papildināt nodaļu „7. Turpmākās rīcības plānojums”: 9.1. atbilstoši Vides politikas pamatnostādņēs 2014.-2020. noteiktajam mērķim izteikt „1.1.Meža un meža zemes efektīva un ilgtspējīga apsaimniekošana” piekto politikas rezultātu šādā redakcijā: „- nodrošināta ekosistēmu kvalitāte, dabas aizsardzība un sociāli - ekonomisko interešu līdzsvarotība” (41. lpp.);</p>	<p>Iebildums nav ņemts vērā Zemkopības ministrija norāda, ka sasniedzamais rezultāts <i>Nodrošināta bioloģiskās daudzveidības uzturēšana mežā ietver arī ekosistēmu kvalitāti un sociāli - ekonomisko interešu līdzsvarotību</i></p> <p>Norādām, ka arī Latvijas ornitoloģijas biedrība nesaprot ko nozīmē ekosistēmu (meža) kvalitāte. (skat. komentāru iepriekš: [LOB] "... iespējams veicināt koksnes pieaugumu un uzlabot nākotnes mežu kvalitāti..." (9. lpp.) Nepieciešams skaidrojums, kas tiek saprasts ar "mežu kvalitāti"</p>
<p>[LOB] „...pieaugusi zemes izmantošanas rentabilitāte un pilnveidota meža ilgtspējīga apsaimniekošana, lai nodrošinātu meža resursu pieejamību...” (40. lpp.) Nepieciešams konkrētizēt, par kādu resursu pieejamību ir runa, jo ne visu resursu pieejamība ir atkarīga no zemes izmantošanas rentabilitātes. [S.L.] 9. 7.nodaļā Turpmākās rīcības plānojums 1.mērķim <i>Meža un saistīto nozaru attīstības politikas pamatprincipi</i> uzskaitīti politikas rezultāti, bet atkal ir nepilnīgi citētas Vides politikas pamatnostādnes. Tā kā politiku pamatnostādņu mērķiem valstī jābūt savietojamiem, lūdzu pie politikas rezultātiem aizstāt frāzi „nodrošināta bioloģiskās daudzveidības uzturēšana mežā” ar „nodrošināta ekosistēmu kvalitāte, dabas aizsardzība un sociāli - ekonomisko interešu līdzsvarotība”, kas tieši izriet no VPP mērķiem</p>	<p>MSNP 1.mērķa rīcības virziena <i>Meža un meža zemes efektīva un ilgtspējīga apsaimniekošana</i> paredzētais uzdevums: <i>Atbalstīt un īstenot zemes rentablu izmantošanu un meža apsaimniekošanu, nodrošinot meža resursu pieejamību tagad un nākamajām paaudzēm (jaunaudžu kopšana, neproduktīvu mežaudžu nomaiņa, meža atjaunošana ar Latvijā iegūtu augstvērtīgu meža reproduktīvo materiālu, meža infrastruktūras izveide un uzturēšana)</i> rezultatīvie rādītāji ir: (1) Izkopto jaunaudžu platība, (2) nomainīto neproduktīvo mežaudžu platība, (3) selekcionēta reproduktīvā materiāla izmantošana meža atjaunošanā un ieaudzēšanā, kā arī (4) uzbūvēto/rekonstruēto meža autoceļu garums</p>

	<p>Pasākuma finansējums no ELFLA un AS" LVM" līdzekļiem.</p> <p>Ilgtermiņā palielināsies mežaudzes produktivitāte, kas dos būtisku pienesumu tautsaimniecībai un reģionu līdzsvarotai attīstībai un Latvijas dabas papildināšanai, kas kapos kā bāze ilgtspējīgai ekonomiskajai izaugsmei (saskaņā ar NAP)</p>
<p>[LOB] „...saglabāts un uzlabots meža ilgtermiņa ieguldījums globālajā oglekļa apritē” (40. lpp.) Nepieciešams konkrētāks skaidrojums, ņemot vērā to, ka daļa no paredzētajiem pasākumiem ir pretrunā šim politikas rezultātam</p>	<p>Iebildums ņemts vērā</p> <p>7.2. Tabula <i>Mērķu un rezultātu sasniegšanas politikas rezultāti (arī tiem pakārtotie darbības rezultāti un rezultatīvie rādītāji) papildināta ar rīcības virziena 1.1. Meža un meža zemes efektīva un ilgtspējīga apsaimniekošana</i> rezultatīvajiem rādītājiem</p> <p>ZM norāda, ka pasākuma sasniedzamie rādītāji: Meža platības, Meža zemes platības un kopējais ikgadējais koksnes krājas pieauguma nesamazināšanās, kā arī leaudzēto mežaudžu platība lauksaimniecībā neizmantojamās zemēs nav pretrunā politikas rezultātam: Saglabāts un uzlabots meža ilgtermiņa ieguldījums globālajā oglekļa apritē,</p>
<p>[LDF] 31. 1. mērķis - Latvijas mežu apsaimniekošana ir ilgtspējīga un starptautiski atzīta <i>1.1.Meža un meža zemes efektīva un ilgtspējīga apsaimniekošana</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>nodrošināta zinātniski pamatotas informācijas ieguve par meža resursiem, zemes izmantošanu un bioloģisko daudzveidību mežā,</i> – <i>nodrošināta bioloģiskās daudzveidības uzturēšana mežā,(41. lpp.)</i> <p>Jaunās bioloģiskās daudzveidības monitoringa un pētījumu attīstības iniciatīvas, minot Zemkopības ministriju un tās pārraudzībā esošo mežzinātnes institūtu „Silava”, kā atbildīgos par bioloģiskās daudzveidības monitoringa sistēmas izstrādi un nodrošināšanu mežos liek domāt, ka neatkarīgas bioloģiskās daudzveidības monitoringa sistēmas eksistence meža nozarē traucē. Šeit ir saskatāms interešu konflikts, jo valstī atbildīgā institūcija pēc normatīvajiem aktiem ir VARAM un tās pakļautībā esošā Dabas aizsardzības pārvalde (DAP) un jau eksistē Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma, kas dod būtiskākos datus arī par mežiem. Pamatnostādnēs ir jāatspoguļo, kādi bioloģiskās daudzveidības monitoringi Latvijā meža zemēs tiek veikti jau atbilstoši esošajiem normatīviem un praksē. Uzskatām, ka attiecībā uz nepieciešamo datu iegūvi arī turpmāk ir jāturpina atklāts iepirkums, ko izsludina VARAM Dabas aizsardzības pārvalde (DAP), lai nodrošinātu datu objektivitāti</p>	<p>Iebildums ņemts vērā</p> <p>MSNP 2020 teksts papildināts ar informāciju par Bioloģiskās daudzveidības monitoringa programmu.</p> <p>ZM norāda, ka MSNP2020 projekts paredz iegūt, uzturēt un regulāri novērtēt zinātniski pamatotu informāciju par bioloģisko daudzveidību, paredzot izveidot meža bioloģiskās daudzveidības monitoringa sistēmu. Kā loģiskāko un veidu ierobežotos valsts budžeta līdzekļu apstākļos šīs informācijas iegūvei Zemkopības ministrija redz informācijas iegūvi par bioloģisko daudzveidību apvienot ar Nacionālo meža monitoringu, kas saskaņā ar Meža likuma 1.panta 36.punktu ir meža resursu un vides stāvokļa novērošanas, analīzes un prognozēšanas sistēma, kurā tiek izmantotas zinātniskas metodes. Savukārt Meža likuma 29.¹ pants nosaka, ka Nacionālais meža monitorings tiek veikts visā valsts teritorijā, iegūstot statistisko informāciju par meža resursu un</p>
<p>[LDF] 32. 7.1. Plānotie uzdevumi un galvenie pasākumi izvīrītā mērķa sasniegšanai, katra</p>	

<p>mērķa rīcības virziena ietvaros (tabula ar ar diviem BD uzdevumiem (skat. LDF_MSNP_06 01_[LDF] 10.lpp) <i>Iegūt un uzturēt un regulāri novērtēt zinātniski pamatotu informāciju par bioloģisko daudzveidību</i></p> <p>Jaunās bioloģiskās daudzveidības monitoringa un pētījumu attīstības iniciatīvas, minot Zemkopības ministriju un tās pārraudzībā esošo mežzinātnes institūtu „Silava”, kā atbildīgos par bioloģiskās daudzveidības monitoringa sistēmas izstrādi un nodrošināšanu mežos liek domāt, ka neatkarīgas bioloģiskās daudzveidības monitoringa sistēmas eksistence meža nozarei traucē. Šeit ir saskatāms interešu konflikts, jo valstī atbildīgā institūcija pēc normatīvajiem aktiem ir VARAM un tās pakļautībā esošā Dabas aizsardzības pārvalde (DAP).</p> <p>Valsts Bioloģiskās daudzveidības monitoringa programma, kas ietver arī mežu bioloģiskās daudzveidības monitoringu, ir izstrādāta un apstiprināta jau 2009. gadā (MK 2009.gada 11.marta rīkojums Nr.187 „Par Vides monitoringa programmas pamatnostādņēm 2009.-2012.gadam”). 2014. gadā veikta programmas aktualizācija – ar tās pašreizējo versiju un aktuālākajiem uzdevumiem var iepazīties Dabas aizsardzības pārvaldes mājas lapā (attiecībā uz mežiem – „Iekšzemes bioloģiskās daudzveidības monitoringa programma”). Programma ietver trīs sadaļas: Natura 2000 teritoriju monitoringu, Fona monitoringu un Speciālo monitoringu. Programma ir izveidota ar mērķi sekot bioloģiskās daudzveidības stāvoklim dažādās ekosistēmās un iegūtu datus, kas nepieciešami, lai plānotu ilgtspējīgu dabas resursu izmantošanu, mērķtiecīgus sugu un biotopu aizsardzības pasākumus prioritārā secībā. Šie dati tiek izmantoti arī ziņojumu sagatavošanai saistībā ar Latvijas starptautiskajām saistībām. Lai arī atsevišķas programmas sadaļas finansējuma trūkuma dēļ vairākus gadus nav realizētas, tomēr svarīgākie dati ir iegūti</p>	<p>meža veselības stāvokli, kā arī meža un vides faktoru (biotisko, abiotisko, antropogēno faktoru) mijiedarbību.</p> <p>Saskaņā ar Ministru kabineta 2009.gada 24.februāra noteikumiem Nr.175 „Noteikumi par nacionālajiem vides indikatoriem”, Zemkopības ministrijas kompetencē ir iegūt informāciju par šādiem bioloģiskās daudzveidības indikatoriem: atmirusī koksne, mežu platība, bioloģiski vecu mežaudžu īpatsvars pa valdošajām vietējo koku sugām (priede – 140 gadu, egle – 120 gadu, bērzs – 90 gadu, melnalksnis – 80 gadu, apse – 70 gadu, ozolu, ošu vai liepu audzes – 100 gadu).</p> <p>Šo informāciju iegūst LAVMI „Silava” nacionālā meža monitoringa parauglaukumos.</p> <p>Ņemot vērā iegūto pieredzi ES pilotprojektā BIOSOIL un kopējās starptautiskās tendences, kuras vērstas, lai papildinātu Nacionālās meža inventarizācijas metodikas ar bioloģiskās daudzveidības indikatoriem, arī MSNP2020 paredz pilnveidot Nacionālā meža monitoringa metodiku, izveidojot meža bioloģiskās daudzveidības monitoringa sistēmu, kura nebalstītos tikai uz īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un īpaši aizsargājamo sugu un biotopu monitoringu, bet sniegtu visaptverošu informāciju par meža bioloģisko daudzveidību un tās stāvokli arī saimnieciskajos mežos.</p> <p>ES Kopējais pētījumu centrs (Joint Research Centre), kas pakopoja BIOSOIL projekta rezultātus 19 Eiropas valstīs, secināja, ka šāda sistemātiska informācija ieguve dod iespēju novērtēt bioloģisko daudzveidību Eiropas kontekstā, kā arī iegūt laika rindas, kas dod papildus zināšanas meža apsaimniekošanas lēmuma pieņemējiem.</p>
<p>[LDF] 33. Uzturēt bioloģisko daudzveidību mežā</p> <p>Tas būtu jāatšifrē, par kādiem meža apsaimniekotājiem iet runa un kāda veida atbalsts ir paredzēts. Līdz šim LVM ierobežotā apjomā no savas peļņas daļēji nodrošina bioloģiskās daudzveidības pasākumus, kas gan neatrisina visas eksistējošās problēmas. Ja „Pamatnostādnes” paredz, ka atbalsts tiks ieviests arī privātajos mežos, tas jāatšifrē, vēlams komplektā ar iespējamajiem nosacījumiem</p>	<p>Iebildums ņemts vērā</p> <p>7.2. Tabula <i>Mērķu un rezultātu sasniegšanas politikas rezultāti (arī tiem pakārtotie darbības rezultāti un rezultatīvie rādītāji) papildināta ar rīcības virziena 1.1. Meža un meža zemes efektīva un ilgtspējīga apsaimniekošana</i> rezultatīvajiem rādītājiem</p>
<p>[PDF] 1.2.Meža apsaimniekošanas risku mazināšana.</p> <p>Politikas rezultāti:</p> <p>nodrošināta koksnes produktu izcelsmes likumības izsekojamība un uzraudzība Latvijas</p>	<p>MSNP 2020 plānotais uzdevums paredz nodrošināt Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) Nr.995/2010 normu ieviešanas uzraudzību Regula nosaka aizliegumu ielaist ES</p>

<p>koksnes tirgū. Vai tas nav likumdošanas aktu jautājums? Vai šāds jautājums iekļaujams šāda līmeņa dokumentā pie politikas rezultātiem?</p>	<p>iekšējā tirgū un tirgot nelikumīgi iegūtus kokmateriālus un koksnes izstrādājumus. Regula paredz, ka to, vai kokmateriāli ir iegūti un tirgoti likumīgi nosaka atbilstoši katras atsevišķas ES dalībvalsts šo jomu regulējošiem normatīvajiem aktiem. Latvijā kompetentā iestāde, kas atbildīga par Regulas piemērošanu un kontroles veikšanu, ir Valsts meža dienests. Nepieciešams stiprināt VMD institucionālo kapacitāti, lai nodrošinātu Regulas piemērošanu un MSNP 2020 sasniedzamo rezultātu</p>
<p>[VARAM] 9.2. izteikt „3.3. Sabiedrības un meža īpašnieku informēšana un izglītošana” pirmo politikas rezultātu šādā redakcijā: „- uzlabojusies sabiedrības un pašvaldību izpratne par bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas nepieciešamību un nozīmi, par koksnes kā atjaunojama resursa priekšrocībām un meža nozares ieguldījumu tautsaimniecībā un sociālajā jomā” (43. lpp)</p>	<p>Iebildums ņemts vērā, precizēts sasniedzamais rezultāts Rīcības virziena 3.3. <i>Sabiedrības un meža īpašnieku informēšana un izglītošana</i> ietvaros MSNP plānots : <i>Uzlabot sabiedrības izpratni par koksnes kā atjaunojama resursa priekšrocībām un meža nozares ieguldījumu tautsaimniecībā un sociālajā jomā un Veicināt pašvaldību kompetenču un izpratnes attīstību saskarsmes jautājumos starp meža nozari un pašvaldību.</i> Sasniedzamais rezultāts: <i>Uzlabojusies sabiedrības, t.sk. pašvaldību izpratne par koksnes kā atjaunojama resursa priekšrocībām, meža ilgtspējīgu apsaimniekošanu un meža nozares ieguldījumu tautsaimniecībā un sociālajā jomā</i></p>
<p>[VARAM] 10. Papildināt nodaļas „7.1. Plānotie uzdevumi un galvenie pasākumi izvīrītā mērķa sasniegšanai, katra mērķa rīcības virziena ietvaros” 7.1. tabulu: 10.1. rīcības virziens mērķa sasniegšanai "1.1. Meža un meža zemes efektīva un ilgtspējīga apsaimniekošana"; uzdevums „Uzturēt bioloģisko daudzveidību mežā”: „Iesaistītās institūcijas” – papildināt ar AS „LVM”, „Nepieciešamais finansējums un tā avoti” – papildināt ar ZM, jo bioloģiskās daudzveidības uzturēšana ir būtiska sastāvdaļa AS „LVM” apsaimniekotajos mežos, kuru pārziņā ir arī īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (44. lpp); Savukārt nav saprotams kas ir domāts ar VARAM un ELFLA budžetu pie šī punkta [VARAM] 10.2. rīcības virziens mērķa sasniegšanai "1.1. Meža un meža zemes efektīva un ilgtspējīga apsaimniekošana”; uzdevums „Nodrošināt kompensācijas meža īpašniekiem par bioloģisko daudzveidību veicinošiem mežsaimnieciskās darbības aprobežojumu rezultātā radītiem zaudējumiem”: „Iesaistītās institūcijas” – aizstāt VARAM ar DAP un LAD, kuras administrē kompensāciju izmaksu. VARAM līdzīgi kā ZM ir kā atbildīgā iestāde, „Nepieciešamais finansējums un tā avoti” – papildināt ar ES finansējuma avotu, no kura tiek maksāta kompensācija – ikgadējie atbalsta maksājumi Natura 2000 teritorijās (45.</p>	<p>Iebildums ņemts vērā daļēji Pie iesaistītajām institūcijām iekļauta arī AS „LVM”. Norādām, ka AS „LVM” budžets ir nodalīts no valsts budžeta, līdz ar to valstij piederošo mežu apsaimniekošanai, t.sk. aizsargājamo teritoriju apsaimniekošanai un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai <u>AS”LVM” var izmantot saimnieciskās darbības rezultātā iegūtos līdzekļus.</u> Precizēti finansējuma avoti sasniedzamajiem rezultātiem: – Meža apsaimniekošanā saudzēti un saglabāti bioloģiski nozīmīgi meža struktūras elementi, platības īpatsvars no kopējās apsaimniekotās meža platības (valsts budžets VMD institucionālās kapacitātes stiprināšanai) atbildīgā institūcija: VMD – Atbalsts NATURA 2000 meža teritoriju uzturēšanai, (ELFLA finansējums), atbildīgā institūcija: LAD – kompensācija par saimnieciskās darbības ierobežojumiem</p>

lpp)	(valsts budžets), atbildīgā institūcija: DAP – Atbalstīts mistrotu mežaudžu ieaudzēšanai, (ELFLA finansējums), atbildīgā institūcija: LAD
<p>[VKP] 8. Pamatnostādņu projektā plānoto uzdevumu un galveno pasākumu detalizācijas pakāpe nav pietiekama (piemēram, “<i>Uzturēt bioloģisko daudzveidību mežā</i>”, “<i>Nodrošināt stabilu un prognozējamu koksnes resursu pieejamību koksnes produktu ražošanai</i>”, “<i>Iegūt un uzturēt un regulāri novērtēt zinātniski pamatotu informāciju par bioloģisko daudzveidību</i>”, turklāt rīcības virzienam <i>1.1. Meža un meža zemes efektīva un ilgtspējīga apsaimniekošana</i> nav doti rezultatīvie rādītāji (7.2. tabula)</p> <p>[LDF] 34. 7.2. <i>Mērķu un rezultātu sasniegšanas politikas rezultāti (arī tiem pakārtotie darbības rezultāti un rezultatīvie rādītāji) 7.2.tabula (48.lpp.)</i> Nav atspoguļoti rīcības virziena <i>1.1. Meža un meža zemes efektīva un ilgtspējīga apsaimniekošana</i> rezultatīvie rādītāji!</p>	Iebildums ņemts vērā 7.2. <i>Tabula Mērķu un rezultātu sasniegšanas politikas rezultāti (arī tiem pakārtotie darbības rezultāti un rezultatīvie rādītāji) papildināta ar rīcības virziena 1.1. Meža un meža zemes efektīva un ilgtspējīga apsaimniekošana rezultatīvajiem rādītājiem</i>
<p>[VARAM] 10.3. rīcības virziens mērķa sasniegšanai „2.1. Meža nozares konkurētspējas attīstība”; uzdevums „Atbalstīt godīgu konkurenci darbaspēka tirgū”: „Iesaistītās institūcijas” – svītrot DAP, jo Dabas aizsardzības pārvalde (DAP) neiesaistās, bet atbalsta godīgas konkurences ieviešanu. DAP iesaistās normatīvo aktu izstrādes un piemērošanas ietvaros atbilstoši savai kompetencei (46. lpp)</p>	Iebildums ņemts vērā uzdevums „Atbalstīt godīgu konkurenci darbaspēka tirgū”: rezultatīvais rādītāji izteikti, svītrojot DAP: – valstij piederošu meža apsaimniekotāju izveidota sistēma, lai novērstu koksnes produktu pārdošanu uzņēmumiem ar nepamatotu zemu vidējo darba algu (LVM, MPS) – valstij piederošu meža apsaimniekotāju izveidotas sistēmas normatīvās vides ietvaros, lai novērstu mežsaimniecisko pakalpojumu iepirkšanu no uzņēmumiem ar nepamatotu zemu vidējo darba algu un pakalpojuma cenu, skaits (LVM, MPS)
<p>[VARAM] Papildus augstāk minētajam- VARAM pateicas par Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādņēs 2014.-2020. ietvertajām atsaucēm uz Ainavu politikas pamatnostādņēm 2013.-2019.gadam, taču Ainavu politikā identificētās problēmas projektā tiek risinātas tikai daļēji. Tāpēc atkārtoti lūdzam papildināt 7.1.sadaļu, ietverot konkrētus uzdevumus, kas risina Ainavu politikā identificētās problēmas</p>	Iebildums ņemts vērā APP2019 formulētas problēmas, kuru īstenošanai nepieciešams īstenot noteiktu politiku: Atšķirīga izpratne un zināšanas par ainavu nozīmi Latvijas sabiedrībā apgrūtinā lēmumu pieņemšanu par ainavu kvalitātes uzlabošanas pasākumu īstenošanu visā Latvijas teritorijā, jo nav apkopojumu par pētījumiem ainavu jomā Latvijā un <u>starpdisciplināru zinātnisko pētījumu</u> par ainavu attīstību, līdz ar to trūkst arī argumentu lēmumu pieņemšanā par ainavu politikas jautājumiem – ainavu aizsardzību, plānošanu un pārvaldību. MSNP 2020 paredz koncentrēt pētījumus Latvijas meža nozares attīstībai prioritārajos pētījumu virzienos saskaņā ar RIS3

	<p>pasākumu plānu. Pasākumu plāns ir izstrādes stadijā. Saskaņā ar pašreizējo redakciju potenciālās specializācijas nišas Zināšanu ietilpīgas bioekonomikas jomas ietvaros ir pētījumi par <i>ilgtspējīga un produktīva meža audzēšana mainīgos klimata apstākļos</i>, kas ietver arī pētījumus par ainavu plānošanu meža apsaimniekošanā. Papildus tam MSNP 2020 plāno: <i>veicināt pašvaldību kompetenču un izpratnes attīstību saskarsmes jautājumos starp meža nozari un pašvaldību</i>, tādējādi uzlabojot ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu pašvaldību teritorijās un pašvaldībām piederošajos mežos. 33.rīcības virziena <i>Sabiedrības un meža īpašnieku informēšana un izglītošana</i> sasniedzamais rādītājs izteikts šādā redakcijā: <i>Uzlabojusies sabiedrības, t.sk. pašvaldību izpratne par koksnes kā atjaunojama resursa priekšrocībām, meža ilgtspējīgu apsaimniekošanu un meža nozares ieguldījumu tautsaimniecībā un sociālajā jomā</i></p>
<p>[VARAM] Tāpat atkārtoti lūdzam skaidrot VARAM lomu un funkcijas šādu 7.1.sadaļā noteikto uzdevumu īstenošanā: Atbalstīt meža īpašnieku kooperāciju Saglabāt un uzlabot meža ilgtermiņa ieguldījumu globālajā oglekļa apritē Nodrošināt stabilu un prognozējamu koksnes resursu pieejamību koksnes produktu ražošanai Pilnveidot normatīvo vidi, lai veicinātu pašvaldību iesaistīšanos meža īpašnieku kooperatīvu darbībā Veicināt koksnes produktu patēriņu vietējā tirgū, piem., būvniecībā (t.sk. valsts un pašvaldību pasūtījumos par prioritāru noteikt vietējo koku sugu produktu izmantošanu Uzlabot sabiedrības izpratni par koksnes kā atjaunojama resursa priekšrocībām un meža nozares ieguldījumu tautsaimniecībā un sociālajā jomā Veicināt pašvaldību kompetenču un izpratnes attīstību saskarsmes jautājumos starp meža nozari un pašvaldību. Lai 7.1. sadaļa būtu vieglāk komentējama, ierosinām tajā noteiktos pasākumu un uzdevumus numurēt</p>	<p>Iebildums ņemts vērā 7.1. tabula precizēta, pasākumi numurēti, skaidrota VARAM iesaiste MSNP 2020 uzdevumu īstenošanā:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Atbalstīt meža īpašnieku kooperāciju (finansējums ELFLA) iesaistītā institūcija: LAD (<u>VARAM svītrots</u>) – Nodrošināt stabilu un prognozējamu koksnes resursu pieejamību koksnes produktu ražošanai (finansējums valsts budžets, atbildīgā institūcija ZM, <u>iesaistītā institūcija: VARAM</u>, jo sasniedzamais rādītājs Mežaudžu platības ar saimnieciskās darbības aprobežojumiem); (VARAM darbības jomas: dabas aizsardzība) – Pilnveidot normatīvo vidi, lai veicinātu pašvaldību iesaistīšanos meža īpašnieku kooperatīvu darbībā (finansējums – esošā budžeta ietvaros, iesaistītā institūcijas VARAM, jo sasniedzamais rādītājs - Mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvajās sabiedrībās <u>iesaistīto pašvaldību īpatsvars</u> (VARAM darbības jomas: pašvaldības un reģionālā attīstība) – Veicināt koksnes produktu patēriņu vietējā tirgū, piem., būvniecībā (t.sk. valsts un pašvaldību pasūtījumos par prioritāru noteikt vietējo koku sugu produktu izmantošanu (struktūrfondu finansējums, <u>iesaistītās institūcijas VARAM un EM</u>),sasniedzamais rādītājs: Valsts un <u>pašvaldību pasūtījumos</u>,

	<p>izmantoto koksnes materiālu īpatsvars (VARAM darbības jomas: pašvaldības un reģionālā attīstība)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uzlabot sabiedrības izpratni par koksnes kā atjaunojama resursa priekšrocībām un meža nozares ieguldījumu tautsaimniecībā un sociālajā jomā (struktūrfondu finansējums, <u>iesaistītās institūcijas VARAM un EM</u>), jo sasniedzamais rādītājs: Atbalstīto rūpniecības uzņēmumu skaits, kuri ieviesuši koksnes kurināmo vai aizstājuši fosilo kurināmo ar koksnes kurināmo, uzņēmumu skaits (VARAM darbības jomas: pašvaldības un reģionālā attīstība) - Veicināt pašvaldību kompetenču un izpratnes attīstību saskarsmes jautājumos starp meža nozari un pašvaldību (finansējums valsts budžets (MAF) un privātais finansējums), <u>iesaistītās institūcijas VARAM, LKF, LMĪB</u>) jo VARAM darbības jomas: pašvaldības un reģionālā attīstība)
<p>[PDF] 2.1. Meža nozares konkurētspējas attīstība. - pieaudzis koksnes produktu patēriņš vietējā tirgū, t.sk valsts un pašvaldību pasūtījumos. Lūgums precizēt. Vai jebkādas koksnes produktu, vai arī noteiktas meža apsaimniekošanas kvalitātes atbilstošas koksnes produktu un likumīgas plūsmas koksne?</p> <p>Lūgums papildināt Turpmākās rīcības plānojumu iekļaujot vides un sociālos jautājumus (pasākumus) ilgtspējīgas mezsaimniecības attīstībai, piemēram, vides jomā - meža apsaimniekošanas telpiskās plānošanas attīstība nodrošinot ainavu ekoloģijas principu integrāciju, bioloģiski augstvērtīgo mežu aizsardzība un apsaimniekošana, dabai tuvu meža apsaimniekošanas modeļu pielietojums, meža apsaimniekošanas sezonālo aprobežojumu nosacījumu izstrāde un iekļaušana praksē, dabas atjaunošanas projektu īstenošana u.tml.; sociālajā jomā - konsultatīvās platformas reģionālajā līmenī (interesešu grupu, vietējo sabiedrību iesaiste), sabiedrībai nozīmīgu mežu izdalīšana, sociālas ietekmes vērtējumi un prakses pilnveidošana.</p>	<p>Kā viens no MSNP mērķu sasniegšanas rīcības virzieniem izvirzīts - Meža apsaimniekošanas risku mazināšana. Šī rīcības virziena ietvaros plānots Nepieļaut nelikumīgas izcelsmes koksnes esamību Latvijas tirgū. un <i>nodrošināt meža apsaimniekošanas atbilstību normatīvo aktu prasībām.</i> Šī prasība attiecas uz visiem Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) Nr.995/2010 I pielikuma kombinētajā nomenklatūrā minētiem kokmateriāliem un koksnes produktiem.</p>
<p>1. Pielikums</p>	
<p>[VKP] 1. Pamatnostādņu projekts, kā arī Vides pārskata projekts saturiski lielā mērā balstās uz 1. pielikumā pievienoto <i>Meža nozares attīstības novērtējumu</i>, taču tas ir ļoti nepilnīgs: lielākā daļa indikatoru ir vērtēti tikai par periodu līdz 2010. gadam, daudziem nav norādīti datu avoti, vairāki MK noteikumos Nr.248, 07.05.2013. "Meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas</p>	<p>MSNP 1.pielikums precizēts</p>

<p>novērtēšanas kārtība” minētie indikatori 1. pielikumā ir vērtēti nepilnīgi (piemēram, atmirusī koksne un aizsargātie meži) vai nav vērtēti vispār (ainavas raksts un apdraudētās sugas)</p> <p>[LOB] 1. pielikums Titullapā svītrot „ievērojot Paneiropas meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas kritērijus un indikatorus”. Salīdzinot ar atbilstošajiem MK noteikumiem, kas balstīti uz Eiropas sistēmu, redzams, ka septiņu indikatoru trūkst vispār un vēl pieci atspoguļoti nepilnīgi. Tajā pašā laikā ir virkne lieku (Eiropas sistēmā vai vismaz MK noteikumos neparedzētu) rādītāju, tāpat skaidrs, ka šajā izvērtējumā Eiropas kritēriji nav ievēroti</p>	
<p>[LLU BF] 2. Pielikumā Meža nozares attīstības novērtējumam nepieciešams atspoguļot datus precīzi tā, kā norādīts MK noteikumos Nr. 248. „Meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas novērtēšanas kārtība”.</p> <p>Atbilstoši MK noteikumiem Nr. 248., aizsargāto mežu platība jānorāda „pa saimnieciskās darbības aprobežojumu veidiem (aizliegta galvenā cirte, aizliegta galvenā un kopšanas cirte, aizliegta kailcirte, aizliegta mežsaimnieciskā darbība)”. To nedarot, sanāk spēle ar cipariem, ka tas tiek darīts 11. lpp: „gandrīz 18% no meža platības ir noteikti dažādi saimniecības darbības ierobežojumi”. Objektīvāk būtu teikt: 90% no meža platības atļauta galvenā cirte.</p> <p>Atbilstoši MK noteikumiem Nr. 248. mežaudžu vecumstruktūras raksturošanai jānorāda „mežaudžu platība un krāja pa valdošajām koku sugām un vecuma desmitgadēm”. Mežaudžu vecumstruktūra pa vecuma desmitgadēm objektīvāk atspoguļos riskus ilgtspējīgai meža apsaimniekošanai, kas saistīti ar nevienmērīgu vecumstruktūru – piemēram, priežu vecāko desmitgažu klašu platību sarukumu nākotnē, ja ciršanas apjomi tiks rēķināti pēc maksimālās peļņas.</p> <p>Atbilstoši MK noteikumiem Nr. 248. gaisu piesārņojošās vielas jānorāda kā „gaisu piesārņojošo vielu uzkrāšanās meža augsnē (Ca^{2+}, Na^+, NO_3^-, SO_4^{2-}; NH_4^-)”.</p> <p>Pielikumā 1.2.1. , 1. attēlā vajadzētu norādīt izmaiņas pa gadiem, nevis ar taisnām līknēm, izņemot gadījumā, ja izmaiņas ir statistiski būtiskas.</p> <p>Atbilstoši MK noteikumiem Nr. 248., augsnes stāvokli raksturo ar meža augšņu īpašībām (pH, organiskais C, N, P, K, C/N, katjonapmaiņas kapacitāte, piesātinājums ar apmaiņas katjoniem), kas atšķiras no izvēlētā sadalījuma pa meža augšņu veidiem.</p>	